

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

11.07 – МКР. 1952 «С» 2023.26.10. 008 ПЗ

КУДЕНЧУКА ОЛЕКСАНДРА АНАТОЛІЙОВИЧА

2024 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Економічний факультет

УДК 336.717:004.7(477)

ПОГОДЖЕННЯ
Декан економічного факультету

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач кафедри фінансів

_____ **Анатолій ДІБРОВА**
(підпис)
« _____ » _____ 2024 р.

_____ **Наталія ШВЕЦЬ**
(підпис)
« _____ » _____ 2024 р.

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему: «Сучасний стан і перспективи розвитку ринку
платіжних карток в Україні»

Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

(код і назва)

Освітня програма Фінанси і кредит
(назва)

Орієнтація освітньої програми _____ освітньо-професійна
(освітньо-професійна або освітньо-наукова)

Гарант освітньої програми
к.е.н., доцент

_____ **Руслана ОПАЛЬЧУК**
(підпис) (ПБ)

Керівник магістерської
кваліфікаційної роботи
к.е.н., доцент.

_____ **Оксана СТОРОЖЕНКО**
(підпис) (ПБ)

Виконав

_____ **Олександр КУДЕНЧУК**
(підпис) (ПБ студента)

Київ – 2024

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Економічний факультет

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри фінансів

д.е.н., проф. _____ **Наталія ШВЕЦЬ**
(науковий ступінь, вчене звання) (підпис) (ПІБ)
“ _____ ” _____ 2023 р.

ЗАВДАННЯ

ДО ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
СТУДЕНТУ

Куденчуку Олександрю Анатолійовичу

(прізвище, ім'я, по-батькові)

Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

(код і назва)

Освітня програма Фінанси і кредит

(назва)

Орієнтація освітньої програми освітньо-професійна

(освітньо-професійна або освітньо-наукова)

Тема магістерської кваліфікаційної роботи «Сучасний стан та перспектива розвитку ринку платіжних карток в Україні»

Затверджена наказом ректора НУБіП України №1952 «С» від 26.10.2023 р.

Термін подання завершеної роботи на кафедру 2024. .11

(рік, місяць, число)

Вихідні дані до магістерської кваліфікаційної роботи: дані банківської системи України.

Перелік питань, що підлягають дослідженню:

1. Теоретичні основи використання платіжних карток на ринку України.
2. Аналіз ринку платіжних карток в Україні
3. Перспективи розвитку на ринку платіжних карток в Україні.

Додатки

Дата видачі завдання « _____ » _____ 2023 р.

Керівник магістерської
кваліфікаційної роботи

_____
(підпис)

Оксана СТОРОЖЕНКО
(прізвище та ініціали)

Завдання прийняв до
виконання

_____
(підпис)

Олександр КУДЕНЧУК
(прізвище та ініціали студента)

Реферат
на здобуття освітнього ступеня «Магістр» за темою:
«Сучасний стан та перспектива розвитку ринку платіжних карток в
Україні»

У магістерській кваліфікаційній роботі проводиться узагальнення теоретичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення обігу платіжних карток в Україні.

Магістерська робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

У вступі визначено актуальність та мету магістерської роботи, сформульовано предмет та об'єкт дослідження, перелічені методи дослідження і вказана апробація.

У першому розділі визначили теоретичні положення щодо використання платіжних карток; приділено увагу історичному аспекту виникнення і розвитку ринку банківських платіжних карток; розглянуто сутність та види банківських карток, а також, основні елементи і учасники системи карткових розрахунків та їх взаємодія.

У другому розділі проаналізовано ринок платіжних карток в Україні, на прикладі АТ «Ощадбанк».

У третьому розділі розглянуто перспективи розвитку на ринку платіжних карток в Україні з використанням інноваційних технологій.

Основні результати дослідження було вкладено у висновках.

Ключові слова: ПЛАТІЖНІ КАРТКИ, ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ, БАНКІВСЬКА СИСТЕМА, ПЛАТІЖНА ІНДУСТРІЯ, БЕЗГОТІВКОВІ РОЗРАХУНКИ.

ЗМІСТ

ВСТУП	.....	8
РОЗДІЛ 1.	ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТІЖНИХ КАРТОК НА РИНКУ УКРАЇНИ.....	11
1.1.	Історичний аспект виникнення і розвитку ринку банківських платіжних карток	11
1.2.	Сутність та види платіжних карток	17
1.3.	Основні елементи і учасники системи карткових розрахунків та їх взаємодія.....	26
РОЗДІЛ 2.	АНАЛІЗ РИНКУ ПЛАТІЖНИХ КАРТОК В УКРАЇНІ	31
2.1.	Нормативно-правове регулювання платіжної індустрії в Україні.....	31
2.2.	Аналіз діяльності вітчизняних банків на ринку платіжних карток.....	37
2.3.	Оцінка діяльності АТ «Ощадбанк» на ринку платіжних карток	52
РОЗДІЛ 3.	ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НА РИНКУ ПЛАТІЖНИХ КАРТОК УКРАЇНІ.....	65
3.1.	Використання сучасних інноваційних технологій у роботі банків з платіжними картками в Україні та світі	65
3.2.	Напрями розвитку ринку платіжних карток в Україні	73
ВИСНОВКИ	.....	78
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....		82
ДОДАТКИ.....		89

ВСТУП

Актуальність теми дослідження зумовлена новітніми досягненнями в галузі інформаційних технологій, сучасною соціально-економічною ситуацією в Україні, розвитком вітчизняної банківської системи та все ширшим використанням сучасних банківських технологій. Процес глобалізації вимагає постійного вдосконалення та модернізації платіжної системи, а також мінімізації готівкових розрахунків, які є основною причиною тінізації економіки і важко піддаються контролю та нагляду. Вирішення цієї проблеми є важливою передумовою забезпечення макроекономічної стабільності та створення підґрунтя для подальшого розвитку фінансового сектору. Тому тематика цього дослідження має велике теоретичне і практичне значення.

Питання функціонування ринку платіжних карток були предметом дослідження наступних економістів: М. Колдовський [24] та І. Курдельчук [32] щодо ризиків банківського карткового бізнесу, Р. Капралов та В. Харченко [70] щодо статистичного аналізу ринку платіжних карток Банку України.

У сучасній та вітчизняній науковій літературі існує багато визначень поняття «ринок банківських платіжних карток». Проаналізувавши статті та доповіді багатьох авторів, найбільш коректною можна вважати думку наступного автора: Гартінгер Р.О., «Ринок банківських платіжних карток як інструмент розвитку безготівкових розрахунків» У своїй статті [7] він визначає поняття ринку платіжних карток як сукупність платіжних інструментів і послуг, які розробляються, оцінюються і пропонуються. Він визначає поняття ринку платіжних карток як сукупність економічних відносин і взаємодій, спрямованих на координацію розробки, ціноутворення та доставки платіжних інструментів і послуг користувачам.

Ш. Р. Бикмаєв [5], ринок платіжних карток - це сукупність економічних відносин між учасниками (держателями платіжних карток, банками-еквайрами, процесинговими центрами, банками-емітентами, торговими точками, платіжними

банками та центральними банками), що виникають у процесі емісії, розповсюдження та обслуговування платіжних карток. Вважається, що.

Н. Корецька, Д. Збірун [28] зазначають, що ринок платіжних карток - це сукупність відносин, пов'язаних з процесом купівлі-продажу товарів і послуг, отримання готівки через банкомати та інші канали обслуговування.

На нашу думку, кожне з наведених тверджень є правильним, оскільки кожне з них розкриває сутність ринку банківських платіжних карток під певним кутом зору.

Метою даного дослідження є визначення обсягу ринку платіжних карток, аналіз його розвитку в Україні, а також дослідження вдосконалення та перспектив розвитку безготівкових розрахунків з використанням платіжних карток.

Для досягнення поставленої мети в роботі були визначені та вирішені наступні **завдання**:

- ✓ дослідити історичні аспекти виникнення та розвитку ринку банківських платіжних карток;
- ✓ дослідити сутність та види платіжних карток в Україні;
- ✓ визначити основні елементи та учасників карткової платіжної системи;
- ✓ проаналізувати законодавчу та нормативно-правову базу платіжної індустрії в Україні;
- ✓ проаналізувати тенденції розвитку ринку платіжних карток в Україні за допомогою окремих показників на основі статистичних даних;
- ✓ оцінити стан діяльності АТ «Ощадбанк» на ринку платіжних карток; оцінити стан діяльності АТ «Ощадбанк» на ринку платіжних карток;
- ✓ виявити потенціал інноваційних технологій в операціях банку з платіжними картками;
- ✓ визначити напрями розвитку ринку платіжних карток в Україні.

Об'єктом дослідження є оцінка діяльності вітчизняних банків на ринку платіжних карток та визначення шляхів підвищення її ефективності.

Предметом дослідження є процеси функціонування ринку платіжних карток в Україні.

Методи дослідження: описовий, графічний та порівняльний фінансовий аналіз.

Інформаційну базу дослідження становлять праці провідних сучасних вітчизняних та зарубіжних вчених з питань банківської справи, матеріали нормативно-правових актів та законодавства у сфері фінансових послуг, статистичні дані (звіти та офіційні дані державної, регіональної та відомчої статистики), фінансова та статистична звітність банківських установ, періодичні видання, спеціальні методичні та наукові матеріали, підручники та навчальні посібники, спеціалізовані Інтернет-сайти.

Апробація результатів дослідження. Окремі результати дослідження знайшли своє відображення в тезах доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених та студентів "ЕКОНОМІЧНІ ДНІ - 2024" (НУБіП України, 10 квітня 2024р.).

Кваліфікаційна магістерська робота викладена на 83 сторінках друкованого тексту, ілюструється 10 рисунками і 6 таблицями та складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел із 80 найменувань і 11 додатків на 26 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТІЖНИХ КАРТОК НА РИНКУ УКРАЇНИ

1.1. Історичний аспект виникнення і розвитку ринку банківських платіжних карток

Перші теоретичні відомості про використання карток як платіжного засобу з'явилися у Великій Британії, де ідею кредитної картки запропонував Джеймс Белламі у своїй книзі «Погляд у минуле», опублікованій у 1888 році [18]. На той час образ кредитної картки, якою можна було б розраховуватися за товари або переказувати гроші з одного рахунку на інший, сприймався як наукова фантастика. Однак Белламі дуже точно передбачив, як працюватиме така картка, і навіть описав її можливе використання за кордоном.

У 1891 році American Express випустила перші дорожні чеки American Express Travellers Cheques як звичайний кур'єр для перевезення монет. Однак початок історії платіжних карток і перші спроби фактичного впровадження картонних кредитних карток датуються 20-ми роками і були зроблені роздрібними торговцями та нафтовими компаніями в США. У 1914 році роздрібні торговці випустили спеціальні кредитні картки для своїх постійних клієнтів і прив'язали їх до своїх мереж магазинів. Каліфорнійська корпорація (зараз Mobil Oil) випустила першу кредитну картку для нафтопродуктів. Картки використовувалися для оплати нафтопродуктів і швидко стали популярними. Власники карток отримували значні переваги в обслуговуванні та знижки при купівлі товарів, а компанія-емітент - постійних клієнтів і стабільний дохід [19].

Western Union випустила свої перші картки для клієнтів у 1914 році; паперові кредитні картки, випущені телеграфною компанією Western Union у 1919 році, видавалися лише членам уряду США, даючи їм право відправляти телеграми в кредит за рахунок уряду.

Через короткий термін служби картонної картки потрібно було знайти їй заміну. Тому в 1928 році компанія Farrington Manufacturing Company виготовила сталеві картки з вибитою на них адресою і видавала їх кредитоспроможним клієнтам. Продавець вставляв картку в спеціальну машину, яка називалася імпринтером, і та переносила вибитий на картці текст на касовий чек. Клерк повинен був роздрукувати дані, таким чином сприяючи автоматизації процесу оплати. Пізніше їх замінили пластикові картки, оскільки вони виявилися більш практичними [64].

У 1940-1950-х роках, під час «торгового буму» в США, чекові книжки почали витіснятися системами безготівкових розрахунків. Вважається, що початок банківським кредитним карткам поклав Джон С. Біггінс (John S. Biggins), фахівець зі споживчого кредитування в Національному банку Flatbush у Брукліні, штат Нью-Йорк. У 1946 році Біггінс організував кредитну програму, відому під назвою Charget, яка мала на меті надати місцевим торговцям можливість розраховуватися зі своїми клієнтами готівкою. За цією схемою місцеві торговці отримували від своїх клієнтів квитанції за невеликі покупки, які потім передавали їх до банку, який оплачував покупки з рахунків клієнтів. Флетбуш був першим пілотним впровадженням класичного платіжного ланцюжка, який і сьогодні використовується в бізнесі дебетових карток [18].

Однак прийнято вважати, що сучасна ера універсальних кредитних карток розпочалася зі створенням Diners Club у США в 1949 році. Френк Макнамара, Альфред Блумінгдейл та Ральф Снайдер розпочали свою діяльність з початковим капіталом у 75 000 доларів США. Пластикові картки Diners Club стали першою універсальною картою, якою можна було розраховуватися в торгових точках по всій території США. Постійні клієнти солідних ресторанів отримували картку Diners Club, яку вони могли пред'являти замість готівки в багатьох ресторанах Нью-Йорка. Ресторани надсилали копії своїх рахунків до Diners Club, який виставляв клієнту загальний місячний рахунок. Клієнт платив Diners Club, а Diners Club платив ресторану [19].

Таким чином, Diners Club виступав посередником між покупцями та комерційними компаніями, що пропонували різні товари та послуги, надаючи кредит обом сторонам і беручи на себе оплату їхніх послуг. План полягав у тому, щоб отримати 7-відсоткову знижку на покупки у роздрібних торговців і прибуток від власників карток у вигляді щомісячної плати (пізніше компанії, що випускають дебетові картки, запровадили відсоток від несплачених залишків).

Варто зазначити, що доки Diners Club не був прийнятий повсюдно, ні роздрібні торговці, ні широка громадськість (покупці) не поспішали ставати членами програми. Існувало також невдоволення розміром кредитних знижок, на які претендував Diners Club.

Ще однією перешкодою для широкого впровадження картки Diners Club був опір американських авіакомпаній, нафтових компаній та великих роздрібних торговців, які випускали власні картки. Цей опір походив від американських авіакомпаній, нафтових компаній і великих роздрібних торговців, які випускали картки Diners Club. Незважаючи на ці труднощі, засновники Diners Club були впевнені в успіху.

Після Другої світової війни популярність кредиту в США почала стрімко зростати. Вперше в історії більшість американців заробляли більше, ніж їм було потрібно для задоволення основних потреб.

Розквіт платіжних карток почався з появою всесвітньо відомої картки American Express, випущеної 1 жовтня 1958 року [65]. Вже через рік такі картки мали понад 475 000 осіб та понад 30 000 організацій і підприємств. Цей успіх пояснюється кількома причинами. По-перше, American Express придбала Universal Travel Card, яку використовувала Американська готельна асоціація. По-друге, American Express мала широкі кредитні можливості та величезну міжнародну мережу для обробки дорожніх чеків компанії.

У 1960 році була випущена перша пластикова картка з магнітною смугою. До цієї справи була залучена компанія ІВМ. Метою було розробити безпечний спосіб зберігання даних, оскільки ні штрих-кодам, ні перфорації не можна було довіряти. Тому вирішили використовувати магнітні носії, які вже

використовувалися для зберігання комп'ютерної інформації. Через десять років, у 1975 році, француз Роланд Морено винайшов і запатентував електронну карту пам'яті. Ще через кілька років компанія Bull (Франція) розробила і запатентувала смарт-карту з вбудованим мікропроцесором [19].

Приблизно в той же час Bank of America та Chase Manhattan Bank, найбільші та найпотужніші банки США, також почали використовувати пластикові кредитні картки. До кінця першого року дії карткової програми Chase Manhattan Bank мав 350 000 власників пластикових карток і 6 000 роздрібних партнерів. Однак справи йшли не так добре, і в 1962 році Chase Manhattan Bank був змушений продати бізнес. Основними причинами цього були труднощі в інформаційній комунікації, шахрайство та зловживання з боку клієнтів [18].

Головною перешкодою в цьому бізнесі була відсутність єдиної національної мережі, що було особливо негативно для невеликих банків, які розвивали місцеві карткові ринки; в 1966 році Bank of America надав ліцензії на карткові технології іншим банкам, щоб вирішити цю проблему і в 1967 році Bank of America був змушений продати бізнес американському банку, який в свою чергу продав його американському банку, Bank of America зробив ряд кроків для вирішення цієї проблеми, дозволивши їм здійснювати свої банківські операції за допомогою картки Bank of America. Але форма контролю, яку забезпечувала ця система, була незадовільною для банків, які прагнули автономії та незалежності у своїх карткових операціях. Крім того, ще одним джерелом невдоволення був той факт, що всі картки в системі містили назви основних конкурентів. Як наслідок, у 1970 році Bank of America був змушений передати свої операції з кредитними картками до National Bank Americard («NBI»), який став частиною NBI [18].

Проти рішення Bank of America розширити свої карткові операції виступили інші великі банки-конкуренти (14 нью-йоркських банків), і в 1967 році була створена Міжбанківська карткова асоціація (далі - МКА), а в 1969 році до неї приєдналася Асоціація банківських карток Західних штатів (чотири каліфорнійські банки), яка отримала ексклюзивні права на випуск карток Master

Charge. До 1970 року понад 5 000 фінансових установ були користувачами системи Master Charge і близько 36 мільйонів випустили власні картки.

Таким чином, на початку 1970-х років на ринку універсальних дебетових карток у США з'явилися два основні конкуренти: NBI та ICA.

Спочатку банки, які починали випускати картки, приєднувалися або до NBI, або до ICA. Однак у 1971 році Warthen Bank і Trust Company of Little Rock приєдналися до обох систем, і NBI наклала санкції, заборонивши банкам-членам NBI випускати картки Master Charge. Справа дійшла до суду, і в 1972 році Федеральний окружний суд, який розглядав справу, дійшов висновку, що заборона NBI порушує антимонопольне законодавство, перешкоджає вільній конкуренції та порушує права споживачів. NBI намагався подати апеляцію, але протягом п'яти років, поки справа розглядалася, багато банків почали випускати обидві картки. Питання остаточно зникло з порядку денного, коли кілька великих банків-членів NBI, включаючи Bank of America та Chase Manhattan Bank, подали заявку на вступ до ICA в жовтні 1976 року і, відповідно, подали заявку на випуск карток Master Charge [65, с. 50].

Інтернаціоналізація карткових операцій відбувалася паралельно з розвитком американського ринку і почалася в 1951 році, коли Diners Club видав першу ліцензію на використання своєї назви та схеми у Великій Британії.

Приблизно в той самий час Британська асоціація готелів та ресторанів почала випускати кредитну картку BNR, а в 1965 році система об'єдналася зі своїм шведським конкурентом Rixcourt, утворивши Eurocard International зі штаб-квартирою у Швеції.

У 1974 році ICA зробила великий прорив у конкуренції з BankAmericard, підписавши угоду з британською системою AccesCard, членом Eurocard International. Це стало початком співпраці між Eurocard International та Американською міжбанківською картковою асоціацією, яка випустила Master Charge [18].

У 1976 році NBI змінив назву картки BankAmericard на Visa, забезпечивши нейтральність назви для міжбанківської платіжної системи та усунувши всі

нагадування про її зв'язок з банком-ініціатором. Подібний крок зробила і ІСА у 1980 році, назвавши свою картку «MasterCard» - більш «міжнародною» назвою [18].

Eurocard International також не стояла на місці: Вона розширила співпрацю з MasterCard, а з появою нових технологій асоціація підписала угоди з Cirrus і Maestro, щоб розширити спектр послуг, пропонованих карткою клієнтам для зняття готівки в банкоматах. Наприкінці 1992 року Eurocard International об'єдналася з Eurocheque Payment Systems. Нова організація стала називатися Europay International [19].

Конкуренція між платіжними системами не обмежувалася Європою. В Японії, наприклад, VISA і MasterCard зазнали поразки від JCB Card, заснованої в 1961 році, незважаючи на агресивні спроби захопити цей ринок. У 1980 році загальна кількість власників цих карток майже вдвічі перевищувала загальну кількість карток VISA і MasterCard, випущених в Японії [18].

Відтоді Visa та Mastercard почали тісніше співпрацювати: Угода про принципи вільного обміну електронними транзакціями в 1984-1985 роках призвела до встановлення певних єдиних технічних стандартів. Це спонукало Visa і Mastercard опублікувати спільний Стоп-лист для торговців і сервісних центрів, що містить інформацію про картки, які заборонено використовувати або які підлягають вилученню. Наразі розробляється єдиний стандарт EVM для чіпових карток шляхом взаємодії систем Visa та Europay/MasterCard [19].

Інновації продовжуються: На початку 1990-х років в Європі почали розроблятися стандарти для банківських смарт-карток (пластикові картки з вбудованим чіпом, дуже схожі на SIM-картки). Сьогодні чіпи в картках дозволяють здійснювати безконтактні платежі за технологіями PayPass і PayWave.

В СРСР перші картки міжнародної системи потрапили в країну наприкінці 1960-х років разом з іноземними туристами та бізнесменами. Як і майже всі операції з іноземною валютою, операції з картками були суворо регламентовані та підлягали державному контролю. Картки всередині країни не випускалися, а платежі здійснювалися лише картками міжнародної системи, доступними в

деяких обмінних пунктах і готелях. Перші контракти були підписані в 1969 році з Diners Club, в 1974 році з American Express, в 1975 році з VISA (пізніше Bank American Card) та Eurocard і в 1976 році з японською JCB [18]. Якщо не брати до уваги досвід «радянських» часів з туристичними платіжними картками, то в Україні платіжна система була створена в 1996 році, коли міжнародні платіжні системи шести найбільших українських банків (Перший український міжнародний банк, Промінвестбанк, Приватбанк, Укрінбанк, Укрсиббанк та Авар) приєдналися до Міжнародної платіжної асоціації Visa International Service Association, а Авар, Приватбанк та перша міжнародна система пластикових карток України - до Europay International [17, с. 187].

Аналізуючи еволюцію платіжних карток, можна сказати, що піонерами в розвитку ринку пластикових грошей були такі всесвітньо відомі платіжні системи, як Diners Club, American Express, MasterCard і Visa International. Вони існують і сьогодні та обслуговують мільйони клієнтів по всьому світу.

1.2. Сутність та види платіжних карток

Відповідно до Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» [15] «Платіжна картка - спеціальний платіжний засіб у вигляді емітованої в установленому законодавством порядку пластикової чи іншого виду картки, призначеної для оплати товарів і послуг». Вона використовується для ініціювання переказу коштів з рахунку особи або з відповідного рахунку банку, переказу коштів з власного рахунку на рахунок іншої особи, отримання коштів у готівковій формі в касі банку, пункті обміну іноземної валюти уповноваженого банку або в банківському автоматі, здійснення інших операцій, передбачених відповідним договором.

Платіжні картки - це пластини зі стандартними розмірами 85,6 мм у довжину, 53,9 мм у ширину і близько 0,76 мм у товщину. Картки виготовляються зі спеціального пластику і є стійкими до пошкоджень. Основна функція платіжної картки - надійно ідентифікувати, що особа, яка користується платіжною картою,

має право на участь у платіжній системі. Для цього на пластикову картку наносяться логотипи банку-емітента та платіжної системи, що обслуговує картку, ім'я власника картки, номер рахунку та термін дії картки. Картка може також містити фотографію та підпис власника картки. Буквено-цифрові дані (ім'я, номер рахунку та інші дані) можуть бути ембосовані, тобто надруковані рельєфним шрифтом. Графічна інформація дозволяє візуально ідентифікувати власника картки [52, с. 57].

З розвитком карткових платіжних систем з'явилися різні види пластикових карток, які можна класифікувати за низкою ознак.

Основу класифікації пластикових карток становлять такі ознаки:

- двосторонні системи - виникають на основі двосторонніх угод між учасниками платежів і можуть використовуватися власником картки для придбання товарів і послуг у закритій мережі, контрольованій емітентом;

- багатосторонні системи - системи, в яких власники карток можуть купувати товари в кредит у торговельних та сервісних точках, які приймають ці картки як платіжні інструменти. Картки, випущені в рамках цих систем, також можна використовувати для отримання авансів готівкою та користування банкоматами. Ці системи управляються національними асоціаціями банківських карток і компаніями, які випускають туристичні та розважальні картки (наприклад, American Express).

1) За платіжною системою

Внутрішньодержавні, міжнародні

2) За функціональними особливостями

Кредитні картки - це персональні платіжні документи, що видаються банками та комерційними компаніями своїм клієнтам для оплати товарів і послуг, придбаних у кредит. На відміну від дебетових карток, кредитні картки можуть бути не прив'язані до реального банківського рахунку.

Дебетова картка - це платіжна картка, яку можна використовувати лише для купівлі товарів, оплати послуг та зняття готівки в банкоматах у межах суми, доступної на картковому рахунку [15].

Останнім часом широкого розповсюдження набули платіжні картки, які поєднують функції дебетової та кредитної карток. Їх використання дозволяє клієнтам отримувати овердрафт для здійснення платежів. Однак сума цього кредиту є меншою, ніж депозит, який вимагає банк при видачі платіжної картки клієнту:

- картки з електронним гаманцем - призначені для використання готівки, що зберігається на самій картці, для оплати товарів і послуг;

- чекова гарантійна картка - видається власнику поточного рахунку в банку для ідентифікації емітента чека та гарантування оплати чека. Картка базується на кредитному ліміті, який надає власнику рахунку доступ до кредиту (овердрафту). Якщо чек недоступний на рахунку торговця, банк гарантує йому отримання чека в межах певного ліміту. Сума чека не повинна перевищувати ліміт, зазначений на картці, а якщо платіж за чеком перевищує суму коштів на рахунку, з власника рахунку стягується плата за користування кредитним лімітом та відсотки за овердрафт.

3) Залежно від характеру використання.

Корпоративні картки: платіжні картки, що належать юридичній особі та прив'язані до її банківського рахунку, але видані одній або кільком особам, які є працівниками юридичної особи. Кошти з таких карток можна використовувати на господарські потреби компанії та витрати на відрядження. На суму, витрачену з таких карток, можуть бути встановлені певні ліміти витрат.

Персональні картки - персональні платіжні картки, що використовуються в особистих цілях.

Зарплатна картка - платіжна картка, що відкривається юридичною особою на ім'я працівника. Працівник стає власником власного карткового рахунку, на який регулярно зараховується його заробітна плата. Зарплатні картки схожі на персональні платіжні картки.

4) За способом запису інформації на карту.

Графічний запис - це найстаріша і найпростіша форма запису.

Ембосування платіжних карток - це техніка тиснення, що використовується для виготовлення документів. Вона виникла задовго до появи пластикових карток. Ембосування створює опукле зображення букв і цифр шляхом застосування фізичного ефекту на поверхні картки. Це уможлиблює механічну обробку бухгалтерських документів. На картку наносяться реквізити банку- емітента, номер картки, ім'я та прізвище власника картки, а також інші банківські реквізити (наприклад, валюта рахунку, графік платежів, спеціальні примітки). Якщо реквізити рахунку не рельєфні, вони можуть бути вигравірувані лазером.

Штрих-код - запис інформації на картці за допомогою штрих-коду. Використовувався до винайдення магнітних смуг і не є поширеним у платіжних системах.

Магнітні картки - мають магнітну смугу на зворотному боці, на яку записуються дані, необхідні для ідентифікації власника картки для використання в банкоматах та електронних терміналах в торгових точках. Банківські реквізити власника картки (ім'я, код банку та відділення, номер рахунку власника картки), ідентифікаційний запис, що відповідає секретному персональному коду власника картки, термін дії картки, максимальна сума, яку може витратити власник картки (зменшується кожного разу, коли картка знімається з рахунку). Наразі це найпоширеніший спосіб нанесення інформації в Україні;

Чіпові картки (смарт-картки) - містять чіп, що складається з запам'ятовуючого пристрою для зберігання інформації та процесора, який є комп'ютером, здатним обробляти інформацію, що зберігається в запам'ятовуючому пристрої. На основі інформації, що зберігається в чіпі, картою можна торгувати і використовувати її в режимі офлайн без необхідності зв'язку з центральним процесором комп'ютерної системи банку під час здійснення транзакції. Важливою перевагою смарт-карток є їхня висока надійність. Чіп має кілька рівнів захисту, які дуже ускладнюють або унеможливають підробку інформації, що зберігається на чіпі.

5) За способом доступу розрізняють контактні та безконтактні картки

Безконтактні картки - це високотехнологічні картки з інноваційною технологією безконтактних платежів, які дозволяють користувачам миттєво оплачувати покупки, просто піднісши платіжну картку до екрану безконтактного зчитувального пристрою на касі або платіжному терміналі. Просто піднесіть картку до POS-терміналу з підтримкою карток і торкніться верхньої панелі з характерною піктограмою »)).

б) В залежності від емітенту.

Дебетові картки - випущені банками або банківськими консорціумами.

Комерційні картки - випущені нефінансовими установами (комерційними компаніями або групами компаній).

Картки, емітовані організаціями, діяльність яких безпосередньо пов'язана з випуском пластикових карток та розвитком інфраструктури для таких послуг.

7) В залежності від сфери застосування.

Універсальні картки - використовуються для оплати всіх товарів і послуг.

Спеціалізовані комерційні картки - використовуються для оплати конкретних послуг (наприклад, картки готельних мереж, картки супермаркетів).

8) За географічною ознакою

Міжнародні картки - дійсні в більшості країн; наприклад, міжнародні картки дійсні в більшості країн.

Національні картки - дійсні в певних країнах.

Місцеві картки - дійсні в деяких регіонах країни.

Картки, дійсні лише в певних установах.

9) За тривалістю використання.

Обмежені певним періодом часу (іноді з правом продовження);

БЕЗЛІМІТНІ.

10) Платіжні картки також можна розділити на [2] за ступенем вигоди для користувача (категорії клієнтів).

Стандартні: призначені для звичайних клієнтів, в основному використовуються для отримання заробітної плати та оплати товарів. Перевагами є низька вартість та обов'язкова авторизація. Деякі картки цієї групи не дозволяють здійснювати

платежі за кордоном. До стандартних карток належать, зокрема: Visa Electron, Visa Classic, MasterCard Standard, MasterCard Electronic та Cirrus Maestro;

Класичні (комерційні) картки надають ряд додаткових послуг, таких як участь у різноманітних фінансових програмах, знижки та бонуси для торговців. Перевагою цієї групи карток є поєднання низької ціни та досить високої функціональності, як, наприклад, у Visa Business;

Золоті картки - елітні картки, які підтримують елітний статус власника та пропонують низку страхових та сервісних переваг. Недоліком цієї групи карток є відносно висока вартість обслуговування. До цієї групи належать картки Visa Gold та MasterCard Gold;

Платинові картки призначені для людей, яким недостатньо переваг, що надаються золотою картою, як з точки зору сервісу, так і з точки зору статусу. Ці картки пропонують значні знижки, відповідні страхові програми тощо [2];

Найбільш ексклюзивні картки - для власників, які належать до вузько визначеного елітного кола. Кількість таких карток обмежена. Окрім престижності, ці картки пропонують низку унікальних послуг, таких як придбання товарів в елітних торговельних мережах, знижки в п'ятизіркових готелях та послуги страхування подорожуючих на суму до 1 млн. доларів США. У разі втрати картки власник може отримати тимчасову картку або готівку протягом 24 годин. Однією з обов'язкових умов обслуговування власників найбільш елітних карток є надання персонального менеджера та менеджера, який надає повну підтримку клієнту та його родині. До найбільш елітних карток належать Visa Infinite та MasterCard World Elite.

Розглянемо переваги та недоліки користування платіжною картою з точки зору різних зацікавлених сторін.

Основними перевагами для власників карток є наступні [27, с. 22]:

- ✓ простота використання (картки набагато менші за готівку);
- ✓ можливість здійснювати транзакції 24 години на добу, 7 днів на тиждень;
- ✓ можливість зняти необхідну суму з картки в банкоматах майже в будь-якій точці світу;

- ✓ захист коштів - втрата/крадіжка платіжної картки не означає втрату коштів;
- ✓ можливість отримання відсотків на кошти, розміщені в банку (як правило, в середньому на залишки понад певну суму);
- ✓ престиж (особливо в країнах, де картки ще не набули широкого розповсюдження).

Це також свідчить про вміння користуватися сучасними технічними засобами, що застосовуються у фінансовому секторі:

- ✓ автоматична видача банківських кредитів.
- ✓ можливість відстрочки погашення боргу;
- ✓ додаткові знижки/пропозиції на придбання товарів;
- ✓ можливість регулярно отримувати повну інформацію про транзакції.

Зручність карткової системи розрахунків для власників карток полягає насамперед у тому, що їм не потрібно носити з собою великі суми грошей при відвідуванні магазинів або підприємств сфери послуг. Також не потрібно турбуватися про обмін грошей. Використання карток також усуває формальності, пов'язані з випискою банківських чеків. Якщо картку загублено, достатньо повідомити про це банк, і платежі, здійснені за допомогою цієї картки, будуть негайно заблоковані. Це перша і найбільш очевидна перевага системи платіжних карток [5; с.75].

У той же час, зручність використання карток може бути повністю реалізована лише за наявності широкої мережі торговельних і сервісних підприємств, які можуть використовувати картки для оплати товарів і послуг. Без такої мережі на розповсюдження карток знадобиться багато років. Купівля товарів у кредит є традиційною і фундаментальною особливістю платіжних систем у країнах з ринковою економікою. У карткових платіжних системах кредит автоматично надається покупцеві без спеціального звернення до банку. Кредитний ліміт використовується під час покупки і оновлюється в міру погашення боргу.

Так, наявність широкої мережі торговельних підприємств, де за допомогою карток можна придбати товари, автоматичне зарахування коштів, чітка обробка транзакцій та простота здійснення операцій завдяки можливості підтвердження

транзакцій та відновлення втрачених або викрадених карток приваблюють користувачів до карткових платіжних систем. Однак, окрім переваг використання платіжних карток, існують і недоліки для власників карток:

- ✓ витрати на обслуговування карток;
- ✓ оскільки цей вид фінансових послуг все ще перебуває в зародковому стані, використання карток можливе лише для великих платежів;
- ✓ деякі види карток можна використовувати лише в певних банкоматах;
- ✓ вплив на картку природних факторів (наприклад, перепади температури, вологість, прямі сонячні промені, механічний вплив);
- ✓ додаткові витрати у випадку, якщо власник картки забуде або втратить ПІН-код;
- ✓ потенційне використання карткового рахунку хакерами, шахраями, зловмисниками тощо;
- ✓ затримки в проведенні карткових операцій у разі кризи в банківській системі або проблем з окремими банками.

Переваги використання платіжних карток для бізнесу (торговців) полягають у наступному:

- ✓ збільшення продажів та залучення нових клієнтів;
- ✓ клієнти з картками на руках більш схильні до покупок, ніж існуючі власники карток;
- ✓ надання кредиту без використання власних коштів; і
- ✓ спрощення транзакцій та прискорення обслуговування клієнтів;
- ✓ зменшення витрат на інкасацію через відсутність великої кількості готівки в касі;
- ✓ набагато легше вирішити проблеми безпеки (бліц-чеки, підписані власником картки, залишаються в магазині і не цікавлять крадіїв, оскільки означають, що гроші були зняті з цього рахунку);
- ✓ легше контролювати платіжні операції;
- ✓ зменшення ризику втрати коштів
- ✓ підвищення престижу та репутації магазину [10, с.12].

Очікування продавців щодо того, що впровадження карток збільшить обсяги продажів, виправдовуються. Практика показує, що карткова реклама допомагає залучити нових клієнтів і сприяє збільшенню середнього розміру покупки за рахунок використання банківського кредиту. Нарешті, дебетові картки усувають клопоти, пов'язані з оплатою чеком. Таким чином, роздрібні торговці можуть отримати вигоду від участі в картковому бізнесі, залучаючи більше клієнтів і збільшуючи товарообіг, надаючи клієнтам кредит і знижуючи ризики, пов'язані з розповсюдженням чеків.

У той же час, існують певні додаткові витрати на вітрину магазину:

- ✓ початкові витрати на придбання або оренду відповідного обладнання та поточні витрати на підтримання обладнання в належному робочому стані та його обслуговування;
- ✓ процес авторизації карток і потенційно складні відносини з процесинговими центрами, що працюють з картками певних емітентів.

Привабливість картки з точки зору банку полягає в наступному:

- ✓ по-перше, це сума коштів, яку власник картки повинен внести на спеціальний рахунок у банку; по-друге, це можуть бути страхові кошти, що використовуються банком для підвищення надійності карткових операцій;
- ✓ збільшення обсягів споживчого кредитування;
- ✓ залучення нових клієнтів;
- ✓ додатковий дохід у вигляді комісійних та процентних доходів;
- ✓ продаж держателям карток додаткових банківських продуктів та послуг;

Враховуючи світову тенденцію до витіснення готівки з розрахунків, а також чеків, це підвищує конкурентоспроможність банків та їх авторитет як учасників інноваційного процесу [2, с. 28].

Банки використовували форму карткового фінансування для швидкого збільшення своїх портфельів споживчих кредитів. Впровадження карток дозволило банкам подолати просторові обмеження у залученні клієнтів та наданні послуг. Картки дозволяють клієнтам здійснювати операції за межами банківських відділень, наприклад, оплачувати товари або знімати гроші в торговельних

автоматах. Операції з картками є прибутковим бізнесом для банків. Вони стягують комісії та відсотки як з власників карток, так і з торговців. Небажаним аспектом карткового бізнесу є те, що він є дуже дорогим для банків, особливо в перші роки розвитку карткових операцій.

Розглядаючи негативні аспекти використання карток, можна виділити два моменти. Перший полягає в тому, що обсяг паперового документообігу суттєво не зменшується, а другий - в тому, що картки часто використовуються не за призначенням, підробляються та стають об'єктом шахрайства [53].

Розглянувши всі переваги та недоліки пластикових карток, можна сказати, що пластикові картки мають набагато більше переваг, ніж недоліків.

1.3 Основні елементи і учасники системи карткових розрахунків та їх взаємодія

Для того, щоб більш детально розібратися у всіх процесах, пов'язаних з пластиковими картками, давайте розглянемо визначення основних складових.

Платіжна картка - спеціальний платіжний засіб у вигляді емітованої в установленому законодавством порядку пластикової чи іншого виду картки, що призначена для оплати товарів і послуг, ініціювання переказу коштів з рахунка платника або з відповідного рахунка в банку чи з власного рахунка особи на рахунок іншої особи, отримання коштів у готівковій формі в банках, фінансових установах, пунктах обміну валют уповноважених банків, у банкоматах та інших банківських автоматах, здійснення інших операцій, визначених платіжною системою.

Банк-учасник платіжної системи - банк, який має ліцензію платіжної системи та здійснює видачу та/або отримання грошей через платіжну систему.

Банк-емітент картки - торговець платіжної системи, який випускає пластикові картки та робить їх доступними для клієнтів. Картка залишається власністю банку, а клієнт має право користуватися нею.

Основними функціями банку-емітента є:

- випуск картки та видача її клієнту, починаючи з відкриття карткового рахунку, і, таким чином, прийняття на себе гарантійних зобов'язань щодо забезпечення платежів за допомогою картки (характер цих гарантій залежить від наданих клієнту платіжних повноважень, які фіксуються класом картки);

- якщо картка є кредитною, аналіз кредитоспроможності (оцінка фінансового стану, визначення кредитних лімітів);

- авторизація (процедура отримання дозволу на здійснення операцій за допомогою комп'ютера);

- обмін інформацією та стягнення комісії за обмін;

- білінг (підготовка та надсилання власнику картки виписок із зазначенням суми та строків погашення заборгованості);

- облік операцій за картковими рахунками;

- стягнення простроченої заборгованості та управління перевищенням лімітів;

- обслуговування клієнтів (відповіді на запитання, робота зі скаргами);

- безпека та боротьба з шахрайством (підготовка звітів про викрадені та підроблені картки, опечатування рахунків);

- моніторинг (управління транзакціями, здійсненими з використанням спеціалізованих платіжних інструментів);

- маркетинг (від маркетингової діяльності залежить подальший успіх банку в секторі платіжних карток).

Послідовність операцій, за допомогою яких держатель картки взаємодіє з платіжною системою при оплаті карткою або отриманні готівки, зазвичай називають транзакцією. Таким чином, транзакція включає в себе не тільки зчитування даних з картки, виконання запитів на авторизацію та видачу чеків, але й зміни в базі даних платіжної системи та інформації про фінансові ресурси держателя на картці. У деяких випадках поняття транзакції також включає відповідний переказ коштів.

Наступним елементом платіжної системи є банк-еквайр. Первинну обробку запитів на авторизацію здійснює приймальний центр. На ранніх стадіях розвитку

локальної платіжної системи роль приймального центру може виконувати транзакційний центр, але в більшості випадків таким центром є банк, який є членом платіжної системи, і тому його часто називають банком-одержувачем. Якщо банк-еквайр не має даних для виконання запиту (якщо власник картки є клієнтом іншого банку), запит надсилається до процесингового центру, який виконує запит і надсилає відповідь або повторний запит до банку-еквайра [55].

Процесинговий центр веде базу даних платіжних систем. Ця база даних зазвичай містить інформацію про банки та держателів карток, які є членами платіжної системи, що дозволяє виконувати запити на авторизацію. Якщо банк-емітент не має власної бази даних, процесинговий центр зберігає інформацію про ліміти держателів карток і обробляє запити на авторизацію. В іншому випадку процесинговий центр надсилає отриманий запит до банку-емітента авторизованої картки.

Процесинговий центр також надсилає відповідь банку-еквайру. Крім того, процесингові центри готують і передають підсумкові дані для звірок між банками-учасниками платіжної системи на основі накопичених протягом дня протоколів транзакцій, які фіксуються при підтвердженні даних за картковими платежами і зняттям готівки, а також готують і передають банкам-отримувачам стоп-листи. [55].

Як видно з вищезазначеного, транзакційний центр є технічним ядром платіжної системи. Транзакційні центри працюють у дуже складному середовищі і повинні гарантовано обробляти інтенсивні потоки транзакцій у режимі реального часу. Фактично, використання дебетових карток вимагає он-лайн авторизації кожної транзакції в будь-якій точці обслуговування в платіжній системі. Хоча авторизація потрібна не у всіх випадках для операцій з кредитними картками, вона завжди необхідна, наприклад, при знятті грошей в банкоматі. Використання смарт-карток зменшує вимоги до обробки в режимі реального часу для певних платіжних установ, але не зменшує загальне навантаження на центри.

Підготовка даних для проведення взаємозаліку в кінці дня також висуває високі вимоги до розрахункових можливостей транзакційних центрів, оскільки вони повинні обробляти протоколи значної кількості транзакцій, а час проведення розрахунків є дуже коротким - кілька годин [55].

Торговець - це установа, яка приймає до обслуговування платіжні інструменти з метою оплати товарів або послуг (включаючи послуги з видачі готівки) відповідно до договору з покупцем або платіжною установою [55].

Торговці, які здійснюють торговельну діяльність з продажу товарів, надання послуг, громадського харчування та послуг і які відповідно до закону зобов'язані застосовувати реєстратор розрахункових операцій, зобов'язані забезпечити можливість здійснення розрахунків за продані товари (надані послуги) з використанням цих спеціальних платіжних засобів приватними держателями платіжних засобів (не менше трьох міжнародних та/або національних платіжних систем), які приймають ці спеціальні платіжні засоби в оплату за продані ними товари (надані послуги).

Умови обов'язкового приймання торговцями спеціальних платіжних засобів в оплату за продані товари (надані послуги) та винятки щодо здійснення таких розрахунків окремими категоріями торговців визначаються Кабінетом Міністрів України.

Наступним елементом платіжної системи є платіжний банк, який гарантує оперативне проведення взаємних розрахунків. Банки-учасники платіжної системи відкривають кореспондентські рахунки в платіжних банках. Кожен банк-еквайр переказує платежі за картками як своїх клієнтів, так і власників карток інших банків-емітентів, які є членами певної платіжної системи, до точки обслуговування. Відповідно, відповідні кошти мають бути перераховані від цих «інших» банків до банку-еквайра.

Таким чином, для підтримки надійної та стійкої платіжної системи, по-перше, платіжна спроможність процесингових центрів повинна бути великою, а по-друге, комунікаційна інфраструктура повинна бути добре розвиненою,

оскільки процесингові центри системи повинні бути в змозі обслуговувати достатню кількість географічно віддалених точок одночасно.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ РИНКУ ПЛАТІЖНИХ КАРТОК В УКРАЇНІ

2.1. Нормативно-правове регулювання платіжної індустрії в Україні

Нормативно-правова база платіжного сектору в Україні є досить складною. Вона включає Закон «Про Національний банк України» [16] (Закон про НБУ), Закон «Про банки і банківську діяльність» [14], Закон «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» (Закон про платіжні системи) [15] та нормативно-правові акти НБУ. Оскільки єдиною міжбанківською платіжною системою, доступною для українських банків, є Система електронних платежів (СЕП), яка є дочірньою компанією НБУ, вона також включає внутрішні положення НБУ [55- 59].

Навіть дивлячись на цю нормативну базу, зрозуміло, що вести платіжний бізнес в Україні непросто.

Відповідно до закону, компанії, що надають платіжні послуги, є «фінансовими установами» і повинні бути зареєстровані як юридичні особи з капіталом не менше 3 мільйонів гривень. Раніше такі компанії повинні були бути зареєстровані в Національному реєстрі фінансових установ, який адмініструється Державною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг («Держфінпослуг»). Наразі, відповідно до Указу Президента України від 30 червня 2020 року № 259/2020 «Про ліквідацію Державної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг», Державна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, перебуває у процесі припинення шляхом ліквідації, а відповідно до Закону України «Про внесення змін до законодавчого акта України “Про удосконалення функціонування Державної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг”, не всі питання, пов'язані з ринком небанківських фінансових послуг, були врегульовані.

Для роботи в платіжному секторі необхідно отримати ліцензію НБУ на переказ коштів без відкриття рахунку та, за необхідності, генеральну ліцензію на здійснення валютних операцій.

Однак це ще не все. Правила кожної платіжної системи в Україні повинні бути заздалегідь затверджені НБУ, і тільки після цього затвердження така платіжна система може бути зареєстрована в Реєстрі платіжних систем і почати працювати.

НБУ висуває досить жорсткі вимоги до організації та технології роботи платіжних систем. Зокрема, правила роботи платіжних систем повинні включати механізми управління ризиками, моніторингу платежів та криптографічного захисту інформації. Технічні та криптографічні засоби захисту інформації повинні бути схвалені та перевірені професійною організацією. Всі ці деталі описані в Рекомендації НБУ [44].

Відповідно до Закону України № 223 від 30 квітня 2010 року «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні», платіжна картка - це електронний платіжний засіб у вигляді емітованої в установленому законодавством порядку пластикової чи іншої картки, що використовується для оплати товарів і послуг. Використовується для ініціювання переказу коштів з рахунку платника або відповідного банківського рахунку для оплати ціни.

Платіжні картки можуть бути емітовані в Україні лише банками, які мають ліцензію НБУ на здійснення таких операцій та уклали договори з національними або міжнародними платіжними системами. З метою здійснення емісії та обслуговування платіжних карток у межах України банківські установи можуть ініціювати створення внутрішньодержавної платіжної системи. Для обліку коштів, отриманих за операціями з використанням платіжних карток, банківські установи відкривають своїм клієнтам карткові рахунки.

Платіжні системи, організовані небанківськими установами, можуть приймати платежі тільки в національній валюті. В українському законодавстві використовується термін «електронні гроші», які визнаються традиційною

одиницею вартості і не є еквівалентом грошей або інших грошових цінностей. Крім того, в Україні електронні гроші випускаються лише банками.

Подібні проблеми виникають, коли фінансові підприємства запускають платіжні інструменти (платіжні картки, мобільні та веб-додатки). В Україні всі платіжні інструменти, включаючи електронні платежі, регулюються лише банками, так само як і відкриття поточних рахунків. У будь-якому випадку, українська платіжна система повинна мати «платіжний банк», який здійснює платежі між її учасниками.

Українське законодавство та нормативно-правові акти НБУ детально регламентують використання платіжних карток в Україні. Вони включають в себе наступне:

- ✓ зняття готівки за допомогою платіжної картки в банкоматах на території України здійснюється в національній валюті України, а в банкоматах уповноважених банків-емітентів - у валюті рахунку платіжної картки;
- ✓ видача готівки з карткового рахунку в іноземній валюті здійснюється через каси уповноважених банків-емітентів та їх агентів, уповноважених банків-еквайрів та небанківських фінансових установ у разі використання платіжних карток, емітованих нерезидентами;
- ✓ перекази в Україні з використанням платіжних карток можуть здійснюватися в національній валюті України;
- ✓ перекази в іноземній валюті з використанням платіжної картки можуть здійснюватися лише між рахунками фізичних осіб, відкритими банком-емітентом;
- ✓ платіжні картки не можуть використовуватися для здійснення інвестицій в Україні та за її межами [52; 56].

Крім фізичних осіб, банківські платіжні картки також активно використовуються підприємствами. Держателі корпоративних платіжних карток можуть здійснювати безготівкові розрахунки за товари та послуги або отримувати готівку за допомогою цих карток:

- ✓ платежі, пов'язані з виробничими потребами, наприклад, оплата витрат на відрядження;
- ✓ безготівкові платежі в гривні, пов'язані з юридичною та господарською діяльністю;
- ✓ представницькі витрати;
- ✓ готівкові платежі в іноземній валюті на відрядження за межі України;
- ✓ безготівкові платежі в іноземній валюті на відрядження та операційні витрати за межами України;
- ✓ обслуговування та проживання на повітряних, морських та автомобільних суднах за межами України в розмірах, встановлених НБУ для вивезення готівкової валюти за межі України [37; 39].

Банківські установи можуть прийняти рішення про тимчасове призупинення операцій з обслуговування платіжних карток.

За наявності обставин, що свідчать про несанкціоноване використання платіжної картки або її реквізитів чи використання платіжної картки несанкціонованою особою, банківська установа має право прийняти рішення про тимчасове зупинення операцій з обслуговування платіжної картки та вилучення платіжної картки у клієнта.

Вони також можуть вилучати платіжні картки у клієнтів за наявності обставин, що свідчать про незаконне використання платіжної картки чи її реквізитів або використання платіжної картки неуповноваженими особами, та в інших випадках, передбачених законодавством [65; 50].

Таким чином, необхідність співпраці з банківськими установами в більшості випадків в Україні суттєво обмежує можливості розвитку платіжного бізнесу. Існують також застарілі законодавчі норми, які перешкоджають обміну грошей всередині платіжної системи, навіть якщо вся платіжна система організована банками.

Незважаючи на певні труднощі, є хороші шанси на більш лояльну зміну підходу та законодавства НБУ в найближчому майбутньому.

Завдяки зусиллям НБУ в Комплексній програмі розвитку фінансового сектору України до 2020 року були зроблені найнеобхідніші кроки для розвитку української економіки та збільшення обсягів безготівкових платежів [26]. Програма базується на таких фундаментальних принципах:

- ✓ Європейська інтеграція;
- ✓ лібералізація фінансових ринків та запровадження режиму внутрішнього ринку ЄС у секторі фінансових послуг
- ✓ збалансування економічних інтересів шляхом створення конкурентного ринкового середовища
- ✓ незалежність та ефективність регуляторів; нагляд на основі оцінки ризиків;
- ✓ прозорість та високий рівень розкриття інформації учасниками
- ✓ відповідальність та довіра між учасниками фінансового сектору та регуляторами;
- ✓ цілісність фінансової системи; всебічний захист прав кредиторів, споживачів та інвесторів [26].

Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року започаткувала комплексне реформування фінансової системи України. В рамках програми реформ було очищено та перезапущено фінансовий ринок, а також вжито заходів щодо приведення до міжнародних стандартів ринків небанківських фінансових послуг та цінних паперів. Для завершення реалізації комплексної програми та подальшого розвитку фінансового сектору України регулятор розпочав підготовку нового стратегічного документа на 2020-2025 роки, метою якого було забезпечення сталого розвитку фінансової системи України [63].

Метою підготовки Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 року було визначення стратегічного напрямку та пріоритетів розвитку фінансової системи України до 2025 року та запровадження механізму координації діяльності регуляторів фінансового сектору, уряду, державних органів та професійних учасників ринку для досягнення кінцевої мети розвитку фінансового сектору [63].

План підготовки Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 року.

Підписання Меморандуму про взаєморозуміння щодо співпраці.

Створення міжвідомчих робочих груп.

Початок громадського обговорення проекту стратегії.

Доопрацьовано та підписано Стратегію.

Стратегія визначала п'ять стратегічних напрямків: фінансова стабільність, макроекономічний розвиток, фінансова інклюзія, розвиток фінансового ринку та інноваційний розвиток. Кожен напрям має свої стратегічні цілі та індикатори виконання [63].

1) Фінансова стабільність (випадаючий список).

Ефективне регулювання.

Нагляд.

2) Прозорість фінансового сектору.

Стійкість фінансового сектору до викликів.

Належне корпоративне управління та управління ризиками у фінансовому секторі.

3) Макроекономічний розвиток.

Сприяння банківському кредитуванню економіки.

Розвиток небанківського фінансування.

Захист прав кредиторів та інвесторів.

Створення умов для залучення довгострокових ресурсів в економіку.

4) Фінансова інклюзія.

Підвищення доступності та використання фінансових послуг.

Захист прав споживачів фінансових послуг.

Підвищення фінансової грамотності населення.

5) Розвиток фінансових ринків.

Розвиток ринків небанківських фінансових послуг.

Розвиток ефективної інфраструктури ринку капіталу.

Створення ринків ліквідності фінансових інструментів та механізмів/інструментів зниження ризиків фінансових операцій.

Інтеграція гривневих фінансових інструментів у світові фінансові ринки.

б) Інноваційні розробки.

Розвиток архітектури відкритих фінансових ринків та регуляторних платформ.

Розвиток фінтех-ринків та цифрових технологій.

Розвиток технологій регулювання та нагляду (SupTech та RegTech).

Розвиток цифрової економіки [63].

Реалізація Стратегії здійснювалася шляхом виконання окремих заходів (проектів), передбачених дорожньою картою Стратегії, відповідно до принципів проектного менеджменту. З метою координації та моніторингу виконання заходів Стратегія передбачає створення керівного комітету за участю регулятора, Міністерства фінансів, Держфінпослуг та керівників професійних об'єднань учасників ринку.

Таким чином, належне регулювання має важливе значення для подальшого розвитку ринку. Нинішнє регулювання платіжного сектору в Україні не є досконалим. Однак Центральний банк відіграє належну роль у регулюванні платіжного сектору. Тому важливо забезпечити, щоб зміни в законодавстві та нормативно-правових актах сприяли підвищенню фінансової стабільності, збільшенню поширеності електронних платежів та покращенню захисту прав споживачів.

2.2. Аналіз діяльності вітчизняних банків на ринку платіжних карток

На сучасному ринку платіжних карток українська банківська система швидко впроваджує картки міжнародних платіжних систем. Українські банки зацікавлені в розвитку міжнародної платіжної системи. Це пов'язано з тим, що випуск міжнародних банківських карток дозволяє їм інтегруватися у світову

банківську систему, покращити імідж свого банку, отримати доступ до ринку та залучити додаткових клієнтів. Беручи участь у міжнародній картковій системі, банки мають можливість освоїти новітні банківські технології та використовувати потужну інфраструктуру для здійснення глобальних платежів. Ці напрямки потребують значних інвестицій у банківське програмне забезпечення, банкомати, платіжні термінали та телекомунікаційні мережі, а також реструктуризації відповідних секторів торгівлі та послуг.

Розвиток українського ринку платіжних карток за останні роки було проаналізовано у сферах емісії карток, інфраструктури приймання карток та використання карток. Аналіз ґрунтується переважно на відповідній звітності банків, поданій до НБУ за період 2019-2023 років.

Наразі в Україні функціонують такі платіжні системи:

- ✓ Національний банк - система електронних платежів та національна система масових електронних платежів;
- ✓ державні банки та державні організації - платіжні системи державних банків, Державного казначейства України та Українського державного підприємства поштового зв'язку «Укрпошта»;
- ✓ приватні організації - національні та міжнародні платіжні системи банків та небанківських установ.

За даним НБУ станом на 01 січня 2024 рік в Україні працює 63 банки (з них з іноземним капіталом – 27), які є учасниками внутрішньодержавних платіжних систем, а також міжнародних систем [44].

Розглянемо дані про кількість електронних платіжних засобів, емітованих українськими банками у розрізі платіжних систем (див. рис. 2.1.).

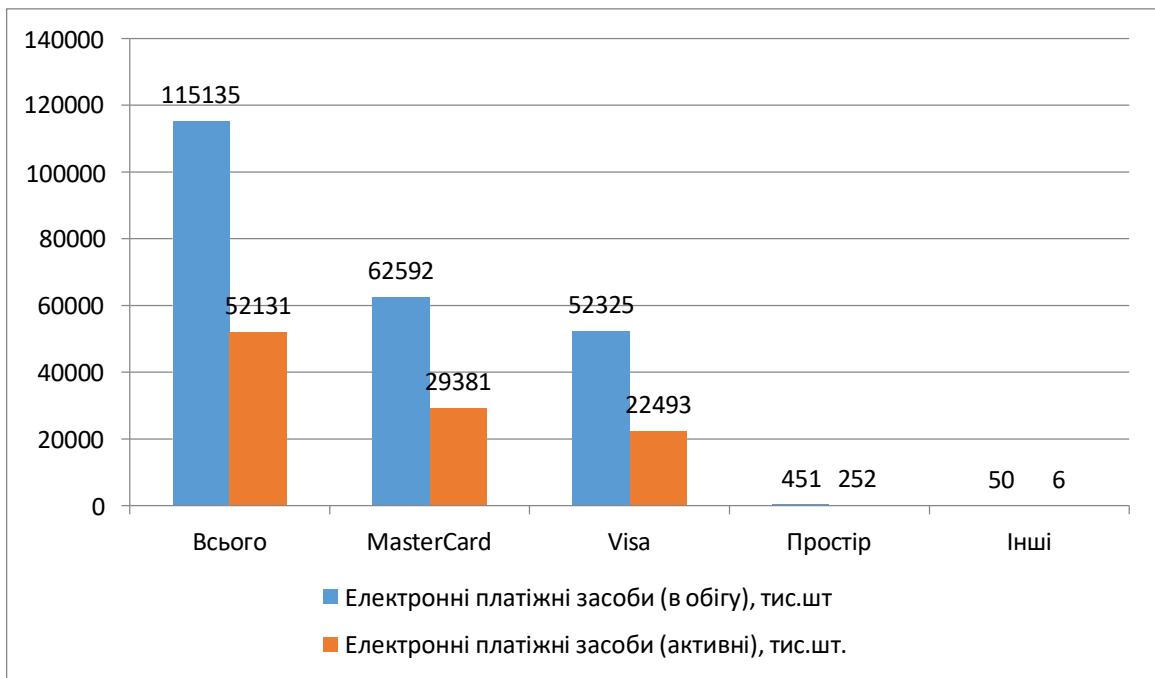

Рис. 2.1. Дані про кількість електронних платіжних засобів, емітованих українськими банками у розрізі платіжних систем, станом на 01.01.2024р.

Джерело: побудовано на основі: [13]

У розрізі карткових платіжних систем кількість активних карток у платіжній системі MasterCard становила 29,4 млн. шт. (46,9% від їх загальної кількості), у Visa – 22,5 млн шт. (43%), у НПС "ПРОСТІР" – 0,3 млн шт. (55,9%), у інших – 0,006 млн шт. (12%) [13].

З метою виявлення основних тенденцій розвитку ринку платіжних карток в Україні було взято до уваги низку показників, що характеризують діяльність українських банків у 2016-2024 роках.

Таблиця 2.1

Загальні дані про кількість клієнтів, платіжних карток та платіжних пристроїв в Україні за 2016-2024 (на 01.08.2024) рр.

Дані за станом на:	Учасники карткових платіжних систем, шт.	Держателі електронних платіжних засобів, тис. осіб	Електронні платіжні засоби (в обігу), тис. шт.	Електронні платіжні засоби (активні) тис. шт.	Банківські пристрої самообслуговування, шт.	Платіжні термінали, шт.	Суб'єкти господарювання, які приймають електронні платіжні засоби, одиниць
01.01.2016	117	49 719	69 726	35 622	40 350	221 222	122 303

01.01.2017	96	51 649	70 551	33 042	36 596	203 810	123 505
01.01.2018	82	43 058	59 307	30 838	33 334	194 478	131 264
01.01.2019	77	41 746	57 633	32 389	33 783	219 241	145 938
01.01.2020	75	41 721	59 867	34 858	37 003	251 681	173 756
01.01.2021	74	42 304	59 390	36 949	36 585	297 266	208 661
01.01.2022	71	89 120	89 120	46 324	-	-	-
01.01.2023	67	69 335	114 348	51 322	29 169	449 112	443 798
01.08.2024	62	70 069	119 375	53 114	29 107	506 895	499 310

Джерело розраховано на основі: [13]

Як свідчать дані таблиці 2.1, майже за всіма абсолютними значеннями індикаторів спостерігається тенденція до зниження до 2022 року. Це зумовлено трьома основними факторами: зменшенням кількості банків в Україні, зміною підконтрольних територіальних кордонів та подальшою фінансово-політичною кризою в Україні, що безпосередньо відображено у фактичних статистичних даних, які складаються Національною статистичною службою України [43].

Згідно з офіційною статистикою, станом на 1 січня 2024 року платіжні картки випускали 62 українські банки, тоді як вісім років тому (2016 рік) було зареєстровано 117 банків [13].

Таким чином, за аналізований період цей показник зменшився на 55 фінансових організацій, або майже на 53%. Таблиця 2.1 також показує, що майже всі українці мають більше однієї платіжної картки: 70,1 млн українців (населення України становило 35,8 млн станом на 1 січня 2024 року, згідно з офіційними даними Національного статистичного управління), порівняно з 49,7 млн на початку 2014 року [43]. Банки, що залишилися на ринку, почали активніше працювати над впровадженням платіжних карток для населення, а кількість платіжних карток в обігу збільшилася на 58% порівняно з 2016 роком, досягнувши 119,4 млн. При цьому кількість платіжних карток в обігу на одного держателя становила 3,3, а кількість активних карток на одного користувача - 1,5 [13].

Діючі картки, тобто картки, за якими було здійснено хоча б одну операцію протягом останніх трьох місяців, перебувають під моніторингом НБУ значно

довший період, і їхня кількість зросла майже на 49% за період з 2016 по 2024 рік - з 35,6 млн до 53,1 млн.

Таким чином, можна зробити висновок, що у населення починає формуватися позитивне ставлення до безготівкових розрахунків, зручності та доступності цього платіжного інструменту, а також підвищення безпеки безготівкових розрахунків з використанням платіжних карток. Можна говорити про позитивні зміни в розвитку ринку платіжних карток в Україні.

Безготівкові розрахунки з використанням чипових банківських платіжних карток набули широкого розповсюдження в багатьох країнах світу. Їх стрімкий розвиток та проникнення в різні соціальні сфери доводить доцільність, безпечність та ефективність новітніх технологій. Інтеграція платіжних функцій та багатьох необхідних неплатіжних додатків в одній банківській платіжній картці постійно доводить свої переваги та створює безліч зручностей для споживачів. Сьогодні платіжні картки з чіпом пропонують найвищий у світі рівень захисту інформації від шахрайських операцій. Це добре, враховуючи безпеку карткових операцій та той факт, що більшість карткових операцій в Україні є готівковими, а два учасники операції (емітент та еквайр) виконують платіжну функцію у власній інфраструктурі банку-емітента, згідно з правилами обміну відповідальності, запровадженими міжнародною платіжною системою (наприклад, банк-емітент відповідає за наслідки шахрайства, якщо він не перейшов на чіпи), що свідчить про те, що перехід на чіпи не є важливим для емітентів [3; с.27].

Натомість, набагато важливіше покращити функціональність платіжних карток та створити інфраструктуру для еквайрів, перевірену платіжною системою, яка б приймала чіпові картки. Банківські організації особливо зацікавлені в захисті інформації, що міститься на сучасних банківських платіжних картках або передається через Інтернет, з метою захисту конфіденційної інформації про клієнтів. Тому банки надають великого значення безпеці інформації, що надається при використанні електронних носіїв. З іншого боку, високий рівень безпеки банківських платіжних карток використовується для обмеження доступу до

особистої інформації власника картки, особливо при використанні засобів Інтернету [3; с. 33].

Таблиця 2.2 показує, що 93,5% від загальної кількості дійсних платіжних карток у 2016 році становили картки з магнітною смугою (за останні дев'ять років ця кількість зменшилася приблизно на 11,2 мільйона, або на 34%, до 22,1 мільйона). Зокрема, за період з 2016 року по 1 серпня 2024 року кількість карток з магнітною смугою та чипом зросла більш ніж у шість разів (з 1,5 млн до 9 млн). Майже кожна друга дійсна платіжна картка (1,7) є безконтактною, їхня кількість зросла з 1 мільйона до 30,9 мільйона (на 30,9% порівняно з початком 2016 року та на 47,8% порівняно з початком 2021 року). Незважаючи на таку велику кількість карток, все більшої популярності набувають сервіси безконтактних платежів за допомогою смартфонів та інших пристроїв з технологією NFC. Сервіси токенизації дозволяють використовувати для безконтактних платежів за цією технологією лише інформацію про платіжну картку, включаючи картки з магнітною смугою [13].

Функціонал дебетових карток залишається найпоширенішим способом оплати за допомогою банківських карток в Україні, але цей розрив поступово скорочується. Так, станом на 1 серпня 2024 року співвідношення між дебетовими та кредитними картками становило 80,9% (43,0 млн проти 9,7 млн), тоді як для дебетових карток - 19,0%. Станом на 1 січня 2016 року різниця зменшилася з 75,3% до 24,7% (26,8 млн проти 8,8 млн).

З точки зору типу фінансових операцій українські споживачі віддають перевагу універсальним карткам з функціями оплати та зняття готівки. Ці карткові тренди залишаються практично незмінними протягом останніх дев'яти років: Станом на 1 серпня 2024 року в обігу перебувало 52,5 млн таких карток, що на 17,2 млн або 49% більше, ніж у 2016 році. Безготівкові платіжні картки стають дедалі менш популярними, і за останній рік кількість таких карток суттєво зменшилася. Платіжні картки з можливістю одночасної видачі готівки банками практично не випускаються (станом на 1 січня 2020 року такі картки в Україні не використовуються) [13].

Таблиця 2.2.

Види електронних платіжних засобів, які емітовані українськими банками за 2016-2024 (на 01.08.2024)

Дані за станом на:	Електронні платіжні засоби (млн. шт.)								
	Усього	За видами носіїв інформації			За платіжною схемою		За типами фінансових операцій		
		з магніт-ною смугою	з магніт-ною смугою та чипом	з них безконтактних	з дебетовою функцією	з кредитною функцією	з функцією видачі готівки	з функцією платежі в та видачі готівки	з функцією платежі в без видачі готівки
01.01.2016	35,6	33,3	1,5	н.д. **	26,8	8,8	0,2	35,3	0,2
01.01.2017	33,0	30,0	2,4	1,1	25,5	7,6	0,2	32,3	0,2
01.01.2018	30,8	27,6	2,8	1,4	24,8	6,0	0,1	30,4	0,3
01.01.2019	32,4	28,0	3,9	2,0	29,4	3,0	0,04	31,9	0,4
01.01.2020	34,9	27,2	7,0	2,7	27,5	7,4	0	34,6	0,2
01.01.2021	36,9	30,4	6,3	20,9	30,1	6,8	0	36,7	0,2
01.01.2022	46,3	27,3	7,9	22,3	37,6	8,5	0	45,9	0,1
01.01.2023	51,3	24,6	8,8	30,6	41,8	9,5	0	51,0	0,1
01.08.2024	53,1	22,1	9,0	30,9	43,0	9,7	0	52,5	0,07

Джерело: розраховано на основі: [13]

Наведені вище показники свідчать про те, що банки починають представляти реальну картину розвитку свого карткового бізнесу. Дані свідчать про те, що український ринок платіжних карток розвивається дуже швидко і має стабільний потенціал зростання.

Проаналізуємо який обсяг грошового потоку і кількість операцій проходять по безготівковій оплаті на основі табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Сума та кількість операцій з використанням електронних платіжних засобів, емітованих українськими банками за 2017-2021рр.

Дані за:	Сума операцій (млн грн)			Кількість операцій (млн шт.)		
	Безготівкові операції	Отримання готівки	Усього	Безготівкові операції	Отримання готівки	Усього
2017 рік	255 194	763 841	1 019 035	879	693	1 573
2018 рік	384 795	848 001	1 232 796	1 287	678	1 965
2019 рік	571 275	1 038 985	1 610 260	1 775	738	2 513
2020 рік	834 957	1 289 721	2 124 678	2 311	780	3 091
2021 рік	1 297 429	1 579 092	2 876 521	3 073	842	3 915

Джерело: розраховано на основі: [13]

У 2021 році кількість операцій з використанням спеціальних платіжних засобів, емітованих українськими банками, зросла у 2,5 рази порівняно з 2017 роком і сягнула 3,915 млрд. З них 842 млн - це зняття готівки та 3 073 млн - безготівкові платежі. Темпи зростання безготівкових операцій були стабільно високими протягом усього аналізованого періоду, і якщо ця тенденція збережеться, безготівкові операції стануть домінуючими в найближчі роки [13].

Однак, хоча безготівкові операції з платіжними картками в Україні співставні з готівковими за обсягами, вони все ще відстають за якісними показниками.

Так, у 2021 році громадяни зняли в банкоматах 1 579,09 млн грн та безпосередньо витратили 1 297,42 млн грн на розрахунки в торговельно-сервісній мережі.

За даними НБУ, обсяг безготівкових операцій за платіжними картками у 2021 році розподілився таким чином:

- 35,8% (або 465 млрд грн) - перекази з картки на картку (P2P-перекази) із середньою сумою чека 1 723 грн

- 32,6% (або 423 млрд грн) - інтернет-транзакції із середньою сумою чека 361 грн; та

- 29,3% (або 381 млрд грн) - платежі в торговельній мережі, середня сума чека - 242 грн.

- 2,2% (або 29 млрд грн) - операції з використанням пристроїв самообслуговування (ПТКС, банкомати); середній чек за такими операціями становив 488 грн [13].

Як видно з другої половини таблиці 2.3, торік темпи зростання безготівкових операцій випередили темпи зростання операцій зі зняття готівки: У 2021 році обсяг перших збільшився на 35,6%, тоді як других - лише на 18%. Якщо порівняти ці дані з 2017 роком, коли на готівку припадало 75,0% усіх операцій з платіжними картками, то вимальовується історія про зміну структури розрахунків платіжними картками. Така динаміка ринку платіжних карток є позитивною і сприяє зменшенню тіньової економіки та легалізації платежів.

Це свідчить про те, що українське суспільство все ще віддає перевагу зняттю готівки з платіжних карток, тобто переходу від безготівкових розрахунків до готівкових. Фактично, виходячи з наведених вище даних, можна стверджувати, що основна функція платіжних карток - перехід від готівкових до безготівкових розрахунків - не виконується. Згідно з опитуванням професіоналів фінансового ринку, основною причиною низької культури користування цим фінансовим інструментом є існуюча соціальна перевага готівки (42%), на другому місці з великим відривом - невелика кількість магазинів, що приймають до оплати картки, власниками яких є респонденти [1, с. 245].

Між тим, розвиток платіжного ринку гальмують і самі банки. Самі банки не зацікавлені в повному переході своїх громадян на платіжні картки. Це можна пояснити, з одного боку, нульовою комісією за зняття готівки в їхніх банкоматних мережах, а з іншого - тим, що жодна фінансова компанія не може повністю задовольнити потреби власників карток власною інфраструктурою.

За даними таблиці 2.4 можна визначити, що найбільше емітують платіжні картки місто Київ, Дніпропетровська та Харківська області. Дніпропетровська область та м. Київ також лідирують за кількістю банкоматів, платіжних терміналів та платіжних карток в обігу, головним чином за рахунок кількості населення та кількості підприємницьких одиниць у цих регіонах.

Найгіршу платіжну інфраструктуру та обладнання платіжних карток мають Чернівецька, Тернопільська, Луганська та Донецька області.

Таблиця 2.4

Дані в регіональному розрізі щодо кількості платіжних карток та інфраструктури їх обслуговування в банках України станом на 01.08.2024

Назва області	Кількість (штук, одиниць)					підприємств торгівлі та сфери послуг
	платіжних карток (в обігу)	платіжних карток (активні)	банківських пристроїв самообсл. загальна	платіжних терміналів		
				загальна	безконтактних	
Вінницька	2 651	2 055	1 254	7 781	5 726	5 762
Волинська	2 096	1710	783	5 967	4 410	4 100
Дніпропетровська	14 591	8 411	3 676	30 779	23 545	21 389
Донецька	4 845	2 771	1 597	12 428	8 342	8 645

Житомирська	2 298	1 859	1 081	7 659	5 485	5 274
Закарпатська	2 033	1 669	819	4 836	3 700	3 502
Запорізька	4 440	2 580	1 645	13 255	9 903	8 611
Івано-Франківська	2 297	1 828	921	7 258	5 288	5 175
Київська	6 344	4 259	829	16 593	12 483	12 000
Кіровоградська	2 038	1 696	791	6 324	4 571	4 341
Луганська	1 964	1 200	528	3 864	2 934	2 744
Львівська	6 707	4 323	1 977	17 312	13 173	11 439
Миколаївська	2 404	1 824	1 161	7 804	5 695	5 690
Одеська	6 596	4 231	2 240	18 790	13 444	12 606
Полтавська	2 941	2 305	1 486	10 930	9 231	8 035
Рівненська	2 157	1 444	851	5 729	4 123	3 946
Сумська	2 445	1 982	1 065	7 310	5 962	5 726
Тернопільська	1 919	1 581	753	4 311	3 192	2 943
Харківська	8 009	4 679	2 492	20 711	14 619	13 829
Херсонська	2 135	1 719	1 037	7 355	4 961	5 497
Хмельницька	2 415	1 933	1 047	7 041	5 134	5 296
Черкаська	1 420	1 953	1 155	8 255	6 038	5 638
Чернівецька	1 831	1 510	652	3 956	2 805	2 407
Чернігівська	2 144	776	883	6 289	4 441	4 552
Київ	20 655	10 887	5 862	54 729	43 454	39 514
Усього	119375	53114	36 585	297 266	506895	499310

Джерело: розраховано на основі: [13]

З аналізу даних можна зробити висновок, що ринок платіжних карток у центральній та східній Україні якісно розвивається, тоді як ситуація на заході України та в районах проведення антитерористичної операції є складною. Однак показники щільності мережі банкоматів, які не відносяться до загальної кількості випущених карток, можуть дати лише приблизне уявлення про рівень розвитку інфраструктури розподілу готівки в країні. Тому давайте подивимося на розподіл платіжних методів, які випускають банки, які потрапили в першу десятку.

З таблиці 2.5 видно, що за результатами 2023 року в Україні **важливими учасниками** платіжних систем визнано АТ КБ “ПриватБанк”, АТ “ПУМБ” і ТОВ “Контрактовий дім”

Таблиця 2.5

Важливі учасники платіжних систем за підсумками діяльності
(на 01.01.2024)

		Частка обсягів платіжних операцій	
Найменування учасника	Найменування платіжної системи	від загальної кількості платіжних операцій, виконаних учасником у межах платіжної системи	від загальної суми платіжних операцій, виконаних учасником у межах платіжної системи
АТ КБ "ПриватБанк"	СЕП	29,33 % (124 млн шт. від 422,8 млн шт.)	8,31 % (477,1 млрд дол. США від 5 739 млрд дол. США)
	"MasterCard"	46,02 % (3 040 млн шт. від 6 605 млн шт.)	43,48 % (52,53 млрд дол. США від 120,83 млрд дол. США)
	"Visa"	50,49 % (2 664 млн шт. від 5 277 млн шт.)	52,00 % (47,89 млрд дол. США від 92,10 млрд дол. США)
АТ "ПУМБ"	"PrivatMoney"	25,26 % (14,177 млн шт. від 56 млн шт.)	19,73 % (0,72 млрд дол. США від 3,65 млрд дол. США)
ТОВ "ФК "КОНТРАКТОВИЙ ДІМ"	"Фінансовий світ"	73,76 % (110,27 млн шт. від 149,5 млн шт.)	87,04 % (2,60 млрд дол. США від 3,00 млрд дол. США)

З рисунку 2.2, станом на 1 січня 2024 року АТ КБ "ПРИВАТБАНК" належить 43,8% ринку банківських карток в обігу, АТ "ОЩАДБАНК" - 15,4%, Універсал банк (моно) – 13,2%. Решту 27,6% цього ринку розділили між собою 59 фінансових установ.

Рисунок 2.2. Частка банків України на ринку платіжних карток в обороті
(станом на 01.01.2024 р.)

Джерело: побудовано на основі: [13]

Проаналізуємо динаміку кількості активних платіжних карток у 2023 році, станом на 1 січня 2024 року кількість карток, емітованих приватними банками в Україні, зросла. У результаті частка ринку АТ КБ «ПРИВАТБАНК» за минулий рік впала з 55,9 млн примірників. до 54,1 млн шт. Загалом державні банки фактично зберегли свої позиції: на кінець 2023 року державними банками було емітовано 70,7% усіх активних платіжних карток проти 70,9% рік тому [14, стор.358]. Розподіл ринку банківських карток у 2023 році показано на рисунку 2.3.

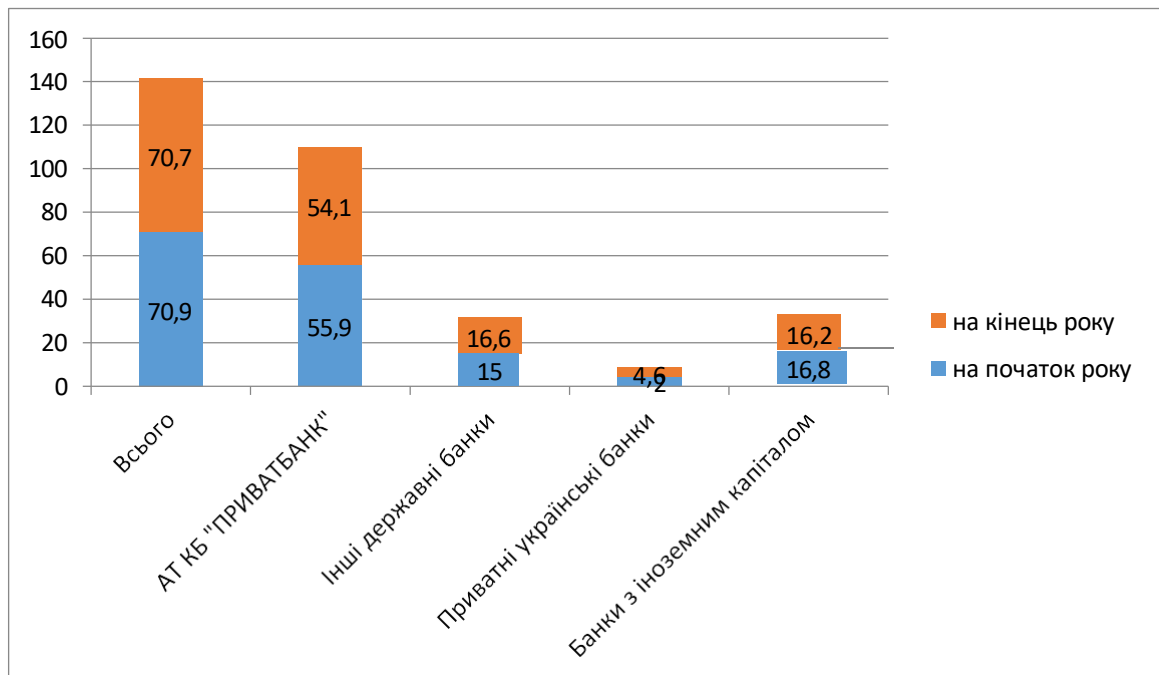

Рисунок 2.3. Кількість активних платіжних карток за групами банків на 01.01.2024. *Джерело: побудовано на основі: [13]*

Лідуючі позиції «Приватбанку» на ринку платіжних карточок багато в чому можна пояснити добре розвинутою ним інфраструктурою їх обслуговування.

Водночас АТ КБ "ПРИВАТБАНК" має високий рівень неактивних карток - кредитні картки, які люди не використовують або використовують дуже рідко.

Станом на 1 січня 2024 неактивні банківські картки банківського рахунку за 30% від усі емітованих банком.

Найпоширенішою операцією з використанням банківських платіжних карток в Україні є зняття готівки в банкоматах. Для банків використання банкоматів має наступні цілі забезпечити більш доступне обслуговування клієнтів; розширити час і місце, де клієнти можуть здійснювати стандартні банківські операції, такі як зняття готівки та поповнення рахунку; заохочувати дрібні платежі готівкою, а не чеками. Крім того, банкомати дозволяють банкам скоротити операційні витрати, зменшити потребу у відкритті нових відділень, скоротити чисельність персоналу, знизити витрати на утримання відділень та збільшити доходи за рахунок стягнення плати за користування банкоматами.

За даними НБУ, платіжна інфраструктура для безготівкових операцій розширилася в період з 2019 по 2024 рік [13]. Згідно з рисунком 2.4, за останні п'ять років загальна кількість банківських пристроїв самообслуговування в Україні скоротилася більш ніж на 13% - з 33,7 тисяч штук до 29,1 тисяч штук. Причиною зменшення є закриття банківських відділень та філій. Але в той же час банки агресивно розширювали свої торгові закупівлі, встановлюючи термінали в нових торговельних і сервісних підприємствах і заповнюючи ніші, звільнені банками, що зазнали фінансових труднощів.

Кількість платіжних терміналів у 2019-2024 роках зросла майже вдвічі - з 219,2 до 506,9 тисяч штук. У цей період НБУ також продовжував розширювати інфраструктуру безконтактних платежів. Цьому сприяло поширення інноваційних сервісів, таких як Apple Pay та Google Pay, які запрацювали в Україні. Наразі близько 79,7% POS-терміналів в Україні підтримують безконтактні платежі. Сервіси безконтактних платежів за допомогою смартфонів та інших пристроїв з технологією NFC стають все більш популярними в Україні.

Кількість торговельних та сервісних підприємств, які пропонують клієнтам можливість здійснювати безготівкові розрахунки з використанням платіжних карток, зросла з 145,9 у 2019 році до 499,3 різного роду суб'єктів господарювання у 2024 році, тобто майже на 30% [13].

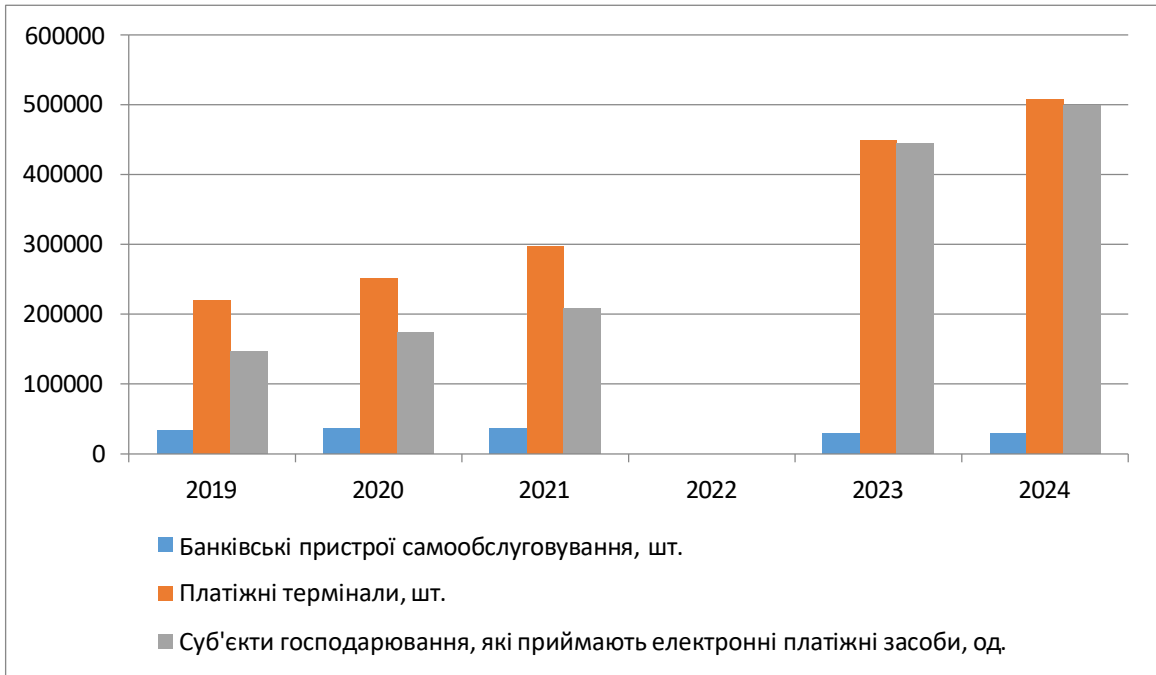

Рисунок 2.4 Загальні дані про кількість клієнтів, електронних платіжних засобів та платіжних пристроїв за 2019-2024рр.

Джерело: побудовано на основі: [13]

На рис. 2.5 показано, що АТ КБ «ПриватБанк» має майже кожен другий банкомат в Україні; АТ «Ощадбанк» посідає друге місце з 17% банкоматів, за ним слідує АТ «Райффайзен Банк Аваль» з 8% банкоматів. Серед трійки лідерів лише АТ «Ощадбанк» продовжує збільшувати кількість банкоматів, і за останній рік ця кількість зросла на 11%.

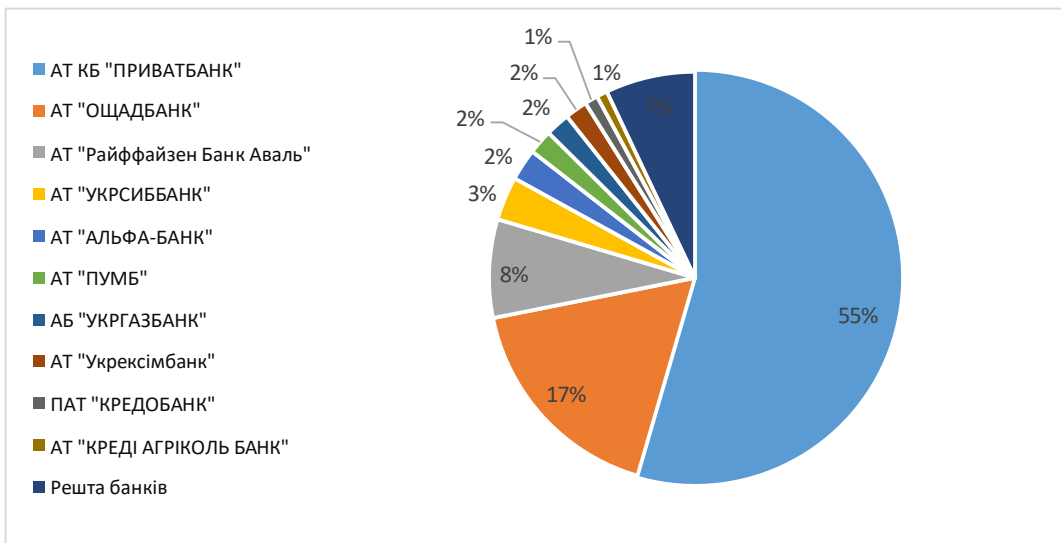

Рис. 2.5 Частка банків України на ринку банкоматів
(станом на 01.01.2024 р.)

Джерело: побудовано на основі: [13]

Серед лідерів на ринку платіжних терміналів: АТ КБ "ПРИВАТБАНК" (59%), АТ "ОЩАДБАНК" (17%) та АТ "Райффайзен Банк Аваль" (9%).

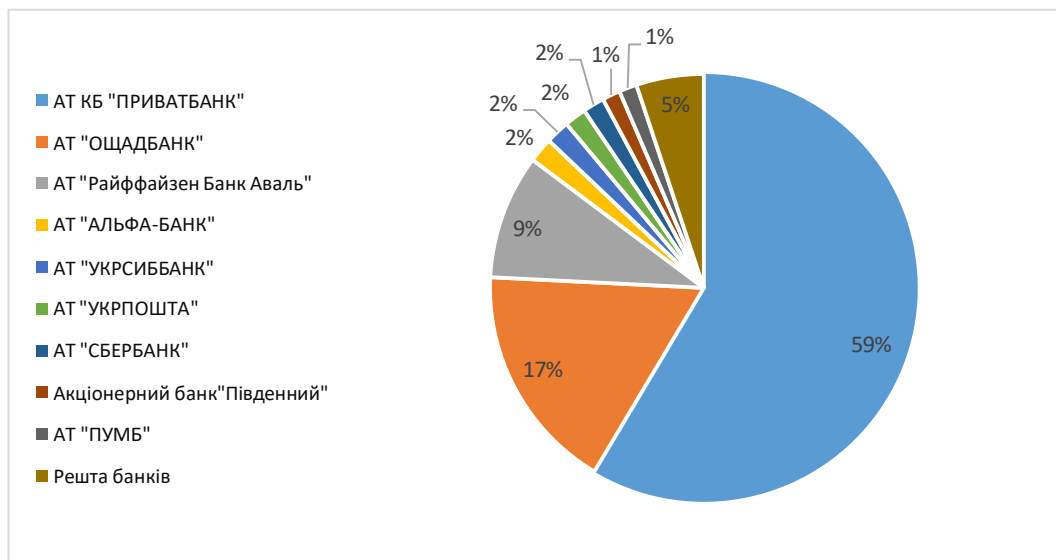

Рис. 2.6 Частка банків України на ринку платіжних терміналів
(станом на 01.01.2024 р.)

Джерело: побудовано на основі: [13]

Зокрема, до топ-10 увійшло АТ «Укрпошта». Компанія встановила 5 000 нових POS-терміналів у своїх найпопулярніших серед українців відділеннях. Ці термінали оснащені новітніми системами зчитування платежів (PayPass, PayWave, NFC та традиційна магнітна смуга).

Таким чином, на функціонування ринку платіжних карток впливають різні взаємопов'язані фактори. Наведені вище індикатори можуть бути використані для визначення рівня підтримки ринку платіжних карток у трьох ключових сферах: розмір, інфраструктура та розвиток карткових платежів.

Звичайно, цей перелік не є вичерпним і, на жаль, офіційний звіт НБУ не охоплює інші сфери для аналізу розширення ринку платіжних карток. Але ці показники дозволяють нам правильно сформулювати економічно ефективні заходи для оптимізації структури ринку платіжних карток.

Подальший розвиток безготівкових розрахунків в Україні передбачається в рамках реалізації Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 року. Це сприятиме полегшенню комерційного обміну економічних суб'єктів, зниженню рівня тіньової економіки, зменшенню готівкового навантаження на фінансову систему України, стимулюватиме розвиток електронної комерції та онлайн-технологій, а також дасть змогу впроваджувати нові види фінансових послуг та продуктів.

2.3. Оцінка діяльності АТ «Ощадбанк» на ринку платіжних карток

АТ «Ощадбанк» є одним з найважливіших банків в українській системі. Він посідає друге місце за розміром активів і чистого кредитного портфеля. Це найбільший банк в Україні за зобов'язаннями в корпоративному секторі та другий найбільший банк в Україні за зобов'язаннями в роздрібному секторі. Це найбільший банк в Україні за кількістю відділень і другий за кількістю банкоматів та терміналів.

Бізнес-модель Банку визначається «Стратегією розвитку АТ “Ощадбанк” на період 2021-2024 років» («Стратегія розвитку»), схваленою Кабінетом Міністрів України 12 жовтня 2021 року. Відповідно до Стратегії розвитку, банк, як універсальний банк, надає пріоритетне значення роздрібному бізнесу, мікро-, малому та середньому бізнесу («МСБ»), зберігаючи при цьому провідні позиції у сфері корпоративного кредитування.

Наразі активи банку розподілені між інвестиційним портфелем (54%), кредитним портфелем (31%) та іншими активами (15%). Інвестиційний портфель складається переважно з цінних паперів (державних облігацій), придбаних акціонерами при збільшенні капіталу банку.

На кінець 2023 року 87% кредитного портфеля склали кредити юридичним особам, 8% - фізичним особам та 5% - МСП. Депозитний портфель складається з 62% депозитів фізичних осіб та 38% депозитів юридичних осіб.

Більшість процентних доходів Банк отримує від корпоративних кредитів та інвестицій у цінні папери. Це забезпечує достатній рівень процентного доходу та дозволяє банку підтримувати розмір активів відповідно до положень стратегії розвитку Ощад Банку як провідного універсального банку.

До кінця 2024 року банк має на меті збільшити частку бізнес-кредитів фізичним особам (з 8% до 22%) та МСП (з 5% до 14%) і зменшити частку бізнес-кредитів компаніям (з 87% до 64%), таким чином диверсифікувавши кредитний портфель та збільшивши його відносну прибутковість наступним чином Мета - збільшити відносну прибутковість. При цьому частка цінних паперів в активах зменшиться з 54% до 35%, а частка кредитів збільшиться з 31% до 52%.

Історично (до 2014 року) діяльність Ощадбанку не була зосереджена на активних роздрібних операціях та операціях з МСП. Тому для збільшення частки кредитів фізичним особам та МСБ у кредитному портфелі протягом останніх п'яти років з нуля були розроблені необхідні процеси, створені відповідні технологічні платформи та впроваджені нові продукти для обслуговування цих категорій клієнтів.

Ефективність поточної моделі підкріплюється низькою вартістю клієнтської бази порівняно з середньоринковою.

Ефективність поточної моделі підкріплюється низькою вартістю клієнтської бази порівняно з середньоринковою. Цього було досягнуто переважно за рахунок роздрібного сегменту: Процентні ставки за депозитами та поточними рахунками в Ощадбанку є одними з найнижчих.

Банк є членом міжнародних платіжних систем Visa International, MasterCard International та національної платіжної системи «Простір» (до ребрендингу в 2016 році платіжна система «Простір» була відома як Національна система масових електронних платежів (скорочено НСМЕП)). Пропонує своїм клієнтам послуги з випуску та обслуговування платіжних карток, відкриття та обслуговування карткових рахунків.

Діяльність АТ «Ощадбанк», пов'язана з платіжними картками, здійснюється відповідно до [45]:

- ✓ Положення про порядок емісії та обслуговування банківських платіжних карток міжнародних платіжних систем в установах Ощадного банку України, Постанова Правління № 39 від 30 липня 1998 року;
- ✓ Інструкції НБУ «Про порядок відкриття та використання рахунків у національній та іноземних валютах», затвердженої постановою Правління Національного банку України від 12 листопада 2003 року № 492, тощо;
- ✓ Положення розроблено відповідно до Закону України «Про банки і банківську діяльність» [14], Постанов Національного банку України, Статуту та Положень Ощадбанку України.

На ринку карткових продуктів за обсягами емісії банк входить в п'ятірку лідерів найбільших емітентів міжнародних платіжних карток (див. рис. 2.7). Станом на 01.01.2024 р. АТ «Ощадбанк» емітовано 16,6 млн. шт. платіжних карток, з них 7,5 млн. шт. знаходиться у активному обігу.

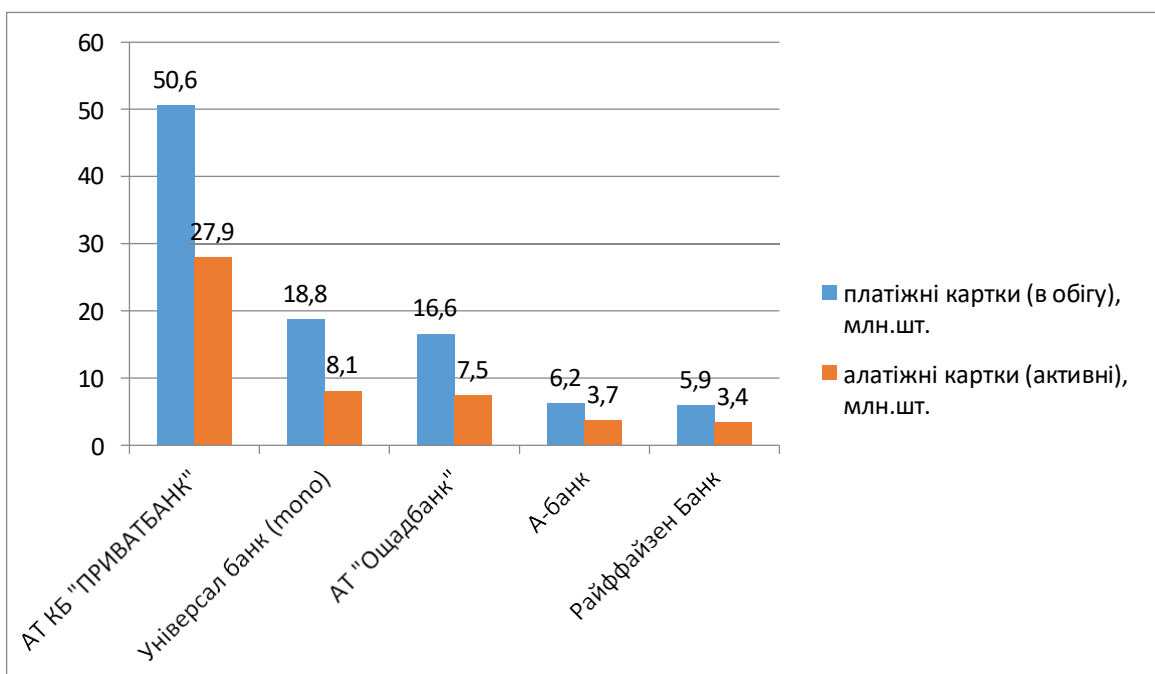

Рис. 2.7. Кількість емітованих платіжних карток на 01.01.2024 (топ-п'ять лідерів на ринку України)

Джерело: побудовано на основі: [13]

Банківська платіжна картка Ощадбанку:

- ✓ найбезпечніший та найзручніший спосіб оплати. Не потрібно постійно носити з собою великі суми грошей;
- ✓ зручний спосіб переміщення грошей через кордон без зайвих митних формальностей;
- ✓ дозволяє здійснювати покупки в десятках мільйонів торгових точок по всьому світу;
- ✓ Ви можете знімати готівку у всесвітній мережі банкоматів;
- ✓ можливість здійснювати транзакції та знімати готівку 24 години на добу, 7 днів на тиждень.

Наразі Банк пропонує дві основні міжнародні платіжні системи - платіжні картки VISA International (VISA Gold, VISA Classic, VISA Electronic та VISA Domestic) та MasterCard International (MasterCard Gold, MasterCard Mass, MasterCard Electronic та Maestro), а також внутрішньодержавну платіжну систему «Простір» для приватних та корпоративних клієнтів. Картки випускаються у валюті рахунку - гривні та доларах США; види пластикових карток Ощадбанку наведені в Додатку А.

Для того, щоб оформити платіжну картку, клієнт повинен звернутися до відділення банку із заявою на відкриття карткового рахунку та підписати з банком договір про відкриття карткового рахунку та обслуговування банківської платіжної картки. Після цього економіст банку готує та надсилає клієнту інформаційну форму замовлення платіжної картки.

Відносини між клієнтом та емітентом картки є договірними. Договір про надання та використання платіжних карток має бути укладений згідно із законодавством України та відповідними правилами платіжної системи. Договір може містити умови, що визначають порядок видачі та використання платіжних карток, а також порядок відкриття карткового рахунку, на якому обліковуються операції за платіжними картками. Для збереження коштів емітента на підставі емітованих ним наперед оплачених платіжних карток (електронних гаманців) банк зобов'язаний відкрити консолідований картковий рахунок. Клієнти-

резиденти можуть відкривати карткові рахунки за межами України та отримувати платіжні картки, емітовані нерезидентами, з урахуванням обмежень, визначених чинним Законом про валютне регулювання [2].

Обслуговування карткових рахунків в основній та іноземній валюті здійснюється відповідно до чинного законодавства, нормативно-правових актів НБУ та відомчих документів Ощадбанку України.

Перед укладенням договору банк-емітент зобов'язаний проінформувати клієнта про умови отримання платіжної картки, перелік необхідних документів, тарифи на обслуговування та правила користування платіжною картою. Кожен банк-емітент має свій тариф на обслуговування платіжної картки. На розмір комісії за обслуговування впливає низка факторів, таких як тип картки, вид послуги, терміновість надання послуги, використання основної чи додаткової картки [2].

Банки відкривають карткові рахунки та випускають БПК як фізичним, так і юридичним особам; випуск та обслуговування БПК здійснюється агентами банку відповідно до тарифу комісійної винагороди банку за операції з БПК,

При отриманні кредитної картки клієнту одночасно з відкриттям карткового рахунку відкривається гарантійний рахунок. Це слугує гарантією погашення будь-якої заборгованості за картковим рахунком, яка може виникнути, якщо власник картки БПК перевищить кредитний ліміт.

Відповідно до вимог НБУ, кожна установа Банку розраховує резерв сумнівних боргів за кредитами, наданими під заставу платіжних карток. При розрахунку резерву на покриття кредитних збитків залишки заборгованості за кредитом БПК класифікуються як стандартні кредити; на залишки коштів на рахунках, відкритих для обслуговування БПК (карткові рахунки та рахунки забезпечення), банківські установи нараховують дохід, виходячи з діючих процентних ставок, затверджених рішенням Ради директорів АТ «Ощадбанк». Дохід отримується та виплачується у валюті рахунку.

Картка залишається у володінні банку і після закінчення терміну її дії повертається до банківської установи та замінюється на нову картку, як це

передбачено «Договором про випуск та обслуговування карток БПК». При закритті банківського карткового рахунку БПК сама картка повертається в банк, а залишок коштів на картковому рахунку повертається клієнту. Повернуті клієнтом БПК знищуються відповідно до законодавства.

Кредитний картковий рахунок БПК закривається після завершення держателем картки всіх розрахунків з банком. Якщо на момент закриття на кредитному картковому рахунку БПК є заборгованість, вона погашається з рахунку забезпечення.

Банк гарантує конфіденційність операцій за рахунками, відкритими для обслуговування БПК, інформація про операції за рахунками БПК надається тільки на письмову вимогу власника картки або компетентних органів відповідно до чинного законодавства.

Ощадбанк пропонує своїм клієнтам наступні 12 карткових програм [45]:

1) Моя картка - безкоштовний та миттєвий «шлюз» до Ощадбанку.

Типи карток Visa Classic, Mastercard Debit World та Mastercard Debit Standard.

Переваги цього тарифного плану.

- ✓ безкоштовне поповнення рахунку;
- ✓ оплата рахунків без черги, без комісій у торговельній мережі та Інтернеті;
- ✓ безкоштовне підключення до послуг: Безкоштовне підключення до таких послуг, як SMS, інтернет- та мобільний банкінг;
- ✓ можливість випуску віртуальних карток для розрахунків в Інтернеті.

2) Стандартні картки: для зняття готівки, отримання грошових переказів та переказу коштів з однієї картки на іншу. Більш детальна інформація про карткові програми наведена в Додатку С.

Типи карток Visa Classic, Mastercard Debit World та Mastercard Debit Standard.

Переваги цього тарифу.

- ✓ особиста картка захищає ваші гроші від втрати або крадіжки і дозволяє точно відстежувати, коли і скільки ви витрачаєте;
- ✓ Ви можете розраховуватися за товари та послуги в будь-якій торговельній мережі без жодних комісій;
- ✓ розрахунки в Інтернеті, знижки та додаткові послуги.

3) Зарплатна картка - картка, яка використовується для отримання заробітної плати. Більш детальна інформація про карткові програми наведена в Додатку В.

Типи карток Visa Electron, Cirrus Maestro, Visa Classic, Visa Classic Domestic, MasterCard Electron, MasterCard Standard, MasterCard Debit Standard, MasterCard Gold, MasterCard Debit Gold, Visa Gold, Visa Platinum, MasterCard Platinum, MasterCard Debit Platinum.

Переваги цього тарифного плану.

- ✓ безкоштовне зняття готівки в мережі Ощадбанку та банках-партнерах;
- ✓ цілодобовий, безпечний та конфіденційний доступ до власних коштів;
- ✓ участь у спільних акціях Ощадбанку та міжнародних платіжних систем;
- ✓ можливість випуску додаткових карток для членів сім'ї
- ✓ доступ до послуги мобільних заощаджень у гривні під 9% річних на залишок коштів;
- ✓ доступ до цілодобового контакт-центру (відповідає за дистанційне спілкування з клієнтами по телефону та електронній пошті).

4) «Моя кредитна картка» - поновлюваний кредитний ліміт для клієнтів Ощадбанку

Переваги цього тарифного плану

- ✓ картка, яка дозволяє користуватися власними коштами на картці або взяти кредит за рахунок коштів банку (до 250 000 грн);
- ✓ гроші можна переказувати від родичів, друзів та партнерів;
- ✓ можна використовувати в торгових точках, в інтернеті та терміналах самообслуговування. Готівку можна зняти в будь-якій точці світу.

5) Картка «Економ» - для клієнтів, які відкрили депозит. Більш детальна інформація про карткову програму наведена в Додатку D.

Типи карток Visa Electron, Visa Electron (Instant), Visa Classic, Visa Gold, Visa Platinum, Cirrus Maestro, MasterCard Electronic, MasterCard Standard, MasterCard Debit Standard, MasterCard Gold, MasterCard Debit Gold, MasterCard Platinum, MasterCard Debit Platinum та MasterCard Signia.

Переваги цього тарифного плану.

- ✓ миттєве та безкоштовне відкриття картки;
- ✓ незалежність від графіку роботи відділень та отримання відсотків за вкладками.

б) Соціальна картка - для фізичних осіб, які отримують грошову допомогу відповідно до чинного законодавства України (державні, соціальні та інші види виплат). Більш детальну інформацію про послуги карткової програми можна знайти в Додатку Г.

Типи карток Visa Electron / Cirrus Maestro / Visa Electron (Instant)

Соціальні картки:

- ✓ безкоштовний випуск платіжних карток відповідно до тарифу;
- ✓ безготівкова оплата без комісії за покупки та послуги в торговельній мережі (наприклад, супермаркети, аптеки) та в Інтернеті;
- ✓ безкоштовне зняття готівки в установах та мережі банкоматів АТ «Ощадбанк»; безкоштовне зняття готівки в установах та мережі банкоматів АТ «Ощадбанк».

7) Пенсійна картка та «Арсенал» - для пенсіонерів, які отримують пенсію за віком.

Більш детальна інформація про карткову програму наведена у Додатку Ж. Пенсійні платіжні картки для соціальних та військових пенсіонерів: Visa Electron, Cirrus Maestro, Visa Classic, MasterCard Electronic, MasterCard Standard, MasterCard Debit Standard - терміном дії один рік. Пенсійні платіжні картки для військових пенсіонерів вищого командного складу: Visa Gold, MasterCard Gold, MasterCard Debit Gold - строком дії на один рік.

Переваги цього тарифу:

- ✓ своєчасне та безкоштовне зарахування коштів на пенсійний рахунок;
- ✓ безкоштовна міжнародна платіжна картка Mastercard Debit Standard;
- ✓ безкоштовне зняття пенсії в банкоматах на території України;
- ✓ спеціальна послуга для пенсіонерів - «Моя пенсія зараховується»;
- ✓ безготівкові розрахунки в торгових точках (супермаркетах, аптеках тощо);
- ✓ можливість відкриття кредитних ліній на пільгових умовах.

8) Картка киянина - багатофункціональний інструмент для проживання в Києві. Вона дає право на отримання різноманітних соціальних пільг, послуг та зручностей. Детальніше з описом карткової програми можна ознайомитись у Додатку Н.

Типи карток MasterCard Debit Standard та Visa Classic.

Переваги цього тарифу:

- ✓ безкоштовний випуск картки;
- ✓ надає киянам зручний та універсальний інструмент для отримання соціальної допомоги, такої як відшкодування вартості проїзду в міському громадському транспорті, соціальні знижки на товари в магазинах та супермаркетах, безкоштовне отримання та придбання ліків в аптеках, обслуговування в закладах охорони здоров'я та медичні послуги.

9) Корпоративні картки - для комерційних організацій. Більш детальна інформація про карткову програму наведена у Додатку К.

Типи карток Типи карток: Visa Business Electron, Visa Business, MasterCard Corporate.

Переваги даного тарифу:

- ✓ незалежність від часу роботи банку для зняття готівки;
- ✓ корпоративні картки зменшують витрати, пов'язані зі зберіганням та доставкою готівки;

- ✓ відсутність необхідності купувати іноземну валюту для відряджень за кордон;
- ✓ не потрібно декларувати кошти на картці при виїзді за кордон.

10. Преміальна картка - преміальна картка Ощадбанку - це можливість відкрити для себе світ переваг та привілеїв, створена для клієнтів, які прагнуть представити себе на найвищому рівні обслуговування та підкреслити свій високий соціальний статус. ви можете користуватися її послугами, комфортно подорожувати Україною та за кордоном, зупинятися у провідних готелях світу та користуватися значними знижками на товари та послуги. Більш детальна інформація щодо опису карткової програми наведена у Додатку L.

Типи карток Типи карток: Visa Gold, Visa Platinum, MasterCard Gold, MasterCard Debit Gold, MasterCard Platinum, MasterCard Debit Platinum, MasterCard Signia.

11. Національна картка - для внутрішньо переміщених осіб. Більш детальну інформацію про послуги карткової програми можна знайти в Додатку M.

Переваги даного тарифу

безкоштовне своєчасне поповнення пенсійних та/або грошових рахунків;
безкоштовний випуск електронних пенсійних посвідчень на основі платіжних карток національної платіжної системи ПРОСТІР;

безкоштовний випуск міжнародних платіжних карток Mastercard Debit Standard / Visa Classic для отримання фінансової допомоги;

безкомісійні безготівкові розрахунки за покупки та послуги в торговельній мережі (супермаркети, аптеки тощо);

безкоштовне зняття готівки в мережі фінансових установ та банкоматів АТ «Ощадбанк»;

цілодобовий, безпечний та конфіденційний доступ до Ваших коштів
можливість випуску додаткових карток до рахунків, доступ до яких здійснюється за допомогою електронного пенсійного посвідчення;

послуга «Мобільні заощадження», яка нараховує гривневі відсотки на залишок коштів на рахунку

можливість скористатися послугами Контакт-центру Банку, який відповідає за дистанційний діалог з клієнтами по телефону та електронній пошті 24 години на добу.

12. Віртуальна картка - для безпечних розрахунків у мережі Інтернет. Більш детальна інформація про карткову програму наведена в Додатку Н.

Віртуальна картка - це набір реквізитів (номер картки, термін дії, CVV-код) без фізичного носія для безпечних розрахунків в Інтернеті без використання основної картки. За допомогою віртуальної картки зручно та легко розраховуватися в інтернет-магазинах, бронювати готелі, купувати квитки та оплачувати рахунки.

Переваги цього тарифного плану.

- ✓ безпека: міжнародна картка, яку можна загубити або вкрати;
- ✓ не потрібно вводити дані вашої основної картки на сайті;
- ✓ ожливість миттєвого випуску картки в Ощаді 24/7;
- ✓ автоматичне підключення до SMS-банкінгу;
- ✓ жодного фізичного носія: лише номер, термін дії та CVV-код;
- ✓ встановлюйте власні безпечні ліміти.

Не зважаючи на війну, з метою розширення можливостей проведення розрахунків з платіжними картками, Ощадбанк протягом 2023 року активно розбудовував мережу банкоматів та платіжних терміналів, банк має у своєму складі близько 1183 відділень, майже 2790 банкоматів та 2555 платіжних терміналів.

На додаток до широкого спектру традиційних банківських послуг, технології дозволили Банку запропонувати своїм клієнтам нові високотехнологічні послуги та додаткові сервіси. Відтепер клієнти Банку можуть цілодобово контролювати рух коштів на своїх карткових рахунках, встановлювати ліміти на карткові рахунки та отримувати інформацію (міні-звіти) про останні 10 операцій за своїми рахунками за допомогою повідомлень, що надсилаються на мобільний телефон.

Унікальним аспектом цієї послуги є те, що картковими рахунками можна керувати дистанційно в будь-який час за допомогою мобільного телефону, без необхідності відвідувати банк або банкомат.

До послуги мобільного банкінгу можна підключити один або декілька карткових рахунків. Для цього необхідно створити додаток для підключення до послуги. Послуга доступна для всіх карток, прив'язаних до певного карткового рахунку. Тарифи стягуються за кожне SMS-повідомлення, відправлене на кожному картку окремо.

Підключившись до послуги мобільного банкінгу, клієнти можуть в режимі реального часу отримувати на свій мобільний телефон у вигляді SMS-повідомлень наступну інформацію:

- ✓ сума зняття готівки
- ✓ суму операції оплати за товари та послуги;
- ✓ доступний залишок коштів на картковому рахунку після проведення операції;
- ✓ сума операції;
- ✓ тип операції (зняття готівки, покупка, термінове поповнення);
- ✓ назва терміналу, в якому відбулася операція; - Назва терміналу, в якому відбулася операція
- ✓ назва місця, де відбулася операція;
- ✓ назва країни та міста, де була здійснена операція;
- ✓ дата та час здійснення операції.
- ✓ поточний залишок на картковому рахунку.

Щоб підключитися до цієї послуги, клієнтам достатньо звернутися до місцевого відділення банку та заповнити анкету-заяву на підключення цієї послуги.

Таким чином, хоча Ощадбанк є одним з найбільших банків України, його діяльність, пов'язана з платіжними картками, не є досконалою. Стратегічним напрямком діяльності банку на ринку платіжних карток є розширення мережі обслуговування карток та збільшення кількості пунктів видачі готівки за картками

та банкоматів. З метою максимального спрощення користування картковими продуктами та підтримки клієнтів Ощадбанк активно розвиває мережу банкоматів і платіжних терміналів. Другим напрямком стратегії розширення мережі є поступова інтеграція мереж інших банків.

РОЗДІЛ 3

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЛАТІЖНИХ КАРТОК НА РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

3.1. Використання сучасних інноваційних технологій у роботі банків з платіжними картками в Україні та світі

Час і технології не зупинили прогрес. Ми живемо в епоху стрімкого розвитку інформаційних технологій, які сприяють змінам у нашому способі життя. Впровадження технології безконтактних платежів стало важливою віхою в розвитку способів оплати. Безконтактні платежі мають багато переваг як для покупців, так і для продавців. Споживачі, зокрема, мають кращий контроль над своїми платежами, що робить їх більш зручними. Для продавців, з іншого боку, є такі переваги, як краща пропускна здатність, збільшення продажів і вищі прибутки. Мільйони споживачів вже оплачують свої покупки за допомогою безконтактних методів оплати. Споживачі цінують простоту, безпеку і швидкість оплати, тому що їм не потрібно турбуватися про те, чи достатньо у них готівки для здійснення покупки, або витратити час на перерахунок монет.

Методи оплати з використанням безконтактних технологій не створюють окремого платіжного плану. Натомість вони забезпечують ефективний спосіб оплати за допомогою технологій (Bluetooth, інфрачервоні порти, NFC та радіочастотна ідентифікація (RFID)), що використовуються для безконтактної передачі інформації.

NFC - це апаратна технологія, яка вимагає, щоб смартфон був оснащений відповідним модулем. near field communication (NFC) перекладається як «комунікація ближнього поля». Дальність зв'язку NFC становить від декількох сантиметрів до 10 см. два пристрої повинні знаходитися близько один до одного і майже в контакті. Коротка відстань зв'язку означає, що злоумисники не можуть фізично наблизитися достатньо близько, щоб перехопити радіосигнал, що значно підвищує безпеку передачі даних. Це також дозволяє інтегрувати NFC в

малопотужні пристрої з невеликими акумуляторами. Коротка відстань передачі також дозволяє значно спростити протоколи безпеки. З'єднання між двома пристроями встановлюється за лічені секунди [35, с. 345].

Недоліком NFC є те, що швидкість передачі інформації в 50 разів нижча, ніж у найближчого конкурента - Bluetooth. Тому NFC в основному використовується для встановлення майже миттєвого з'єднання, коли два пристрої з'єднані через Bluetooth, або для передачі невеликих пакетів даних, таких як платіжні транзакції або зчитування міток.

Провідні платіжні компанії American Express, MasterCard і Visa вже впровадили безконтактні методи оплати, які допомогли стандартизувати технологію і розробити надійні інструменти, які споживачі можуть легко використовувати, а продавці та еквайри - ефективно впроваджувати.

American Express, наприклад, представила ExpressPay, безконтактний платіжний інструмент, який пропонує швидкий і простий спосіб оплати повсякденних покупок. Щоб здійснити покупку, брелок з інтегрованим смарт-чіпом потрібно піднести до безконтактного зчитувача. Передача інформації з брелока на зчитувач відбувається миттєво і не потребує підпису платника.

Технологія MasterCard PayPass пропонує споживачам (за визначенням MasterCard) «простіший спосіб оплати». MasterCard Contactless (раніше MasterCard PayPass) - це технологія безконтактних платежів, заснована на технології RFID, яка дозволяє здійснювати швидкі платежі. Щоб здійснити платіж, безконтактну картку MasterCard просто підносять до терміналу, і оплата покупок відбувається миттєво.

Технологія PayPass, запроваджена у 2002 році, призначена для швидкої оплати в місцях, де швидкість має першорядне значення, таких як заклади швидкого харчування, аптеки, супермаркети, кінотеатри та автозаправні станції. Клієнти просто вставляють свою картку PayPass, брелок або мобільний телефон у зчитувач безконтактних платежів при виході з магазину, що бере участь у програмі. PayPass допомагає споживачам швидше оплачувати покупки. Найбільш вражаюча економія часу досягається при здійсненні покупок у тролейбусах, де

використання PayPass економить від 12 до 18 секунд порівняно з використанням готівки [66].

Наразі мережа, що підтримує PayPass, охоплює понад 5 мільйонів торгових точок у 77 країнах світу, включаючи роздрібні мережі, таксі, футбольні та бейсбольні стадіони. Картки MasterCard мають спеціальний логотип PayPass і завдяки вбудованому бездротовому чіпу дозволяють здійснювати безконтактні платежі до певної суми без авторизації власника картки. Цей ліміт становить 25 євро в Євросоні, 15 доларів у США, 30 фунтів стерлінгів у Великобританії, 50 злотих у Польщі, 500 гривень в Україні та 1 000 рублів у Росії. Максимальні ліміти встановлені в Японії (приблизно 167 євро) та Китаї (приблизно 127 євро). Деякі емітенти карток можуть знизити ліміт за запитом. Якщо ліміт перевищено, власник картки повинен пройти аутентифікацію, підписавши чек або ввівши ПІН-код, залежно від параметрів картки, встановлених банком-емітентом [66].

У деяких країнах (наприклад, у Німеччині, Австрії та Росії) транзакції можуть бути підтверджені за допомогою PIN-коду, якщо ліміт витрат PayPass перевищено, але в інших регіонах це не дозволяється. У цьому випадку, якщо ліміт транзакцій перевищено, ви можете розплатитися за допомогою звичайних методів зв'язку; PayPass приймає як кредитні, так і дебетові картки: MasterCard PayPass і Maestro PayPass.

При оплаті за допомогою PayPass сума транзакції повинна бути або списана з вашого рахунку (при оплаті дебетовою картою), або попередньо внесена на особистий рахунок, наприклад, мобільного телефону (передплата) (при оплаті без картки). З'єднання між картою і терміналом не обов'язково має бути контактним, тому замість картки можна використовувати щось інше: брелок з RFID-міткою, мобільний телефон з NFC тощо.

Власники карток можуть розраховуватися в терміналах з логотипом PayPass. При цьому термінал зчитує необхідні дані без прямого контакту і підтверджує процедуру, видаючи звуковий або візуальний сигнал. При використанні цих терміналів платнику не потрібно передавати картку іншій особі, вставляти її в термінал, вводити PIN-код, натискати кнопку підтвердження або

підписувати чек для підтвердження платежу. Достатньо лише піднести гаманець з картою до шафи терміналу. Однак, якщо поруч є інша картка з радіочіпом, на який реагує зчитувач, ця процедура не спрацює і оплата не буде здійснена. Це також стосується, наприклад, нового німецького посвідчення особи.

Таким чином, PayPass - це платіжна інновація, яка замінює готівку, дозволяючи здійснювати швидші, простіші та безпечніші платежі, що робить систему транзакцій більш ефективною для споживачів, торговців та фінансових установ. Споживачі все частіше віддають перевагу PayPass перед готівкою, що сприяє зростанню частки платежів на невеликі суми за допомогою картки.

Visa payWave - це EMV-сумісна технологія безконтактних платежів, заснована на стандарті ISO/IEC 14443 та технології Visa, що дозволяє держателям карток здійснювати безконтактні платежі до певної суми без підтвердження підписом або PIN-кодом, просто тримаючи картку над платіжним терміналом, а не проводячи нею або вставляючи її в термінал. Технологія безконтактних платежів Visa payWave забезпечує безконтактний спосіб оплати до певної суми без підтвердження підписом або PIN-кодом.

Технологія безконтактних платежів Visa payWave була представлена платіжними системами в 2004 році, а перші картки були випущені в Європі в 2005 році. У Північній Америці вона була представлена в 2007 році, а на початку 2010 року картки Visa payWave почали використовувати в Швейцарії, Туреччині та Великобританії.

В Україні перші картки з технологією payWave з'явилися на ринку в 2011 р. Visa PayWave та American Express ExpressPay технічно сумісні з MasterCard PayPass, тому платежі за картками цих платіжних систем можна здійснювати в тих же терміналах, що підтримують безконтактні платежі, за умови наявності авторизації банку-еквайра на прийом безконтактних платежів за картками цих платіжних систем [66].

На сьогоднішній день безконтактні платіжні картки PayWave та PayPass в Україні випускають вже майже 20 банків. За даними НБУ, станом на 01 січня 2024 року лише 10,7% платіжних карт в Україні були безконтактними. При цьому

81% всіх платіжних терміналів в Україні вже приймають безконтактні платежі (625,8 тис терміналів із 506,9 тис).

Каталізатором розвитку інфраструктури стало зобов'язання Міжнародної платіжної системи з 1 січня 2016 року встановлювати нові платіжні термінали зі спеціальним модулем для безконтактного списання коштів. Варто зазначити, що кількість як традиційних, так і безконтактних дебетових карток постійно зростає; динаміка зростання безконтактних дебетових карток у 2019-2024 роках показана на рисунку 3.1.

Рис. 3.1. Динаміка безконтактних банківських карток в Україні за 2019-2024рр.

Джерело: побудовано на основі: [44]

Як бачимо, кількість безконтактних банківських карток зросла у 7,8 разів порівняно з 2019 роком, що свідчить про збільшення попиту на цей вид карток серед населення. Однак кількість карток, що працюють на ринку банківських послуг, все ще значно менша, ніж кількість традиційних карток. Це пов'язано з вищою собівартістю виробництва платіжних карток з NFC-чіпом порівняно з традиційними картками. Іншим фактором є те, що значна частина емітованих банками карток призначена для виплати заробітної плати, стипендій, пенсій та інших щомісячних виплат населенню, а тому оснащувати їх додатковими

функціями недоцільно.

Наразі в Україні діють три системи безконтактних платежів - Google Pay, Apple Pay та Garmin Pay, і наша країна нещодавно приєдналася до них. Крім того, деякі українські банки запровадили безконтактні платіжні гаманці на основі технології NFC. Всі ці системи можна використовувати зі смартфонами, смарт-годинниками та іншими пристроями, які підтримують технологію NFC [66].

Google Pay (раніше Android Pay) був запущений в Україні в листопаді 2017 року. Україна стала 15-ю країною у світі, яка підключилася до цієї платіжної системи, випередивши багато європейських країн. Відтоді цю мобільну платіжну систему запровадили в Бразилії, Чехії, Словаччині, у 2018 році до цієї системи підключились Франції, Південна Корея, Німеччина.

В Україні Apple Pay запрацював у травні 2019 року, наша країна підключила платіжну систему раніше за Польщу та Норвегію [66].

Garmin Pay був доступний в Україні з липня 2019 року і пропонував безконтактні платежі за допомогою годинників Garmin.

Порівняно зі звичайними картковими платежами, платежі з використанням технології NFC є ще швидшими і займають лише кілька секунд. Існує також ліміт на незашифровані платежі, який становить 100 грн для карток Mastercard та 500 грн для карток Visa. Якщо сума платежу перевищує цей ліміт, необхідно ввести PIN-код картки.

Безпека платежів за допомогою цих систем залежить від двох факторів. По-перше, вони використовують систему токенизації MDES [77], яка також використовується для безконтактних платежів банківськими картками. По-друге, якщо смартфон, годинник або інший пристрій, на якому встановлено ці сервіси, загубиться, всі персональні дані можна буде віддалено стерти.

Ще однією важливою перевагою використання Google Pay, Apple Pay та Garmin Pay є те, що вони можуть працювати в режимі офлайн і не потребують підключення до інтернету.

Поряд з цими перевагами, ці сервіси мають і певні обмеження.

По-перше, всі системи безконтактних платежів - Google Pay, Apple Pay та

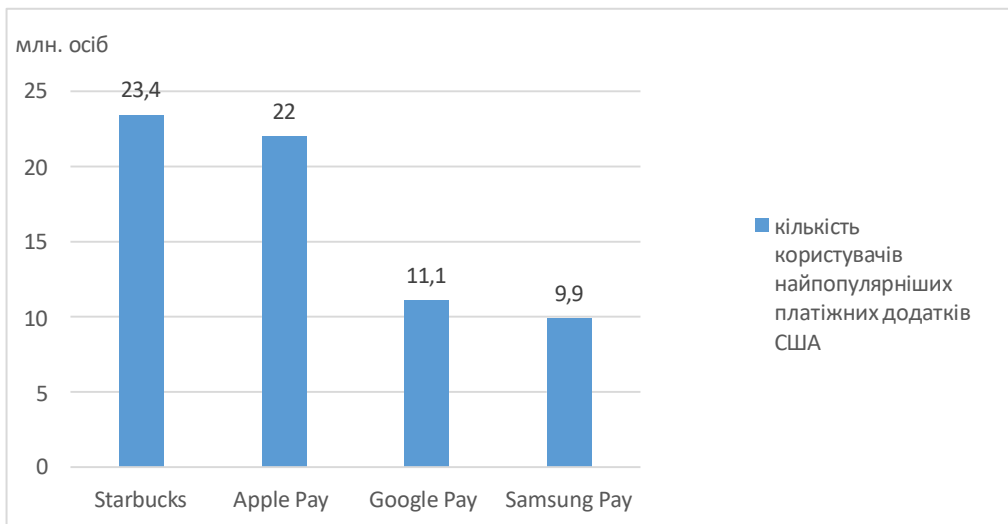
Garmin Pay - та NFC-гаманці окремих банків можна використовувати, якщо пристрій підтримує NFC. Оскільки смартфони є найпоширенішим засобом безконтактних платежів, варто зазначити, що значна частина моделей не підтримують NFC. Це пов'язано зі значним попитом на доступні смартфони на базі ОС Android серед населення України, що зумовлює низьку частку моделей з NFC-чіпами.

Ще одним обмеженням є процес інтеграції українських банків до цих систем. NFC-гаманець певного банку сумісний з дебетовою картою, емітованою цим банком. Google Pay, Apple Pay та Garmin Pay дозволяють використовувати картки, випущені банками, підключеними до цих систем; на кінець 2019 року лише 18 найбільших українських банків підтримували Google Pay.

Ще одним недоліком є те, що, незважаючи на зростання кількості POS-терміналів, багато з них ще не обладнані NFC-чіпами. Хоча не всі термінали підтримують безконтактні платежі, рівень розгортання все ще досить високий. Це один з головних факторів, що визначає готовність торговельних мереж і покупців платити за допомогою Google Pay і Apple Pay.

Варто зазначити, що кількість користувачів Google Pay та Apple Pay зростає з кожним роком. Так, якщо у 2017 році у світі налічувалося 62 мільйони користувачів Apple Pay, то у 2018 році ця цифра сягнула 127 мільйонів. При цьому Apple Pay працював у 13 країнах у 2017 році та 23 країнах у 2018 році. В 2024 році кількість користувачів збільшилась до 441 млн. осіб які проживають в 50-ти країнах світу [79].

В США станом на кінець 2023 року серед найпопулярніших додатків для мобільних платежів за кількістю користувачів Apple Pay та Google Pay поступилися лише додатку онлайн замовлень Starbucks (див. рис. 3.2).

Рис. 3.2 Співвідношення найпопулярніших додатків для мобільних платежів в США станом на 2023р., млн. осіб

Джерело: побудовано на основі: даних статистичного порталу Statista [78]

Як бачите, Samsung Pay користується великою популярністю серед американських користувачів. Система була заснована в 2015 році в Південній Кореї і на сьогоднішній день працює в 22 країнах світу. На жаль, в Україні система ще не запущена, але можливість її впровадження активно обговорюється.

Samsung Pay дуже схожий на свій аналог, але має деякі відмінності [66]. Як і Apple Pay, який можна використовувати лише на пристроях Apple, Samsung Pay доступний лише власникам смартфонів та годинників Samsung. Крім того, Samsung Pay має ще одну особливість. На додаток до чіпа NFC, він також включає в себе магнітну безпечну передачу (MST). Це означає, що старі термінали можна використовувати для оплати магнітною стрічкою, не турбуючись про те, чи оснащений POS-термінал чіпом NFC.

Безконтактні платіжні системи наразі активно розвиваються, і їх використання має великі перспективи у всьому світі, а особливо в Україні, де зростаючий тренд банківських карток із вбудованими NFC-чіпами та збільшення кількості POS-терміналів дає Україні бонусну перевагу над країнами Східної Європи. Pay та Apple Pay можуть бути швидко впроваджені в український фінансовий сектор. За даними MasterCard [60], з серпня 2019 року по серпень 2024 року кількість платежів, здійснених за допомогою смартфонів та платформи

токенізації MasterCard, зростає у 68 разів, а кількість підключених терміналів збільшувалася в середньому на 25% щомісяця. Виходячи з цього, можна зробити висновок, що проникнення безконтактних платежів в Україні продовжуватиме зростати.

3.2. Напрями розвитку ринку платіжних карток в Україні

Перехід від готівки до платіжних карток позитивно пов'язаний зі зростанням ВВП та доходів. Причинно-наслідковий зв'язок існує в обох напрямках, але зростання реального ВВП може бути на 0,2-0,5 відсотка на рік швидшим, якщо збільшиться використання платіжних карток. Водночас використання готівки далеко не безкоштовне. Витрати, пов'язані з використанням готівки, несуть споживачі, підприємства, комерційні банки та центральні банки. Загальна суспільна вартість використання готівки становить близько 0,3-0,4 відсотка річного ВВП [43].

Нещодавня світова криза підкреслила важливість надійної інфраструктури фінансового ринку для фінансової та економічної стабільності. Водночас, світові платіжні компанії пережили кризу безболісно. Глобальна тенденція до зростання використання платіжних карток продовжилася, незважаючи на кризу, і ще більше прискорилося за останні два роки.

В Україні інфраструктура платіжних карток стрімко розвивалася протягом останніх п'яти років, випереджаючи багато країн зі схожим рівнем розвитку. Важливо зазначити, що ця інфраструктура була побудована за рахунок коштів приватних інвесторів і продовжує розвиватися. За останні два роки українські власники карток все частіше переходять від зняття готівки в банкоматах до купівлі товарів та послуг без використання готівки. Але ринок платежів все ще близький до переломного моменту. Популярність безготівкових платежів може зберегти поточний рівень або перевищити обсяги зняття готівки в банкоматах при відповідному зростанні [61].

Пріоритетним завданням для банківської системи є перехід до централізованого використання пластикових карток для всіх видів платежів. Їх відкрите та злагоджене функціонування є необхідним для будь-якої економіки в будь-якій точці світу, незалежно від політичного устрою та державних структур.

Інноваційність та простота використання електронних платіжних інструментів є ключовими елементами переходу від готівки до електронних платежів: Одним з найкращих інструментів для переходу від банкоматів до POS-терміналів є інструменти на основі NFC, такі як PayPass та PayWave, які нещодавно були впроваджені на багатьох ринках, включаючи Україну. У той же час, світові проекти типу електронних гаманців, включаючи PROSTIR, не були дуже успішними.

Перевагами місцевих платіжних систем, як правило, є вищий рівень безпеки, нижчі комісії та спрощене регулювання: За даними НБУ, локальні платіжні системи ПРОСТІР та УкрКартка мінімізують збитки, завдані шахраями [44]. Однак це пов'язано з дуже низьким проникненням на ринок через нерозвинену інфраструктуру. Тарифи були знижені, оскільки немає вимоги тримати іноземну валюту на рахунках іноземних платіжних систем і встановлені мінімальні (некомерційні) тарифи. Іншим важливим фактором є те, що внутрішня платіжна система повинна відповідати характеристикам ринку та особливостям користувачів послуг.

Водночас важливими напрямками вдосконалення технології платіжних карток на сьогодні є підвищення безпеки використання карток (наприклад, запровадження унікального зашифрованого коду для кожної транзакції, що передається разом з інформацією при безконтактних платежах; перехід до емісії чіпових карток), а також прискорення операцій з дебетовими картками в електронній комерції шляхом відповідної модернізації транзакційних центрів. Впровадження таких, здавалося б, незначних нововведень створює значні конкурентні переваги серед емітентів карток. Тому необхідність постійного моніторингу та впровадження таких інновацій і модернізації обладнання є

серйозним викликом для банків і тягне за собою значні фінансові витрати [4; с. 63].

Що стосується стратегічних перспектив розвитку ринку платіжних карток в Україні, то є підстави вважати, що його потенціал тільки починає реалізовуватися. Зокрема, одним із найперспективніших напрямів розвитку ринку платіжних карток буде активне просування P2P-кредитування на банківському ринку. Розвиток прямого кредитування наразі розглядається як найбільш прогресивний спосіб фінансування розвитку малого та середнього бізнесу та інноваційних стартапів, особливо для країн, що розвиваються, які стикаються з проблемами стійкості та ефективності своїх банківських систем. Водночас, P2P-кредитування не підпадає під дію банківського законодавства та не регулюється національними банками чи іншими регуляторами фінансового ринку.

Враховуючи таку ситуацію, заходи державної підтримки розвитку ринку платіжних карток в Україні мають здійснюватися за такими напрямами:

перший напрям - розвиток нормативно-правового та технічного забезпечення (інфраструктури) ринку платіжних карток. Цей напрям спрямований на усунення найбільш суттєвих перешкод, що стримують розвиток ринку платіжних карток, і включає такі заходи;

1) удосконалення нормативно-правової бази з метою посилення безпеки обігу платіжних карток, у тому числі створення правоохоронного органу для захисту прав користувачів платіжних карток та боротьби з шахрайством при здійсненні операцій з платіжними картками, а також запровадження європейської практики покладання на емітента відповідальності за збитки, завдані внаслідок шахрайського використання платіжних карток;

2) забезпечити розвиток інфраструктури безготівкових платежів шляхом реалізації програми встановлення платіжних терміналів державними банками, підтримки відповідних маркетингових стратегій банків та компенсації установам за встановлення платіжних терміналів;

3) здійснювати моніторинг та застосовувати штрафні санкції за недотримання підприємцями сфери послуг нормативних вимог щодо наявності платіжних терміналів;

4) розширення використання платіжних карток державними установами та бюджетними організаціями та переведення державних установ на зарплатні проекти державних банків;

5) за участю АМКУ переглянути дотримання тарифів і комісій за користування платіжними картками та, за необхідності, ініціювати заходи щодо зниження банківських комісій і зборів за випуск і використання платіжних карток, інтернет-банкінгу та супутніх послуг;

6) посилення політики модернізації НБУ, зокрема, покращення функціонування внутрішньодержавної платіжної системи «Простір», її популяризація, ребрендинг, адаптація до європейських стандартів та активне просування на ринку;

7) Імплементація норм і стандартів платежів у рамках програми Єдиного платіжного простору євро (SEPA).

Другий напрям включає заходи щодо стимулювання та обмеження державного регулювання безготівкових розрахунків та ринку платіжних карток, зокрема:

1) подальші обмеження на розрахунки готівкою, особливо у сфері послуг, роздрібною торгівлі та туризму, де поширені відмивання грошей та ухилення від сплати податків;

2) податкові стимули для використання платіжних карток населенням, зокрема для розрахунків за комунальні послуги та транспорт;

3) комунальні послуги, податки та інші регулярні платежі можуть здійснюватися за допомогою платіжних карток;

4) прискорити впровадження інноваційних платіжних продуктів та елементів інфраструктури, а також створити необхідні умови для відкриття доступу до міжнародного ринку систем інтернет-платежів.

Третій напрям спрямований на покращення інформаційного забезпечення у секторі платіжних карток та підвищення фінансової грамотності населення:

1) започаткування інформаційної кампанії з підвищення обізнаності населення щодо переваг, ризиків та сфер використання платіжних карток в Україні через медіа-програми, соціальну рекламу та офіційні коментарі щодо відповідних подій

2) стандартизація форм і процедур здійснення платіжно-розрахункових операцій у житлово-комунальному господарстві та уніфікація платіжних систем

3) прискорення проходження платежів та розрахунків шляхом створення єдиного реєстру рахунків державних та комунальних підприємств та постачальників послуг, доступ до якого буде вільним для споживачів та банків; та

4) організація навчальних семінарів для працівників відповідних секторів щодо використання спеціальних платіжних інструментів [4].

Підсумовуючи, можна сказати, що збільшення використання платіжних карток є прогресивним способом підтримки економічного зростання в нинішній кризовій ситуації та відповідає сучасним тенденціям на світових фінансових ринках. Розвиток ринку платіжних карток є невід'ємною складовою детінізації української економіки, легалізації доходів і витрат та оптимізації платежів. Тому з метою подальшого розвитку українського ринку платіжних карток Національний банк визначив напрями для вдосконалення та вживає заходів для сприяння розвитку цього ринку.

ВИСНОВКИ

Таким чином, результатами даного дослідження є теоретичне узагальнення та практичне вирішення проблем використання платіжних карток, а також пропозиція напрямів удосконалення діяльності та розвитку ринку платіжних карток.

На основі існуючих теоретичних положень визначено сутність та види платіжних карток, виявлено їх переваги та недоліки, проаналізовано діяльність українських банків на ринку платіжних карток, досліджено проблеми розвитку платіжних карток на сучасному етапі розвитку фінансових послуг в Україні.

Для досягнення визначених цілей магістерської роботи було проведено аналіз діяльності вітчизняних банків на ринку платіжних карток. Як показало дослідження, економічна ситуація в Україні з кожним роком поступово змінюється. Це чітко простежується при аналізі досліджуваних показників. Наприклад, беручи до уваги аналіз операцій за платіжними картками, можна помітити, що в період 2019-2024 років динаміка платежів в Україні з року в рік зростала. Причинами цього є зручність розрахунків платіжними картками та збільшення кількості термінальних пристроїв, що свідчить про довіру населення до банківської системи.

У цій магістерській роботі розглядається діяльність банків у сфері використання платіжних карток на прикладі АТ «Ощадбанк». Ощадбанк є одним з найбільших банків в Україні, але його діяльність, пов'язана з платіжними картками, не є досконалою. Порівняно з деякими іншими банками, він не має значних переваг у картковому бізнесі. Тому для того, щоб покращити свої позиції в цій сфері, йому необхідно запропонувати сучасні карткові продукти та збільшити мережу прийому карток.

Аналізуючи всі дані щодо платіжних карток, видно, що кількість пластикових карток, їх держателів, банкоматів та POS-терміналів поступово збільшується, в результаті чого населення віддає перевагу безготівковим розрахункам замість готівки. Як наслідок, оплата товарів і послуг, грошові

перекази та зняття готівки з рахунків тепер можна здійснювати швидко. Крім того, безготівкові платежі є дешевшими, ніж готівкові.

Зростаюча конкуренція на ринку, з одного боку, та розвиток технологій і вподобань клієнтів, з іншого, призвели до того, що банки почали розглядати платіжні картки як новий інструмент банківського маркетингу. Картки дозволяють банкам надавати послуги в режимі самообслуговування 24 години на добу. Залежно від призначення та особливостей картки

Карткові проекти можуть бути реалізовані за різними платіжними схемами.

Однією з причин зростаючої популярності карток, окрім переваг, які вони приносять користувачам та галузевим асоціаціям, є зацікавленість центральних банків у популяризації безготівкових платежів. Це пов'язано з тим, що центробанки отримують новий інструмент для моніторингу та регулювання грошового обігу в країні, а емітенти карток не лише отримують фінансову вигоду, але й цінну інформацію про споживчі вподобання своїх клієнтів.

За останнє десятиліття ринок пластикових карток в усьому світі пережив вражаюче зростання, дивуючи аналітиків новими обсягами транзакцій. Однак країни колишнього Радянського Союзу набагато швидше подолали шлях, який розвинені країни проходили майже століття, і визнали пластикові картки необхідним елементом сучасної економіки. Наприклад, десять років тому в Центральній та Східній Європі налічувалося лише кілька сотень власників карток, тоді як сьогодні - десятки мільйонів.

Безконтактні платіжні системи зараз активно розвиваються, і їх використання має великий потенціал як у світі, так і в Україні. Збільшення кількості банківських карток із вбудованими NFC-чіпами та зростаюча кількість POS-терміналів надали Україні бонусну перевагу над країнами Східної Європи і дозволили Google Pay та Apple Pay швидко увійти в український фінансовий сектор.

Аналіз української та зарубіжної практики показує, що для стимулювання безготівкових розрахунків з метою скорочення готівкового обігу слід використовувати як адміністративні та регуляторні обмеження, так і стимули.

Тому основна увага має бути зосереджена на вирішенні технічних проблем у використанні спеціальних платіжних інструментів, підвищенні їх привабливості для споживачів та розвитку інфраструктури платіжного ринку.

Тому для подальшого розвитку ринку необхідне відповідне регулювання. Нинішнє регулювання платіжного сектору в Україні не є досконалим. Однак Центральний банк відіграє належну роль у регулюванні платіжного сектору. Тому важливо забезпечити, щоб зміни в законодавстві та регулюванні сприяли покращенню фінансової стабільності, збільшенню поширеності електронних платежів та покращенню захисту прав споживачів. Удосконалення міжбанківських розрахунків та створення ефективної, надійної та безпечної платіжної системи на всій території країни залишається одним із головних завдань НБУ.

Потенційні вигоди від розширення карткових платежів в Україні, такі як зменшення обсягів готівки в обігу, зміцнення економічних процесів та підвищення прозорості, збільшення податкових надходжень та наближення фінансового ринку України до світового рівня, значно переважають потенційні ризики. На даному етапі найважливішими ризиками для зростання карткових платежів є збільшення тягаря незабезпеченої заборгованості населення та зростання загрози криміналітету в цьому секторі.

Оцінюючи загальну ситуацію на ринку систем масових електронних платежів, можна зробити наступні висновки

1. в Україні існує значний потенціал для збільшення емісії платіжних карток
2. зростання доходів на ринку пластикових карток має базуватися на збільшенні частки комерційних операцій у загальному обсязі карткових операцій
3. оптимізація управлінської структури банків має базуватися на скороченні та передачі на аутсорсинг функцій, не пов'язаних безпосередньо з банківською діяльністю, таких як інформаційна та технічна підтримка процесингу платежів, а також моніторинг та обслуговування спеціалізованого обладнання
4. змінити структуру учасників ринку платіжних систем шляхом створення спеціалізованих компаній, які забезпечуватимуть розвиток та обслуговування

окремих сегментів цього ринку, таких як торговці, технічні закупівлі, обслуговування терміналів та іншого банківського обладнання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз банківської діяльності. Підручник А. М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій-Вергуненко. та інші; К.: КНЕУ, 2012. 599 с.
2. Банківські операції: Підручник. 3-тє вид. перероб. і доп. А.М. Мороз, М.І. Савлук, М.Ф. Пуховкіна та ін.; За заг. Ред. А.М. Морозова. К.: КНЕУ, 2014. 608 с.
3. Біломістна І. І. Сучасні тенденції розвитку ринку банківських платіжних карток в Україні // «Економічні науки». Серія «Облік і фінанси». 9 (33). Ч. 4. 2016. С. 26-36
4. Бублик Є.О. Ринок платіжних карток в Україні: перспективи та обмеження розвитку. Економіка і прогнозування. 2018. № 3. С. 51–65.
5. Васильченко З.М., Демешко А.В. Розрахунки платіжними картками в Україні: стан, проблеми та перспективи. Фінанси України. 2019. № 10. С. 74-79.
6. Васюренко О.В. Банківські операції: Навчальний посібник. К.: “Знання”, 2012. 243с.
7. Гартінгер Р.О. Ринок банківських платіжних карток як засіб розвитку безготівкових розрахунків. WSPÓŁPRACA EUROPEJSKA NR 2(2) 2019 EUROPEAN COOPERATION Vol. 2(2) 2019. С. 77–88.
8. Дубілет О. Перспективи розвитку карткових продуктів. Вісник Національного банку України. 2020. № 10. С. 11-13.
9. Євдокімова М.О. Ринок платіжних карток в Україні, його розвиток. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2017. Вип. 15 (1). С. 106–110.
10. Єпіфанов А. О., Маслак Н. Г., Сало І. В. Операції комерційних банків: Навч. Посіб. Суми: ВТД "Університетська книга", 2014. 523 с.
11. Єрохіна Н.А., Микитина О.Г. Електронні гроші в платіжній системі. Держави. Фінанси України. 2019. № 3. С. 134-140.
12. Жизнь по карточкам продолжается. Режим доступу: <http://www.companion.ua/articles/content?id=86174>.

13. Загальні показники розвитку ринку платіжних карток в Україні. Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=79219
14. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III
Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
15. Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» від 05.04.2001 р. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>
16. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999 № 679-XIV
Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
17. Ільчук В.В. О. Основні тенденції розвитку ринку платіжних карток в Україні. Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Сер.: Економіка і управління. 2016. Вип. 36. С. 187–198.
18. Історія виникнення та розвитку платіжних карт. Режим доступу: <http://ru.osvita.ua/vnz/reports/bank/20796/>
19. Історія розвитку і сутність електронних платіжних карток. Режим доступу: <http://www.virtual.ks.ua/essays-term-papers-and-diplomas/479-history-and-nature-of-electronic-payment-cards.html>
20. Катюха К.О. Аналіз стану та розвиток ринку платіжних карток. Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. 2021. № 2(18). С. 34 – 42.
21. Кіндрацька Л.М. Фінансовий та управлінський облік у банках: Підручник. К.: КНЕУ, 2016. 816 с.
22. Кірєєва К. Тенденції розвитку картками в Україні. Фінанси, облік і аудит. 2021. № 16. С. 75-82.
23. Ковалевська Є.С. Виготовлення та обіг платіжних карток у світі: етапи розвитку ринку та проблеми боротьби зі злочинністю. Юридична наука № 2. 2019. С. 192 - 199.
24. Колдовський М.В. Ризики використання банківських платіжних карток. Вісник Української академії банківської справи. 2018. Вип № 1. С. 45–49.
25. Колодізев О. М. Гроші і кредит. К.: Знання, 2015. 615 с.

26. Комплексна програма розвитку фінансового сектора України до 2025 р.: затверджено Постановою Правління Національного банку України від 18.06. 2015 року №39. Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=18563297>
27. Копилюк О.І., Музичко О.М. Банківські операції. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2014. 536 с.
28. Корецька Н.І. Суть ринку платіжних послуг та основні його ознаки. Режим доступу: http://www.rusnauka.com/3_ANR_2015/Economics/1_186208.doc.htm.
29. Корнєєв В.В. Фінансові послуги на ринку платіжних карток. Актуальні проблеми економіки. 2019. №4. С. 97-101.
30. Косова Т.Д. Аналіз банківської діяльності: Навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2018. 486 с.
31. Кравець В. Перспективи здійснення безготівкових розрахунків. Банківська справа. 2019. № 6. С. 3 - 8.
32. Курдельчук І. А. Ризики у сфері банківського карткового бізнесу. Економічний простір. 2019. № 23/1. С. 292-298.
33. Левицька Т. В. Особливості використання сучасних інформаційних технологій і платіжних пластикових карток у банківській системі. Актуальні проблеми економіки. 2020. № 10. С.24-29.
34. Лук'янов В.О. Розвиток міжнародних платіжно-розрахункових відносин та їх вплив на платіжні системи в Україні. Банківська справа. 2017. №2. С. 86-94.
35. Машика Ю.В. Електронна комерція - платіжні системи мережі Інтернет. Науковий вісник НЛТУ України. 2018. Вип. 21.8. С. 344-348.
36. Мельниченко О. Аналіз стану використання сучасних платіжних засобів у контексті виведення готівкових коштів із позабанківського обігу в Україні. Вісник НБУ. 2018. №1. С. 26 - 31.
37. Мовчан О.А. Система електронних розрахунків з застосуванням платіжних Карток. Вісник Національного банку України. 2018. № 6. С. 38-41.
38. Морозова Г.С. Ринок платіжних карток в Україні: сучасний стан, проблеми і перспективи використання. Наукові праці Південного філіалу Національного

- університету біоресурсів і природокористування України. «Кримський агротехнологічний університет». Економічні науки. 2013. Вип. 158. С. 187–195.
39. Невідома Л.О., Марченко О.В. Оцінка діяльності банку на ринку платіжних карток. Молодий вчений. 2017. № 5. С. 680–684.
40. Олійник О.М. Банківські кредитні картки. Фінанси України. 2019. № 11. С. 68-80.
41. Омельченко О.І. Сиволоб А. О. Методичне забезпечення оцінки та діагностики діяльності банку на ринку платіжних інструментів. Бізнесінформ. №3 2017. С. 206 - 209.
42. Орлюк О.П. Фінансова енциклопедія. К.: Юрінком Інтер, 2008. 472 с.
43. Офіційний сайт Державної служби статистики України». Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
44. Офіційний сайт Національного банку України. Режим доступу: <http://bank.gov.ua/control/uk/index>
45. Офіційний сайт АТ «Ощадбанк». Режим доступу: <https://www.oschadbank.ua/ua/private/paycards>
46. Пантелеєва Н. Полівекторність інновацій роздрібного банківського бізнесу: реалії сьогодення. Вісник НБУ. 2020. №5. С. 15 – 21.
47. Парасій-Вергуненко І. М. Аналіз банківської діяльності: Навч. -метод. посібник для самост. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2015. 347 с.
48. Пиріг С. О. Платіжні системи. К.: Генеза, 2018. 153 с.
49. Підвисоцький Р. Майбутнє платіжного ринку - безконтактні платіжні інструменти і широке використання електронних грошей. Вісник НБУ №7, 2017. С. 3 - 10.
50. Платіжні системи. Режим доступу: http://pidruchniki.ws/00000000/finansi/platizhni_sistemi_-_pirig_so
51. Плісак Т.О., Нетребчук Л.О. Ринок платіжних карток: сутність, властивості та показники розвитку. Економіка і суспільство. 2016. № 4. С. 312–318.
52. Поліщук С.О. Пластикові платіжні картки: випуск і використання. Бухгалтерський облік і аудит. 2020. №9. С 56-63.

53. Попередження шахрайства у банках. Ліга. Новини. Режим доступу: http://news.liga.net/news/economics/9235064press_tsentr_predotvrashchenie_moshenni_chestva_v_bankakh.htm
54. Попович І.І. Пластикові картки як окремий вид банківських документів – криміналістична характеристика. Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». 2016. № 2 (4). Режим доступу: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2011/n2/11piidkk.pdf>.
55. Постанова Національного банку України «Положення про порядок емісії платіжних карток і здійснення операцій з їхнім застосуванням» від 19.04.05 №137. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1336-10>
56. Постанова Національного банку України «Про затвердження Інструкції про міжбанківський переказ коштів в Україні в національній валюті» від 16.08.2006 № 320. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1035-06>
57. Постанова Національного банку України «Про затвердження Інструкції про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній і іноземній валютах» 12.11.2003 № 492. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03>
58. Постанова Національного банку України «Про здійснення операцій з використанням спеціальних платіжних засобів» від 05.11.2014 № 705. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0705500-14>
59. Постанова Національного банку України «Про затвердження Положення про організацію бухгалтерського обліку, бухгалтерського контролю під час здійснення операційної діяльності в банках України» від 04.07.2019 № 75. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0075500-18>
60. Постіпух О. Безконтактні оплати смартфоном з Mastercard в Україні за рік зросли у 68 разів. 2019. Режим доступу: <https://newsroom.mastercard.com/eu/uk/news-briefs/contactless-nfc-in-ukraine/>.
61. Проблемы и перспективы бесконтактных платежей в Украине. Режим доступу: <http://mybank.ua/articles/articleDetail.do?objectId=11255>

62. Статистика Національного банку України щодо ринку платіжних карток. 2021. Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=79221
63. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. Режим доступу: <https://bank.gov.ua/about/refactoring/develop-strategy>
64. Сутність і функції електронних грошей. Режим доступу: http://www.vuzlib.org/gk_1/1-1.htm.
65. Топоровська А. В. Теоретичні та організаційні підходи до виділення історичних етапів розвитку платіжних карткових систем. Економіст. 2017. №11. С. 50-52.
66. Филатова Е. Мобильные финансы: как работает Samsung Pay и чем отличается от конкурентов. 2021. Режим доступу: <https://psm7.com/articles/mobilnye-finansy-obzor-mobilnogo-koshelka-samsung-pay.html>
67. Фінансові послуги України : Енциклопедичний довідник з CD та Інтернет порталом : У 6 т. Т. 1. Послуги: банків; фонду гарантування вкладів фізичних осіб; кредитно-гарантійних установ; лізингових компаній. К. Укрбланковидав, 2011. 762 с.
68. Харченко В.О. Підсумки діяльності банків України на ринку платіжних карток у 2019 році. Вісник НБУ. 2020, №6. С. 7-11.
69. Харченко В.О. Підсумки діяльності банків України на ринку платіжних карток у 2020 році. Вісник НБУ. 2019, №4. С. 26-33.
70. Харченко В. О. Статистичний аналіз ринку банківських платіжних карток в Україні у контексті країн із розвинутими картковими ринками. Вісник НБУ. № 5. 2019. С. 44-52.
71. Черкасова С. В. Ринок фінансових послуг. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. Львів: "Магнолія 2016", 2017 р. 496 с.
72. Чернишова К.В. Проблеми використання платіжних карток в Україні та шляхи їх вирішення. Управління розвитком. 2015. №9. С. 122-124.
73. Чернишова О. Б. Проблеми впровадження в Україні масових безготівкових розрахунків з використанням платіжних карток. Економіка. Управління. Інновації. Випуск № 2 (10). 2013. С. 211-219

74. Шелудько В. М. Фінансовий ринок: Підручник. К.: Знання, 2008. 535с.
75. Шпильовий В.А., Фімяр С.В. Переваги та недоліки платіжних карток. Вісник соціально-економічних досліджень. Випуск 1 (48). 2013. С. 327 -332
77. About MasterCard Digital Enablement Service. 2020. Режим доступу: <https://www.mastercard.us/en-us/issuers/products-and-solutions/grow-manage-your-business/digital-commerce-solutions.html>.
78. Most popular proximity mobile payment apps in the United States. 2021. Режим доступу: <https://www.statista.com/statistics/863946/user-base-of-leading-proximity-payment-apps-usa/>.
79. Number of Apple Pay users worldwide in 2018 and 2019 (in millions). 2019. Режим доступу: <https://www.statista.com/statistics/911914/number-apple-pay-users/>.
80. Nilsonreport.com. Режим доступу: http://www.nilsonreport.com/publication_chart_and_graphs_archive.php

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А.1

Типи платіжних карток АТ «ОЩАДБАНК»

Назва карти	Опис
MasterCard Electronic	Загальнодоступна дебетна платіжна картка міжнародної платіжної системи MasterCard Worldwide, яка є однією з найбільш розповсюджених у світі. За допомогою цієї картки Користувач може отримати готівку в банкоматах або оплатити товари та послуги в торговельно-сервісній мережі по всьому світу, де розміщено логотип MasterCard. Також можлива видача неперсоніфікованої картки MasterCard Electronic, що дозволить Користувачу заощадити час та уникнути відвідування установи банку.
MasterCard Maestro	Класична банківська платіжна картка, зручний і безпечний доступ до вашого банківського рахунку. Користуватися платіжною картою набагато безпечніше, ніж готівкою. Вам не потрібно носити з собою гроші – Maestro надійно зберігатиме ваші кошти. А у випадку втрати чи крадіжки картки ви можете одразу заблокувати її, просто звернувшись до вашого банку.
MasterCard Standard	Найпопулярніша платіжна картка міжнародної платіжної системи MasterCard Worldwide. Сучасний платіжний інструмент, незамінний у щоденному житті, який дає змогу отримувати готівку в банкоматах на вигідних умовах або оплачувати покупки та послуги в закладах торгівлі та сервісу, де є логотип MasterCard: магазинах, ресторанах, аптеках, розважальних центрах – як в Україні, так і за кордоном. Картка дозволяє швидко здійснювати оплати в мережі Інтернет: сплачувати комунальні рахунки, поповнювати мобільний зв'язок, робити покупки в Інтернет-магазинах тощо.
MasterCard Debit Standard	Унікальна пропозиція від міжнародної платіжної системи MasterCard Worldwide, яка дає змогу українським користувачам знімати готівку в банкоматах будь-яких українських банків на вигідних умовах (з мінімальною комісією) та користуватися всіма перевагами міжнародної платіжної картки. Також можлива видача неперсоніфікованої картки MasterCard Debit Standard, що надасть можливість Користувачу заощадити час та уникнути повторного відвідування установи банку.
MasterCard Gold та MasterCard Debit Gold	Міжнародна платіжна картка, яка є однією з найпопулярніших преміальних карток. Класична картка преміум-класу, яка підкреслює статус її власника та створена для тих, хто бажає отримати більше від своєї платіжної картки. Має підвищений рівень безпеки завдяки вмонтованому чип-модулю, а також обладнана безконтактним чипом, що дозволяє розраховуватись швидко та безпечно. Для здійснення миттєвої оплати товару необхідно лише піднести картку до термінального пристрою, обладнаного технологією contactless. Послуги консьержа, спеціальні пропозиції та знижки на розваги,

відпочинок, покупки, подорожі як в Україні, так і за кордоном – усе це та більше доступно держателям карток Gold Mastercard.

Продовження додатку А

Продовження табл. А.1

Назва карти	Опис
World MasterCard	<p>Нова платіжна картка преміальної лінійки MasterCard, що поєднує всі нововведення сучасних банківських технологій. Ця картка стане у нагоді людям, що ведуть активний спосіб життя, часто подорожують, розплачуються картою у магазинах, готелях, ресторанах, в Інтернеті.</p> <p>Зазначена платіжна картка має підвищений рівень безпеки завдяки вмонтованому чип-модулю, а також обладнана безконтактним чипом, що дозволяє розраховуватись швидко та безпечно. Для здійснення миттєвої оплати товару необхідно лише піднести картку до термінального пристрою, обладнаного технологією contactless.</p>
MasterCard Platinum/ MasterCard Debit Platinum	<p>Преміальна платіжна картка, яка поєднує ряд унікальних переваг і пропозицій, доступних як в Україні, так і за кордоном. Ця платіжна картка має підвищений рівень безпеки завдяки вмонтованому чип-модулю, а також обладнана безконтактним чипом, що дозволяє розраховуватись швидко та безпечно. Для здійснення миттєвої оплати товару необхідно лише піднести картку до термінального пристрою, обладнаного технологією contactless. Особливі пропозиції за кордоном і в Україні, підвищений рівень банківського обслуговування, додаткові привілеї, такі як доступ до зали очікування Mastercard Lounge в терміналі «D» аеропорту «Бориспіль» тощо – усе це для держателів карток Platinum Mastercard.</p>
World Black Edition Mastercard	<p>Поєднання вишуканого дизайну та привілеїв, здатних задовольнити очікування найбільш вимогливих і заможних держателів пластикових карток World Black Edition Mastercard.</p>
MasterCard World Elite	<p>Престижна картка для найвимогливіших клієнтів, яка забезпечує пільги від банку, платіжної системи і компаній-партнерів, надаючи їй користувачу широкий перелік додаткових опцій.</p> <p>Має підвищений рівень безпеки завдяки вмонтованому чип-модулю, а також обладнана безконтактним чипом, що дозволяє розраховуватись швидко та безпечно. Для здійснення миттєвої оплати товару необхідно лише піднести картку до термінального пристрою, обладнаного технологією contactless.</p>
MasterCard Signia	<p>Найбільш престижна преміальна карта платіжної системи «Мастерсар». Обов'язково включає в себе:</p> <p>Цілодобову підтримку центру підтримки World Signia (WSAC); Довідка та консультація від персонального менеджера банку, що видав картку; страхування; різноманітні додаткові дисконтні програми.</p>

Закінчення додатку А

Закінчення табл. А.1

Назва карти	Опис
Visa Electron	<p>Одна з найпопулярніших у світі карток початкового рівня, що поєднує всі базові переваги платіжних карток міжнародних платіжних систем з найдемократичнішою ціною.</p> <p>Загальнодоступна дебетна картка для всіх клієнтів незалежно від рівня їх доходів. За допомогою цієї картки можна отримувати готівку в банкоматах або оплатити товари та послуги у торговельно-сервісних мережах по всьому світу в місцях, де розміщено логотип VISA. Також можлива видача неперсоніфікованої картки Visa Electron Instant, що надасть можливість заощадити час та уникнути відвідування установи банку.</p>
Visa Classic	<p>Найпопулярніша та найпоширеніша у світі платіжна карта, що гарантує оптимальне співвідношення вартості та набору стандартних функцій. Картки приймаються до оплати товарів та послуг по всьому світу, де розміщено логотип VISA, а також в Internet-магазинах та при оплаті за товари та послуги поштою. За допомогою цієї картки можливо отримувати готівку в банкоматах та пунктах видачі готівки у всіх країнах світу.</p>
Visa Classic Domestic	<p>Це повноцінна платіжна картка якою можна користуватись тільки на території України. Вона приймається до оплати товарів та послуг по всій території України, де розміщено логотип VISA. За допомогою цієї картки можна отримувати готівку в банкоматах та розраховуватись в мережі Інтернет на території України.</p>
Visa Gold	<p>Visa Gold - преміальна міжнародна платіжна карта для нових можливостей і вражень.</p> <p>Має підвищений рівень безпеки завдяки вмонтованому чип-модулю, а також обладнана безконтактним чипом payWave, що дозволяє розраховуватись швидко та безпечно.</p>
Visa Platinum	<p>Visa Platinum - преміальна міжнародна платіжна картка, яка вигідно підкреслить статус клієнта і надасть йому ще більше привілеїв і переваг. Має підвищений рівень безпеки завдяки вмонтованому чип-модулю, а також обладнана безконтактним чипом payWave, що дозволяє розраховуватись швидко та безпечно.</p>

Додаток Б

Таблиця Б.1

Опис карткового продукту «Стандартний» АТ «ОЩАДБАНК»

Параметри продукту	Визначення (інформація про параметри)
1. Назва продукту	<u>Пакет «Стандартний»</u>
2. Короткий опис	Банківський продукт – поточний рахунок відкритий фізичній особі за дебетово-кредитною схемою з видачею платіжної картки та додатковими послугами в залежності від типу картки.
3. Тип продукту	Поточний рахунок з видачею платіжної картки, з можливістю використання послуги «Мобільні заощадження», кредиту відповідно до діючих умов кредитування.
4. Клієнтська група	Фізичні особи резиденти та нерезиденти.
5. Основні послуги за продуктом	<ul style="list-style-type: none"> – проведення операцій зняття готівкових коштів в мережі банкоматів та терміналів по всьому світу; – готівкове та безготівкове поповнення карткового рахунку, в тому числі термінового поповнення через POS-термінал, банкомат з депозитним модулем; – проведення безготівкових розрахунків за товари та послуги в торговельній мережі та мережі Інтернет по всьому світу; – користування кредитними коштами (відповідно умов користування кредитом); – збереження коштів за послугою «Мобільні заощадження» – можливість підключення та користування послугами СМС-банкінг та WEB- банкінг
6. Послуга «Мобільні заощадження»	Можливість встановлення обмеження щодо використання частини коштів на Рахунку, з метою отримання доходу у вигляді підвищених процентів, які нараховуються на цю частину коштів.
7. Валюта продукту	українська гривня / долар США / євро
8. Типи карт і термін дії	<p><u>Картки міжнародних платіжних систем:</u></p> <p>Visa International : Visa Electron, Visa Electron (Instant), Visa Classic Domestic, Visa Classic, Visa Gold, Visa Platinum,</p> <p>– MasterCard International: Cirrus Maestro, MasterCard Electronic, MasterCard Standard, MasterCard Debit Standard, MasterCard Gold, MasterCard Debit Gold, MasterCard Platinum, MasterCard Debit Platinum, MasterCard Signia.</p> <p><u>Картки відкриваються терміном дії до 3 років*</u></p>
9. Канали продажу продукту	Установа Банку, Сайт Банку
10. Перелік обов'язкових документів, що надаються клієнтом	Відповідно до внутрішнього нормативного документу Банку, що регламентує порядок емісії та обслуговування платіжних карток міжнародних платіжних систем в установах Банку.
11. Документи, якими оформляється відкриття карткового рахунку	<p>Загальні документи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Договір про відкриття та обслуговування рахунку і випуск платіжної картки; – Заява-анкета на відкриття Рахунку та видачу платіжної картки із зазначенням персональної інформації Клієнта; – Правила; Тарифи. <p><u>Додаткові документи для рахунків із встановленим кредитом:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Повідомлення про умови кредитування; - Таблиця визначення сукупної вартості споживчого кредиту та реальної процентної

	ставки; – Договір на депозитний вклад для фізичної особи; Договір застави.
--	---

Продовження додатку Б

Продовження табл. Б.1

Параметри продукту	Визначення (інформація про параметри)
12.Кредитування за картрахунком	<p>Умови надання та обслуговування кредиту для певного типу платіжної картки встановлюються рішенням Кредитного комітету Банку.</p> <p>Кредит встановлюється виключно в національній валюті (до карткових рахунків в національній валюті).</p> <p>Кредит по платіжній картці відкривається на строк не більший строку дії вкладного рахунку. У разі дострокового розірвання договору вкладного рахунку або закінчення строку дії вкладу до моменту закінчення строку дії картки Клієнт повинен повністю погасити заборгованість перед Банком.</p> <p><u>Грейс-період (пільговий період) користування кредитними коштами.</u></p> <p>Грейс-період встановлюється тривалістю 30 календарних днів, протягом якого проценти за користування кредитом нараховуються за пільговою ставкою, за умови отримання Клієнтом кредиту, шляхом використання картки у якості засобу безготівкового платежу за товари та послуги.</p> <p>Після закінчення вказаного періоду, у разі непогашення клієнтом заборгованості проценти за користуванням кредитом нараховуються за стандартною ставкою відповідно до затверджених умов кредитування для певної категорії клієнтської групи.</p> <p>У випадку отримання кредитних коштів за платіжною картою готівкою грейс-період не встановлюється, проценти за користуванням кредитом нараховуються за стандартною ставкою по кредиту відповідно до затверджених умов кредитування для певної категорії клієнтської групи.</p> <p>Розмір мінімального щомісячного платежу встановлюється відповідно до умов кредитування та вноситься на рахунок до 25* числа кожного місяця наступного за звітним.</p> <p>Заборгованість за кредитом може бути погашена в автоматичному режимі за рахунок коштів, розміщених на строковому вкладі у разі несвоєчасного погашення кредиту та процентів за його користування .</p>
13. Додаткові послуги, для держателів карток (перелік карток до класу Gold)	<ul style="list-style-type: none"> –можливість оформлення додаткової картки/карток на ім'я власника рахунку та/або довірених осіб (рівня не вище основної); –підключення послуги SMS-банкінг та WEB- банкінг; –можливість отримання виписки на електронну або поштову адресу; –можливість встановлення лімітів проведення операцій по картках (на суму та кількість операцій, вид операцій, типи пристроїв через, які проводяться операції, тощо); –можливість зміни ПІН-коду; –можливість цілодобового управління та контролю рахунку за допомогою системи WEB- банкінг; – можливість оформлення постійного платіжного доручення на автоматичний переказ коштів з карткового рахунку на інший рахунок, погашення кредитів або сплату комунальних платежів;

Продовження додатку Б

Продовження табл. Б.1

Параметри продукту	Визначення (інформація про параметри)
<p>- для держателів карток преміум класу (картки класу Gold, Platinum, Signia)</p>	<p>Послуги, згідно п.13 та: Для карток типу Gold:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Консьєрж сервіс • Підключення до послуги sms-інформування та WEB- банкінгу • оформлення першої додаткової платіжної картки безкоштовно • Страхування власника платіжної картки при виїзді за кордон, відповідно до умов страхування** • Отримання знижок по програмі Selective • Отримання знижок при розрахунку картою преміального класу в рамках програм міжнародних платіжних систем VISA та MasterCard (постійні і сезонні) • Вишукані магазини, автосалони, готелі, ресторани, туризм, інше <p>Для карток типу Platinum:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Консьєрж сервіс • Персональний менеджер • Підключення до послуги sms-інформування та WEB- банкінгу • оформлення першої додаткової платіжної картки безкоштовно • Постійний on-line моніторинг рахунку для запобігання шахрайства • Картка Priority Pass • Картка ETN** • Картка IAPA** • Надання можливості безкоштовного користування обладнанням для перевірки оригінальності купюр ,перерахунку та пакування коштів • Страхування власника платіжної картки при виїзді за кордон, відповідно до умов страхування** • Отримання знижок по програмі Selective • Отримання знижок при розрахунку картою преміального класу в рамках програм міжнародних платіжних систем VISA та MasterCard (постійні і сезонні) • Вишукані магазини, автосалони, готелі, ресторани, туризм, інше <p>Для карток типу MasterCard Signia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Персональний менеджер • Підключення до послуги sms-інформування та WEB- банкінгу • Консьєрж сервіс • оформлення першої додаткової платіжної картки безкоштовно • Постійний on-line моніторинг рахунку для запобігання шахрайства • Картка Priority Pass • Картка ETN** • Картка IAPA** • Надання можливості безкоштовного користування обладнанням для перевірки оригінальності купюр, перерахунку та пакування коштів • Надання послуг з перевезення цінностей • Страхування власника платіжної картки та членів його сім'ї при виїзді за кордон, відповідно до умов страхування** • Отримання знижок по програмі Selective • Отримання знижок при розрахунку картою преміального класу в рамках програм міжнародних платіжних систем VISA та MasterCard (постійні і сезонні) • Вишукані магазини, автосалони, готелі, ресторани, туризм
<p>14.Закриття Карткового рахунку та повернення коштів за рахунком</p>	<p>Картковий рахунок закривається та кошти за ним повертаються Клієнтові на 32-й день після надання Банку заяви про закриття карткового рахунку, та повного погашення заборгованості за кредитом.</p>

Закінчення додатку Б

Закінчення табл. Б.1

Параметри продукту	Визначення (інформація про параметри)
15. Тарифи	Діючі на момент укладання Договору Тарифи на обслуговування. В залежності від типу платіжної картки встановлюються рішенням Комітету тарифної та продуктової політики АТ «Ощадбанк». У разі зміни Тарифів, Клієнт інформується відповідно до внутрішнього нормативного документу Банку, що регламентує порядок емісії та обслуговування платіжних карток міжнародних платіжних систем в установах Банку.

Опис карткового продукту «Зарплатний» АТ «ОЩАДБАНК»

Параметри продукту	Визначення (інформація про параметри)
1. Назва продукту	<u>Пакет «Зарплатний»</u>
2. Короткий опис	Банківський продукт – поточний рахунок відкритий фізичній особі за дебетово-кредитною схемою з видачею платіжної картки та пакетом додаткових послуг в залежності від типу картки.
3. Тип продукту	Поточний рахунок з видачею платіжної картки, з можливістю використання послуги «Мобільні заощадження», кредиту відповідно до діючих умов кредитування.
4. Клієнтська група	Співробітники АТ «Ощадбанк», співробітники організацій з якими банк уклав договори на виплату заробітної плати, студенти.
5. Основні послуги за продуктом	<ul style="list-style-type: none"> – зарахування заробітної плати та інших надходжень на рахунки працівників банку; – зарахування заробітної плати та інших нарахувань на рахунки працівників компаній, з якими укладені договори на виплату заробітної плати (в тому числі бюджетних організацій); – виплата стипендії студентам; – проведення операцій зняття готівкових коштів в мережі банкоматів та терміналів по всьому світу; – готівкове та безготівкове поповнення рахунку, в тому числі термінового поповнення через POS-термінал, банкомат з депозитним модулем; – проведення безготівкових розрахунків за товари та послуги в торгівельній мережі та мережі Інтернет по всьому світу; – користування кредитними коштами (відповідно умов користування кредитом); – збереження коштів за послугою «Мобільні заощадження»; – можливість підключення та користування послугами СМС-банкінг та WEB- банкінг
6. Послуга «Мобільні заощадження»	Можливість встановлення обмеження щодо використання частини коштів на Рахунок, з метою отримання доходу у вигляді підвищених процентів, які нараховуються на цю частину коштів.
7. Валюта продукту	українська гривня
8. Типи карт і термін дії	<p>Картки для виплати заробітної плати працівникам АТ «Ощадбанк» та працівникам організацій з якими укладено договори на виплату заробітної плати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Visa Electron, Cirrus Maestro, Visa Classic, Visa Classic Domestic, MasterCard Electronic, MasterCard Standard, MasterCard Debit Standard, MasterCard Gold, MasterCard Debit Gold, Visa Gold, Visa Platinum, MasterCard Platinum, MasterCard Debit Platinum – термін дії до 3* років <p>Картки для виплати стипендій:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Cirrus Maestro, Visa Electron – термін дії 1 рік <p>Картки для виплати заробітної плати працівникам бюджетних установ, Пенсійного фонду України: Visa Electron, Cirrus Maestro, Visa Classic Domestic – термін дії до 3* років</p>
9. Канали продажу продукту	За зверненням фізичної особи до установи Банку на підставі договору укладеного з юридичною особою на виплату заробітної плати, стипендії.
10. Перелік обов'язкових документів, що надаються клієнтом	Відповідно до внутрішнього нормативного документу Банку, що регламентує порядок емісії та обслуговування платіжних карток міжнародних платіжних систем в установах Банку та порядку видачі та обслуговування зарплатних та студентських платіжних карток.

Продовження додатку В

Продовження табл. В.1

Параметри продукту	Визначення (інформація про параметри)
<p>11.Документи, якими оформляється відкриття карткового рахунку</p>	<p>Загальні документи: Співробітники АТ «Ощадбанк»:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Договір про відкриття та обслуговування рахунку і випуск платіжної картки; - Заява-анкета на відкриття рахунку та видачу платіжної картки із зазначенням персональної інформації Клієнта. - Правила - Тарифи <p>Для зарплатних платіжних карток та студентських карток:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Генеральний договір про співробітництво між АТ «Ощадбанк» та юридичною особою (укладається між головними офісами при реалізації загальнодержавних проектів). - Договір з юридичною особою на виплату заробітної плати / стипендії. - Договір про відкриття та обслуговування рахунку і випуск платіжної картки;; - Заява-анкета на відкриття Рахунку та видачу платіжної картки із зазначенням персональної інформації Клієнта. - Правила - Тарифи <p>Додаткові документи для рахунків із встановленим кредитом:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Повідомлення про умови кредитування; - Таблиця визначення сукупної вартості споживчого кредиту та реальної процентної ставки;
<p>12.Кредитування за картковим рахунком</p>	<p>Умови надання та обслуговування кредиту для певного типу платіжної картки встановлюються рішенням Кредитного комітету Банку. Кредит встановлюється виключно в національній валюті (до карткових рахунків в національній валюті).</p> <p>Для надання кредиту по зарплатній платіжній картці обов'язковою умовою є отримання інформації від організації щодо розміру заробітної плати .</p> <p>Строк дії кредиту встановлюється на відповідний період дії платіжної картки. У разі закриття карткового рахунку Клієнт повинен повністю погасити заборгованість перед Банком.</p> <p>Грейс-період (пільговий період) користування кредитними коштами.</p> <p>Грейс-період встановлюється тривалістю 30 календарних днів, протягом якого проценти за користування кредитом нараховуються за пільговою ставкою, за умови отримання Клієнтом кредиту, шляхом використання картки у якості засобу безготівкового платежу за товари та послуги.</p> <p>Після закінчення вказаного періоду, у разі непогашення клієнтом заборгованості проценти за користуванням кредитом нараховуються за стандартною ставкою відповідно до затверджених умов кредитування для певної категорії клієнтської групи.</p> <p>У випадку отримання кредитних коштів за платіжною картою готівкою грейс-період не встановлюється, проценти за користуванням кредитом нараховуються за стандартною ставкою по кредиту відповідно до затверджених умов кредитування для певної категорії клієнтської групи.</p> <p>При кредитуванні співробітників зарплатних проектів (окрім працівників бюджетних установ та співробітників АТ «Ощадбанк») встановлюється щомісячна плата за обслуговування невикористаної частини кредит., розмір якої встановлюється кредитним комітетом Банку.</p> <p>Розмір мінімального щомісячного платежу встановлюється відповідно до умов кредитування та вноситься на рахунок до 25* числа кожного місяця наступного за звітним.</p> <p>Картки для виплати стипендій: Кредит не надається</p> <p>Картки для виплати заробітної плати працівникам організацій, з якими підписані договори на виплату заробітної плати (в тому числі бюджетних установ):</p> <p>Вимоги до організації при кредитуванні її співробітників-відповідно до затверджених умов кредитування.</p>

Закінчення додатку В

Закінчення табл. В.1

Параметри продукту	Визначення (інформація про параметри)
13. Додаткові послуги, для держателів карток (перелік карток до класу Gold)	<ul style="list-style-type: none"> – можливість оформлення додаткової картки/карток на ім'я власника рахунку та/або довірених осіб (рівня не вище основної); – підключення послуги SMS-банкінг та WEB - банкінг; – можливість отримання виписки на електронну або поштову адресу; – можливість встановлення лімітів проведення операцій по картках (на суму та кількість операцій, вид операцій, типи пристроїв через, які проводяться операції, тощо); – можливість зміни ПІН-коду; – можливість цілодобового управління та контролю рахунку за допомогою системи WEB - банкінг; – можливість оформлення постійного платіжного доручення на автоматичний переказ коштів з карткового рахунку на інший рахунок, погашення кредитів або сплату комунальних платежів;
- для держателів карток преміум класу (картки класу Gold, Platinum)	<p>Послуги вказані у п.13 та:</p> <p>Для карток типу Gold</p> <ul style="list-style-type: none"> • Консьерж сервіс • Підключення до послуги sms-інформування та WEB - банкінг • Оформлення першої додаткової платіжної картки безкоштовно • Страхування власника платіжної картки при виїзді за кордон, відповідно до умов страхування** • Отримання знижок по програмі Selective • Отримання знижок при розрахунку картою преміального класу в рамках програм міжнародних платіжних систем VISA та MasterCard (постійні і сезонні) <p>Вишукані магазини, автосалони, готелі, ресторани, туризм, інше</p> <p>Для карток типу Platinum</p> <ul style="list-style-type: none"> • Консьерж сервіс • Персональний менеджер • Підключення до послуги sms-інформування та WEB - банкінг • Оформлення першої додаткової платіжної картки безкоштовно • Постійний on-line моніторинг рахунку для запобігання шахрайства • Картка Priority Pass • Картка ETN** • Картка IAPA** • Надання можливості безкоштовного користування обладнанням для перевірки оригінальності купюр, перерахунку та пакування коштів • Страхування власника платіжної картки при виїзді за кордон, відповідно до умов страхування** • Отримання знижок по програмі Selective • Отримання знижок при розрахунку картою преміального класу в рамках програм міжнародних платіжних систем VISA та MasterCard (постійні і сезонні) • Вишукані магазини, автосалони, готелі, ресторани, туризм, інше
14. Закриття Карткового рахунку та повернення коштів за рахунком	Картковий рахунок закривається та кошти за ним повертаються Клієнтові на 32-й день після надання Банку заяви про закриття карткового рахунку, та повного погашення заборгованості за кредитом.
15. Тарифи	Діючі на момент укладання Договору Тарифи на обслуговування. В залежності від типу платіжної картки встановлюються рішенням Комітету тарифної та продуктової політики АТ «Ощадбанк». У разі зміни Тарифів, Клієнт інформується відповідно до внутрішнього нормативного документу Банку, що регламентує порядок емісії та обслуговування платіжних карток міжнародних платіжних систем в установах Банку.

Опис карткового продукту «Економний» АТ «ОЩАДБАНК»

Параметри продукту	Визначення (інформація про параметри)
1. Назва продукту	<u>Пакет «Економний»</u>
2. Короткий опис	Банківський продукт – поточний рахунок відкритий фізичній особі за дебетово-кредитною схемою з видачею платіжної картки та додатковими послугами в залежності від типу картки.
3. Тип продукту	Поточний рахунок з видачею платіжної картки, з можливістю використання послуги «Мобільні заощадження», кредиту відповідно до діючих умов кредитування.
4. Клієнтська група	Фізичні особи резиденти та нерезиденти, які відкрили в Банку строковий вклад.
5. Основні послуги за продуктом	<ul style="list-style-type: none"> – проведення операцій зняття готівкових коштів в мережі банкоматів та терміналів по всьому світу; – готівкове та безготівкове поповнення карткового рахунку, в тому числі термінового поповнення через POS-термінал, банкомат з депозитним модулем; – проведення безготівкових розрахунків за товари та послуги в торгівельній мережі та мережі Інтернет по всьому світу; – користування кредитними коштами (відповідно умов користування кредитом); – збереження коштів за послугою «Мобільні заощадження» – можливість підключення та користування послугами СМС-банкінг та WEB- банкінг
6. Послуга «Мобільні заощадження»	– Можливість встановлення обмеження щодо використання частини коштів на Рахунку, з метою отримання доходу у вигляді підвищених процентів, які нараховуються на цю частину коштів.
7. Валюта продукту	українська гривня / долар США / євро
8. Типи карт і термін дії	<p><u>Картки міжнародних платіжних систем:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Visa International : Visa Electron, Visa Electron (Instant), Visa Classic, Visa Gold, Visa Platinum, – MasterCard International: Cirrus Maestro, MasterCard Electronic, MasterCard Standard, MasterCard Debit Standard, MasterCard Gold, MasterCard Debit Gold, MasterCard Platinum, MasterCard Debit Platinum, MasterCard Signia. <p><u>Тип картки залежить від суми строкового вкладу.</u></p> <p><u>Картки відкриваються терміном дії – до 3 років*</u></p>
9. Канали продажу продукту	Установа Банку, Сайт Банку
10. Перелік обов'язкових документів, що надаються клієнтом	Відповідно до внутрішнього нормативного документу Банку, що регламентує порядок емісії та обслуговування платіжних карток міжнародних платіжних систем в установах Банку.
11. Документи, якими оформляється відкриття карткового рахунку	<p>Загальні документи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Договір про відкриття та обслуговування рахунку і випуск платіжної картки; – Заява-анкета на відкриття Рахунку та видачу платіжної картки із зазначенням персональної інформації Клієнта. – Правила – Тарифи – Договір на депозитний вклад для фізичної особи <p><u>Додаткові документи для рахунків із встановленим кредитом:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Повідомлення про умови кредитування; - Таблиця визначення сукупної вартості споживчого кредиту та реальної процентної ставки; - Договір застави

Продовження додатку Г

Продовження табл Г.1

Параметри продукту	Визначення (інформація про параметри)
12. Кредитування за картковим рахунком	<p>Умови надання та обслуговування кредиту для певного типу платіжної картки встановлюються рішенням Кредитного комітету Банку.</p> <p>Кредит встановлюється виключно в національній валюті (до карткових рахунків в національній валюті).</p> <p>Кредит по платіжній картці надається на строк не більший строку дії вкладного рахунку. У разі дострокового розірвання договору вкладного рахунку або закінчення строку дії вкладу до моменту закінчення строку дії картки Клієнт повинен повністю погасити заборгованість перед Банком.</p> <p><u>Грейс-період (пільговий період) користування кредитними коштами.</u></p> <p>Грейс-період встановлюється тривалістю 30 календарних днів, протягом якого проценти за користування кредитом нараховуються за пільговою ставкою, за умови отримання Клієнтом кредиту, шляхом використання картки у якості засобу безготівкового платежу за товари та послуги.</p> <p>Після закінчення вказаного періоду, у разі непогашення клієнтом заборгованості проценти за користуванням кредитом нараховуються за стандартною ставкою відповідно до затверджених умов кредитування для певної категорії клієнтської групи.</p> <p>У випадку отримання кредитних коштів за платіжною картою готівкою грейс-період не встановлюється, проценти за користуванням кредитом нараховуються за стандартною ставкою по кредиту відповідно до затверджених умов кредитування для певної категорії клієнтської групи..</p> <p>Розмір мінімального щомісячного платежу встановлюється відповідно до умов кредитування та вноситься на рахунок до 25* числа кожного місяця наступного за звітним.</p> <p>Заборгованість за кредитом може бути погашена в автоматичному режимі за рахунок коштів, розміщених на строковому вкладі у разі несвочасного погашення кредиту та процентів за його користування .</p>
13. Додаткові послуги, для держателів карток (перелік карток до класу Gold)	<ul style="list-style-type: none"> – можливість оформлення додаткової картки/карток на ім'я власника рахунку та/або довірених осіб (рівня не вище основної); – підключення послуги СМС - банкінг та WEB- банкінг; – можливість отримання виписки на електронну або поштову адресу; – можливість встановлення лімітів проведення операцій по картках (на суму та кількість операцій, вид операцій, типи пристроїв через, які проводяться операції, тощо); – можливість зміни ПІН-коду; – можливість цілодобового управління та контролю рахунку за допомогою системи WEB - банкінг; – можливість оформлення постійного платіжного доручення на автоматичний переказ коштів з карткового рахунку на інший рахунок, погашення кредитів або сплату комунальних платежі.;

Продовження додатку Г

Продовження табл Г.1

Параметри продукту	Визначення (інформація про параметри)
<p>для держателів карток преміум класу (картки класу Gold, Platinum, Signia)</p>	<p>Послуги, що вказані у п.13 та:</p> <p>Для карток типу Gold:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Консьєрж сервіс • Підключення до послуги смс-інформування та WEB - банкінг • Оформлення першої додаткової платіжної картки безкоштовно • Страхування власника платіжної картки при виїзді за кордон, відповідно до умов страхування** • Отримання знижок по програмі Selective • Отримання знижок при розрахунку картою преміального класу в рамках програм міжнародних платіжних систем VISA та MasterCard (постійні і сезонні) • Вишукані магазини, автосалони, готелі, ресторани, туризм, інше <p>Для карток типу Platinum:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Консьєрж сервіс • Персональний менеджер • Підключення до послуги смс-інформування та WEB - банкінг • Оформлення першої додаткової платіжної картки безкоштовно • Постійний on-line моніторинг рахунку для запобігання шахрайства • Картка Priority Pass • Картка ETN** • Картка IAPA** • Надання можливості безкоштовного користування обладнанням для перевірки оригінальності купюр, перерахунку та пакування коштів • Страхування власника платіжної картки при виїзді за кордон, відповідно до умов страхування** • Отримання знижок по програмі Selective • Отримання знижок при розрахунку картою преміального класу в рамках програм міжнародних платіжних систем VISA та MasterCard (постійні і сезонні) • Вишукані магазини, автосалони, готелі, ресторани, туризм, інше <p>Для карток типу MasterCard Signia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Персональний менеджер • Підключення до послуги смс-інформування та WEB - банкінг • Консьєрж сервіс • Оформлення першої додаткової платіжної картки безкоштовно • Постійний on-line моніторинг рахунку для запобігання шахрайства • Картка Priority Pass • Картка ETN** • Картка IAPA** • Надання можливості безкоштовного користування обладнанням для перевірки оригінальності купюр, перерахунку та пакування коштів • Надання послуг з перевезення цінностей • Страхування власника платіжної картки та членів його сім'ї при виїзді за кордон, відповідно до умов страхування** • Отримання знижок по програмі Selective • Отримання знижок при розрахунку картою преміального класу в рамках програм міжнародних платіжних систем VISA та MasterCard (постійні і сезонні) • Вишукані магазини, автосалони, готелі, ресторани, туризм, інше
<p>14. Закриття Карткового рахунку та повернення коштів за рахунком</p>	<p>Картковий рахунок закривається та кошти за ним повертаються Клієнтові на 32-й день після надання Банку заяви про закриття карткового рахунку, та повного погашення заборгованості за кредитом.</p>

Закінчення додатоку Г

Закінчення табл Г.1

Параметри продукту	Визначення (інформація про параметри)
15. Тарифи	Діючі на момент укладання Договору Тарифи на обслуговування. В залежності від типу платіжної картки встановлюються рішенням Комітету тарифної та продуктової політики АТ «Ощадбанк». У разі зміни Тарифів, Клієнт інформується відповідно до внутрішнього нормативного документу Банку, що регламентує порядок емісії та обслуговування платіжних карток міжнародних платіжних систем в установах Банку.

Опис карткового продукту «Соціальний» АТ «ОЩАДБАНК»

Параметри продукту	Визначення (інформація про параметри)
1. Назва продукту	<u>Пакет «Соціальний»</u>
2. Короткий опис	Банківський продукт – поточний рахунок відкритий фізичній особі за дебетовою схемою з видачею платіжної картки та додатковими послугами в залежності від типу картки.
3. Тип продукту	Поточний рахунок з видачею платіжної картки, з можливістю використання послуги «Мобільні заощадження»,
4.Клієнтська група	Фізичні особи, які отримують грошову допомогу в рамках діючого законодавства (державну, соціальну, інші види допомоги)
5.Основні послуги за продуктом	<ul style="list-style-type: none"> – зарахування грошової допомоги; – проведення операцій зняття готівкових коштів в мережі банкоматів та терміналів по всьому світу; – готівкове та безготівкове поповнення карткового рахунку, в тому числі термінового поповнення через POS-термінал, банкомат з депозитним модулем; – проведення безготівкових розрахунків за товари та послуги в торгівельній мережі та мережі Інтернет по всьому світу; – збереження коштів за послугою «Мобільні заощадження» – можливість підключення та користування послугами СМС-банкінг та WEB- банкінг
6. Послуга «Мобільні заощадження»	Можливість встановлення обмеження щодо використання частини коштів на Рахунку, з метою отримання доходу у вигляді підвищених процентів, які нараховуються на цю частину коштів.
7. Валюта продукту	українська гривня
8.Типи карт і термін дії	– Visa Electron / Cirrus Maestro/Visa Electron (Instant) Термін дії-1рік
9. Канали продажу продукту	Установа Банку
10. Перелік обов'язкових документів, що надаються клієнтом	Відповідно до внутрішнього нормативного документу Банку, що регламентує порядок емісії та обслуговування платіжних карток міжнародних платіжних систем в установах Банку.
11.Документи, якими оформляється відкриття карткового рахунку	<ul style="list-style-type: none"> – Договір про відкриття та обслуговування рахунку і випуск платіжної картки; – Заява-анкета на відкриття Рахунку та видачу платіжної картки із зазначенням персональної інформації Клієнта. – Правила – Тарифи
12. Кредитування за картрахунком	Кредит не надається
13. Додаткові послуги для держателів карток	<ul style="list-style-type: none"> – можливість оформлення додаткової картки/карток на ім'я власника рахунку та/або довірених осіб (рівня не вище основної); – підключення послуги СМС-банкінг та WEB- банкінг; – можливість отримання виписки на електронну або поштову адресу; – можливість встановлення лімітів проведення операцій по картках (на суму та кількість операцій, вид операцій, типи пристроїв через, які проводяться операції, тощо); – можливість зміни ПІН-коду; – можливість цілодобового управління та контролю рахунку за допомогою системи WEB - банкінг;; – можливість оформлення постійного платіжного доручення на автоматичний переказ коштів з карткового рахунку на інший рахунок, погашення кредитів або сплату комунальних платежів.

Закінчення додатку Д

Закінчення табл. Д.1

Параметри продукту	Визначення (інформація про параметри)
14. Закриття Карткового рахунку та повернення коштів за рахунком	Картковий рахунок закривається та кошти за ним повертаються Клієнтові на 32-й день після надання Банку заяви про закриття карткового рахунку.
15. Тарифи	Діючі на момент укладання Договору Тарифи на обслуговування. В залежності від типу платіжної картки встановлюються рішенням Комітету тарифної та продуктової політики АТ «Ощадбанк». У разі зміни Тарифів, Клієнт інформується відповідно до внутрішнього нормативного документу Банку, що регламентує порядок емісії та обслуговування платіжних карток міжнародних платіжних систем в установах Банку.

Опис карткового продукту «Пенсійний та Арсенал» АТ «ОЩАДБАНК»

Параметри продукту	Визначення (інформація про параметри)
1. Назва продукту	<u>Пакет «Пенсійний та Арсенал»</u>
2. Короткий опис	Банківський продукт – поточний рахунок відкритий фізичній особі за дебетово-кредитною схемою з видачею платіжної картки та пакетом додаткових послуг в залежності від типу картки. Відкривається пенсіонерам.
3. Тип продукту	Поточний рахунок з видачею платіжної картки, з можливістю використання послуги «Мобільні заощадження», кредиту відповідно до діючих умов кредитування.
4.Клієнтська група	Фізичні особи, які згідно з Законами України «Про пенсійне забезпечення» та «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» отримують пенсії.
5.Основні послуги за продуктом	<ul style="list-style-type: none"> – зарахування пенсій; – проведення операцій зняття готівкових коштів в мережі банкоматів та терміналів по всьому світу; – готівкове та безготівкове поповнення карткового рахунку, в тому числі термінового поповнення через POS-термінал, банкомат з депозитним модулем; – проведення безготівкових розрахунків за товари та послуги в торгівельній мережі та мережі Інтернет по всьому світу; – користування кредитними коштами (відповідно умов користування кредитом); – збереження коштів за допомогою «Мобільні заощадження»; – можливість підключення та користування послугами СМС-банкінг та WEB- банкінг
6. Послуга «Мобільні заощадження»	Можливість встановлення обмеження щодо використання частини коштів на Рахунку, з метою отримання доходу у вигляді підвищених процентів, які нараховуються на цю частину коштів.
7. Валюта продукту	Українська гривня.
8.Типи карт і термін дії	<p><u>Картки для виплати пенсій соціальним пенсіонерам та військовим пенсіонерам:</u> – Visa Electron, Cirrus Maestro, Visa Classic, MasterCard Electronic , MasterCard Standard, MasterCard Debit Standard - термін дії 1 рік*.</p> <p><u>Картки для виплати пенсій військовим пенсіонерам вищого командного складу:</u> - Visa Gold, MasterCard Gold, MasterCard Debit Gold - термін дії 1 рік*</p>
9. Канали продажу продукту	Установа Банку.
10. Перелік обов'язкових документів, що надаються клієнтом	Відповідно до внутрішнього нормативного документу Банку, що регламентує порядок емісії та обслуговування платіжних карток міжнародних платіжних систем в установах Банку.
11. Документи, якими оформляється відкриття карткового рахунку	<p>Загальні документи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Договір про відкриття та обслуговування рахунку і випуск платіжної картки; – Заява-анкета на відкриття Рахунку та видачу платіжної картки із зазначенням персональної інформації Клієнта. <p>– Правила</p> <p>– Тарифи</p> <p><u>Додаткові документи для рахунків із встановленим кредитом:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Повідомлення про умови кредитування; - Таблиця визначення сукупної вартості споживчого кредиту та реальної процентної ставки;

Завершення додатку Ж

Завершення табл. Ж.1

Параметри продукту	Визначення (інформація про параметри)
12.Кредитування за картрахунком.	<p>Умови надання та обслуговування кредиту для певного типу платіжної картки встановлюються рішенням Кредитного комітету Банку Кредит встановлюється виключно в національній валюті (до карткових рахунків в національній валюті).</p> <p>Строк дії кредиту встановлюється на відповідний період дії платіжної картки. У разі закриття карткового рахунку Клієнт повинен повністю погасити заборгованість перед Банком.</p> <p><u>Грейс-період</u> встановлюється тривалістю 30 календарних днів, протягом якого проценти за користування кредитом нараховуються за пільговою ставкою ставкою, за умови отримання Клієнтом кредиту, шляхом використання картки у якості засобу безготівкового платежу за товари та послуги.</p> <p>Після закінчення вказаного періоду, у разі непогашення клієнтом заборгованості проценти за користуванням кредитом нараховуються за стандартною ставкою відповідно до затверджених умов кредитування для певної категорії клієнтської групи.</p> <p>У випадку отримання кредитних коштів за платіжною картою готівкою грейс-період не встановлюється, проценти за користуванням кредитом нараховуються за стандартною ставкою по кредиту відповідно до затверджених умов кредитування для певної категорії клієнтської групи..</p> <p>Розмір мінімального щомісячного платежу встановлюється відповідно до умов кредитування та вноситься на рахунок до 25* числа кожного місяця наступного за звітним.</p>
13. Додаткові послуги, для держателів карток (перелік карток до класу Gold)	<ul style="list-style-type: none"> - можливість оформлення додаткової картки/карток на ім'я власника рахунку та/або довірених осіб (рівня не вище основної); - підключення та користування послугами СМС-банкінг та WEB- банкінг; - можливість отримання виписки на електронну або поштову адресу; - можливість встановлення лімітів проведення операцій по картках (на суму та кількість операцій, вид операцій, типи пристроїв через, які проводяться операції, тощо); - можливість зміни ПІН-коду; - можливість цілодобового управління та контролю рахунку за допомогою системи WEB - банкінг; - можливість встановлення постійного платіжного доручення на автоматичний переказ коштів з карткового рахунку на інший рахунок, погашення кредитів або сплату комунальних платежів;
- для держателів карток преміум класу (картки класу Gold)	<p>Послуги, згідно п. 13 та:</p> <p>Для карток типу Gold</p> <ul style="list-style-type: none"> • Консьєрж сервіс • Підключення до послуги sms-інформування та WEB- банкінгу • Оформлення першої додаткової платіжної картки безкоштовно • Страхування власника платіжної картки при виїзді за кордон, відповідно до умов страхування** • Отримання знижок по програмі Selective • Отримання знижок при розрахунку картою преміального класу в рамках програм міжнародних платіжних систем VISA та MasterCard (постійні і сезонні) • Вишукані магазини, автосалони, готелі, ресторани, туризм, інше
14. Закриття Карткового рахунку та повернення коштів за рахунком	<p>Картковий рахунок закривається та кошти за ним повертаються Клієнтові на 32-й день після надання Банку заяви про закриття карткового рахунку, та повного погашення заборгованості за кредитом.</p>
15. Тарифи	<p>Діючи на момент укладання Договору Тарифи на обслуговування. У разі зміни Тарифів, Клієнт інформується відповідно до внутрішнього нормативного документу Банку, що регламентує порядок емісії та обслуговування платіжних карток міжнародних платіжних систем в установах Банку.</p>

Опис карткового продукту «Картка киянина» АТ «ОЩАДБАНК»

Параметри продукту	Визначення (інформація про параметри)
1. Назва продукту	Іменна багатофункціональна електронна пластикова картка «Картка киянина»
2. Короткий опис	Іменна багатофункціональна електронна пластикова картка одночасно є: - Платіжною картою - Носієм персональних даних утримувача (які обумовлені даним проектом КМДА, включає: Ідентифікаційний, Соціальний та Транспортний додатки)
Банківська складова продукту	
3. Тип продукту	Поточний рахунок з видачею платіжної картки, з можливістю використання послуги «Мобільні заощадження», кредиту відповідно до діючих умов кредитування.
4. Клієнтська група	Громадяни України, зареєстровані в місті Києві (що підтверджується штампом про реєстрацію в паспорті) АБО Громадяни України, які працюють в київських підприємствах та установах відповідно до законодавства України, що підтверджується довідкою з місця роботи АБО Громадяни України, які отримують вищу освіту денної форми навчання у навчальних закладах міста Києва всіх рівнів акредитації, що підтверджується довідкою, виданим навчальним закладом.
5. Основні послуги за продуктом	- проведення операцій зняття готівкових коштів в мережі банкоматів та терміналів по всьому світу; - готівкове та безготівкове поповнення карткового рахунку, в тому числі термінового поповнення через POS-термінал, банкомат з депозитним модулем; - проведення безготівкових розрахунків за товари та послуги в торгівельній мережі та мережі Інтернет по всьому світу; - користування кредитними коштами (відповідно умов користування кредитом); - збереження коштів за послугою «Мобільні заощадження» - можливість підключення та користування послугами СМС-банкінг та WEB- банкінг.
6. Послуга «Мобільні заощадження»	- Можливість встановлення обмеження щодо використання частини коштів на Рахунку, з метою отримання доходу у вигляді підвищених процентів, які нараховуються на цю частину коштів.
7. Валюта продукту	українська гривня
8. Типи карт і термін дії	На ім'я однієї особи, може бути випущена лише одна Картка киянина. Картка киянина випускається: - в рамках встановлених тарифних пакетів: Стандартний, Зарплатний, Зарплатний (співробітники) термін дії до 5 років; Пенсійний/Арсенал та Соціальний терміном дії до 1 року. - на базі систем VISA та MasterCard, наступних типів: MasterCard Debit Standard; Visa Classic.
9. Канали продажу продукту	Головне управління з обслуговування клієнтів АТ «Ощадбанк», філія - Головне управління АТ «Ощадбанк» по м. Києву та Київській області та її підпорядковані територіально відокремлені безбалансові відділення, розташовані в м. Києві.

Завершення додатку З

Завершення табл. З.1

Параметри продукту	Визначення (інформація про параметри)
10. Перелік обов'язкових документів, що надаються клієнтом	Відповідно до внутрішнього нормативного документу Банку, що регламентує порядок емісії та обслуговування платіжних карток міжнародних платіжних систем в установах Банку. + Співробітник відділення сканує фото з паспорту Клієнта або іншу фотокартку, надану Клієнтом.
11. Додаткові картки	По рахунку, до якого в якості основної картки випущена Картка киянина, випуск Картки киянина в якості додаткової не здійснюється. Картка киянина може бути випущена як додаткова лише до тих рахунків, до яких не здійснювалася видача Картки киянина в якості основної, і лише на ім'я власника такого поточного рахунку.
12. Підтримка	- відділення - Контакт-центр за телефонами 0-800-210-800 дзвінок безкоштовний зі стаціонарних та мобільних телефонів по території України; 38-044-363-01-33 дзвінок тарифікується по тарифу оператора.
Небанківська складова продукту	
1. Небанківські додатки	- проводиться ідентифікація держателя картки (ПІБ, фото, соціальний номер) при зверненні наприклад, до установ. - проїзд в метро (платний); - знижки та бонуси від торгівельних мереж (ТУТ перелік установ, які надають пільги); - ексклюзивні умови обслуговування картки компанією «Київстар» - інші послуги.
2. Пільги	Для активації пільг та допомог по Картці киянина, клієнт повинен звернутися до відповідної районної в місті Києві державної адміністрації або Департаменту соціальної політики виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації).
3. Підтримка	Клієнтам звертатись до: - Контактного центру міста Києва за тел. 15-51 - Районного управління соціального захисту за місцем реєстрації Телефон підтримки компанії Київстар з питань бонусної програми для держателів Картки Киянина за тел. 0 800 300 466

Додаток К
Таблиця К.1

Опис карткового продукту «Корпоративний» АТ «ОЩАДБАНК»

Параметри продукту	Визначення (інформація про параметри)
1. Назва продукту	Пакет «Корпоративний»
2. Короткий опис	Банківський продукт - поточний рахунок, який відкривається за дебетово-кредитною схемою з платіжною картою та набором додаткових послуг в залежності від типу картки. Корпоративна платіжна картка, яка надається Клієнтам - юридичним особам, фізичним особам – підприємцям та окремим категоріям співробітників Банку.
3. Тип продукту	Поточний рахунок з видачею платіжної картки
4. Клієнтська група	Суб'єкти господарювання, клієнти АТ «Ощадбанк» Співробітники АТ «Ощадбанк»
5. Основні послуги за продуктом	- отримання готівкових коштів; - здійснення безготівкових розрахунків пов'язаних з господарською діяльністю установи; - витрати на представницькі потреби та відрядження;
6. Послуга «Мобільні заощадження»	Не надається
7. Валюта продукту	Українська гривня / долар США / євро
8. Типи карт і термін дії	Корпоративні картки для юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців: Режим роботи рахунку – дебетово-кредитний – Visa Business Electron, Visa Business, MasterCard Corporate Внутрішні корпоративні картки АТ «Ощадбанк» Режим роботи рахунку – дебетово-кредитний – Visa Business Electron, Visa Business, VISA Gold , MasterCard Corporate , MasterCard Mass, MasterCard Gold Картки відкриваються терміном дії на 1 рік*
9. Канали продажу продукту	Корпоративні картки для юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців: Установа Банку, при зверненні Клієнта – юридичної особи або фізичної особи – підприємця. Внутрішні корпоративні картки АТ «Ощадбанк» В установі Банку.
10. Перелік обов'язкових документів, що надаються клієнтом	Відповідно до внутрішнього нормативного документу Банку, що регламентує порядок емісії та обслуговування платіжних карток міжнародних платіжних систем в установах Банку.
11. Документи, якими оформляється відкриття карткового рахунку	Загальні документи: – Договір про відкриття та обслуговування рахунку і випуск платіжної картки;; – Заява-анкета на відкриття Рахунку та видачу платіжної картки із зазначенням персональної інформації Клієнта. – Правила – Тарифи – Договір з юридичною особою або фізичною особою – підприємцем на випуск корпоративних карток <u>Додаткові документи для рахунків із встановленим кредитом:</u> - Повідомлення про умови кредитування; - Таблиця визначення сукупної вартості споживчого кредиту та реальної процентної ставки; – Договір на депозитний вклад для юридичної особи – Договір застави.

Завершення додатку К

Завершення табл. К.1

Параметри продукту	Визначення (інформація про параметри)
12.Кредитування за картковим рахунком	<p>Умови надання та обслуговування кредиту для певного типу платіжної картки встановлюються рішенням Кредитного комітету Банку.</p> <p>Кредит встановлюється виключно в національній валюті (до карткових рахунків в національній валюті).</p> <p>Кредит по платіжній картці надається на строк не більший строку дії вкладного рахунку юридичної особи. У разі дострокового розірвання договору вкладного рахунку або закінчення строку дії вкладу до моменту закінчення строку дії картки Клієнт-юридична особа повинна повністю погасити заборгованість перед Банком по всім відкритим картрахункам.</p> <p><u>Грейс-період (пільговий період) користування кредитними коштами - не передбачений.</u></p> <p>Розмір мінімального щомісячного платежу встановлюється відповідно до умов кредитування та вноситься на рахунок до 25* числа кожного місяця наступного за звітним.</p> <p>Заборгованість за кредитом може бути погашена в автоматичному режимі за рахунок коштів, розміщених на строковому вкладі юридичної особи у разі несвоєчасного погашення кредиту та процентів за його користування .</p> <p>Внутрішні корпоративні картки АТ «Ощадбанк»</p> <p>Встановлюється ліміт витрат окремо по кожному картрахунку.</p>
13. Додаткові послуги, для держателів карток	<ul style="list-style-type: none"> - підключення послуги SMS-банкінг; - можливість отримання виписки на електронну або поштову адресу; - можливість встановлення лімітів проведення операцій по картках (на суму та кількість операцій, вид операцій, типи пристроїв через, які проводяться операції, тощо); - можливість зміни ПІН-коду; - можливість цілодобового управління та контролю рахунку за допомогою системи інтернет-банкінг;
14.Закриття Карткового рахунку та повернення коштів за рахунком	<p>Картковий рахунок закривається та кошти за ним повертаються Клієнтові на 32-й день після надання Банку заяви про закриття карткового рахунку, та повного погашення заборгованості за кредитом.</p>
15. Тарифи	<p>Діючі на момент укладання Договору Тарифи на обслуговування. В залежності від типу платіжної картки встановлюються рішенням Комітету тарифної та продуктової політики АТ «Ощадбанк». У разі зміни Тарифів, Клієнт інформується відповідно до внутрішнього нормативного документу Банку, що регламентує порядок емісії та обслуговування платіжних карток міжнародних платіжних систем в установах Банку.</p>

Додаток Л
Таблиця Л.1

Опис карткового продукту «Преміум» АТ «ОЩАДБАНК»

Параметри продукту	Визначення (інформація про параметри)
1. Назва продукту	<u>Пакет «Преміум»</u>
2. Короткий опис	Банківський продукт – поточний рахунок відкритий фізичній особі за дебетово-кредитною схемою з видачею платіжної картки та пакетом додаткових послуг в залежності від типу картки.
3. Тип продукту	Поточний рахунок з видачею платіжної картки, з можливістю використання послуги «Мобільні заощадження», кредиту відповідно до діючих умов кредитування.
4.Клієнтська група	VIP – клієнти банку
5.Основні послуги за продуктом	<ul style="list-style-type: none"> – проведення операцій зняття готівкових коштів в мережі банкоматів та терміналів по всьому світу; –готівкове та безготівкове поповнення карткового рахунку, в тому числі термінового поповнення через POS-термінал, банкомат з депозитним модулем; – проведення безготівкових розрахунків за товари та послуги в торгівельній мережі та мережі Інтернет по всьому світу; – користування кредитними коштами (відповідно умов користування кредитом); – збереження коштів за послугою «Мобільні заощадження»; – можливість підключення та користування послугами СМС-банкінг та WEB- банкінг
6. Послуга «Мобільні заощадження»	Можливість встановлення обмеження щодо використання частини коштів на Рахунку, з метою отримання доходу у вигляді підвищених процентів, які нараховуються на цю частину коштів.
7. Валюта продукту	українська гривня / долар США / євро
8. Типи карт і термін дії	<p><u>Картки міжнародних платіжних систем:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Visa International : Visa Gold, Visa Platinum,; – MasterCard International:MasterCard Gold, MasterCard Debit Gold, MasterCard Platinum, MasterCard Debit Platinum, MasterCard Signia. <p>Картки відкриваються строком дії 1* рік</p>
9. Канали продажу продукту	Установа Банку. Картрахунок відкривається за рішенням Голови Правління, заступника Голови Правління
10. Перелік обов’язкових документів, що надаються клієнтом	Відповідно до внутрішнього нормативного документу Банку, що регламентує порядок емісії та обслуговування платіжних карток міжнародних платіжних систем в установах Банку.
11.Документи, якими оформляється відкриття карткового рахунку	<p>Загальні документи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Договір про відкриття та обслуговування рахунку і випуск платіжної картки; – Заява-анкета на відкриття Рахунку та видачу платіжної картки із зазначенням персональної інформації Клієнта. – Правила – Тарифи <p><u>Додаткові документи для рахунків із встановленим кредитом:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Повідомлення про умови кредитування; - Таблиця визначення сукупної вартості споживчого кредиту та реальної процентної ставки;

Продовження додатку Л

Продовження табл. Л.1

Параметри продукту	Визначення (інформація про параметри)
12. Кредитування за картрахунком	<p>Умови надання та обслуговування кредиту для певного типу платіжної картки встановлюються рішенням Кредитного комітету Банку.</p> <p>Кредит встановлюється виключно в національній валюті (до карткових рахунків в національній валюті).</p> <p>Кредит по платіжній картці відкривається на строк не більший строку дії вкладного рахунку. У разі дострокового розірвання договору вкладного рахунку або закінчення строку дії вкладу до моменту закінчення строку дії картки Клієнт повинен повністю погасити заборгованість перед Банком.</p> <p><u>Грейс-період (пільговий період) користування кредитними коштами.</u></p> <p>Грейс-період встановлюється тривалістю 30 календарних днів, протягом якого проценти за користування кредитом нараховуються за пільговою ставкою, за умови отримання Клієнтом кредиту, шляхом використання картки у якості засобу безготівкового платежу за товари та послуги.</p> <p>Після закінчення вказаного періоду, у разі непогашення клієнтом заборгованості проценти за користуванням кредитом нараховуються за стандартною ставкою відповідно до затверджених умов кредитування для певної категорії клієнтської групи.</p> <p>У випадку отримання кредитних коштів за платіжною картою готівкою грейс-період не встановлюється, проценти за користуванням кредитом нараховуються за стандартною ставкою по кредиту відповідно до затверджених умов кредитування для певної категорії клієнтської групи.</p>
13. Додаткові послуги для держателів карток	<p>Для карток типу Gold:</p> <p>Стандартні:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підключення послуги SMS-банкінг; - отримання виписки на електронну або поштову адресу; - встановлення лімітів проведення операцій за картками; - можливість зміни ПІН-коду; - підключення до послуги WEB - банкінг; <p>Преміальні:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Консьєрж сервіс - Підключення до послуги смс-інформування та WEB - банкінг - Оформлення першої додаткової платіжної картки безкоштовно - Страхування власника платіжної картки при виїзді за кордон, відповідно до умов страхування** - Отримання знижок по програмі Selective - Отримання знижок при розрахунку картою преміального класу в рамках програм міжнародних платіжних систем VISA та MasterCard (постійні і сезонні) <p>Вишукані магазини, автосалони, готелі, ресторани туризм, інше</p> <p>Для карток типу Platinum:</p> <p>Стандартні:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підключення послуги SMS-банкінг; - отримання виписки на електронну або поштову адресу; - встановлення лімітів проведення операцій за картками; - можливість зміни ПІН-коду; - підключення до послуги WEB - банкінг; <p>Преміальні:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Консьєрж сервіс - Персональний менеджер - Підключення до послуги смс-інформування та WEB - банкінг

Завершення додатку Л

Завершення табл. Л.1

Параметри продукту	Визначення (інформація про параметри)
	<ul style="list-style-type: none"> - Оформлення першої додаткової платіжної картки безкоштовно - Постійний on-line моніторинг рахунку для запобігання шахрайства - Картка Priority Pass - Картка ETN** - Картка IAPA** - Надання можливості безкоштовного користування обладнанням для перевірки оригінальності купюр, перерахунку та пакування коштів - Страхування власника платіжної картки при виїзді за кордон, відповідно до умов страхування** - Отримання знижок по програмі Selective - Отримання знижок при розрахунку картою преміального класу в рамках програм міжнародних платіжних систем VISA та MasterCard (постійні і сезонні) <p>Вишукані магазини, автосалони, готелі, ресторани, туризм, інше</p> <p>Для карток типу MasterCard Signia:</p> <p>Стандартні:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підключення послуги SMS-банкінг; - отримання виписки на електронну або поштову адресу; - встановлення лімітів проведення операцій за картками; - можливість зміни ПІН-коду; - підключення до послуги WEB - банкінг; <p>Преміальні:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Персональний менеджер - Підключення до послуги смс-інформування та WEB - банкінг - Консьєрж сервіс - Оформлення першої додаткової платіжної картки безкоштовно - Постійний on-line моніторинг рахунку для запобігання шахрайства - Картка Priority Pass - Картка ETN** - Картка IAPA** - Надання можливості безкоштовного користування обладнанням для перевірки оригінальності купюр, перерахунку та пакування коштів - Надання послуг з перевезення цінностей - Страхування власника платіжної картки та членів його сім'ї при виїзді за кордон, відповідно до умов страхування** - Отримання знижок по програмі Selective - Отримання знижок при розрахунку картою преміального класу в рамках програм міжнародних платіжних систем VISA та MasterCard (постійні і сезонні) <p>Вишукані магазини, автосалони, готелі, ресторани, туризм, інше</p>
14. Закриття Карткового рахунку та повернення коштів за рахунком	Картковий рахунок закривається та кошти за ним повертаються Клієнтові на 32-й день після надання Банку заяви про закриття карткового рахунку, та повного погашення заборгованості за кредитом.
15. Тарифи	Діючі на момент укладання Договору Тарифи на обслуговування. В залежності від типу платіжної картки встановлюються рішенням Комітету тарифної та продуктової політики АТ «Ощадбанк». У разі зміни Тарифів, Клієнт інформується відповідно до внутрішнього нормативного документу Банку, що регламентує порядок емісії та обслуговування платіжних карток міжнародних платіжних систем в установах Банку.

Опис карткового продукту «Національна картка» АТ «ОЩАДБАНК»

Параметри продукту	Визначення (інформація про параметри)
1. Назва продукту	<u>«Національна картка»</u>
2. Короткий опис	Банківський продукт – поточний рахунок, відкритий фізичній особі з метою отримання державних соціальних та компенсаційних виплат, операції за яким здійснюються з використанням спеціального платіжного засобу за дебетовою схемою.
3. Тип продукту	Поточний рахунок, операції за яким здійснюються з використанням спеціального платіжного засобу.
4.Клієнтська група	Фізичні особи, які отримують компенсації втрат від знецінення грошових заощаджень вкладених в установи Ощадного банку СРСР (та інші види допомоги).
5.Можливості послуги за продуктом	<ul style="list-style-type: none"> – зарахування державної соціальної допомоги; – проведення операцій зняття готівкових коштів в мережі банкоматів та терміналів АТ «Ощадбанк»; – готівкове та безготівкове поповнення рахунку через POS-термінал, банкомат з депозитним модулем АТ «Ощадбанк»; – проведення безготівкових розрахунків за товари та послуги з використанням спеціального платіжного засобу в торгівельно-сервісній мережі, яку обслуговує АТ «Ощадбанк»; – здійснення переказу коштів з рахунку Клієнта на власні рахунки в Банку або в інших банках, або на рахунки інших фізичних або юридичних осіб.
6. Валюта продукту	українська гривня
7. Типи карт і термін дії	<ul style="list-style-type: none"> – Національна картка Термін дії-3 роки
8. Канали продажу продукту	Установа Банку
9. Перелік обов'язкових документів, що надаються клієнтом	<ul style="list-style-type: none"> - Паспорт або документа, що його замінює - картка фізичної особи - платника податків - Анкета-заява
10. Документи, якими оформляється відкриття рахунку	<ul style="list-style-type: none"> – Договір про відкриття та обслуговування рахунку за банківським продуктом „Національна картка” (Договір); – Анкета-заява
11. Кредитування за рахунком	Кредитна лінія не встановлюється.
12. Додаткові послуги для держателів карток	<ul style="list-style-type: none"> –підключення послуги SMS-банкінг; –можливість встановлення лімітів проведення операцій по картках (на суму та кількість операцій, вид операцій, типи пристроїв через, які проводяться операції, тощо);
13.Закриття рахунку та повернення коштів за рахунком	Рахунок закривається та кошти за ним повертаються Клієнтові впродовж 10-ти календарних днів з дати подання Клієнтом заяви про закриття Рахунку або інших умов передбачених Договором.
14. Тарифи	Діючі на момент укладання Договору Тарифи за послуги установ АТ „Ощадбанк”. Встановлюються рішенням Комітету тарифної та продуктової політики АТ «Ощадбанк». У разі зміни Тарифів, Клієнт інформується відповідно до умов викладених в Правилах користування картою.

Додаток Н

Опис карткового продукту VisaVirtual/ Віртуальна картка АТ «ОЩАДБАНК»

За допомогою Картки VisaVirtual Держатель здійснює операції зі сплати за товари та послуги в мережі Інтернет а також операції переказу коштів між рахунками у гривні через системи WEB-банкінг «Ощад 24/7» та/або Mobile– банкінг «Ощад 24/7» .

ПІН-конверт до такої Платіжної картки не випускається. Для здійснення операцій в мережі Інтернет Держателю надаються реквізити Картки, які містять наступну інформацію – номер Платіжної картки (16 цифр), термін дії Платіжної картки (місяць/рік), CVV – цифровий код (3 цифри) для підтвердження операцій.

Кредит на Карту VisaVirtual не встановлюється, послуга «Мобільні заощадження», «Віртуальна картка» - не надається.

Операції в торговельній мережі та в банкоматах із застосуванням Платіжної картки VisaVirtual не здійснюються.

Одночасно з отриманням Картки по Рахунку Клієнт має можливість ініціювати випуск Віртуальної картки, яка використовується виключно для розрахунку за товари та послуги в мережі Інтернет. При випуску Віртуальної картки автоматично здійснюється підключення її до послуги СМС-банкінгу.

Ініціювання Клієнтом випуску Віртуальної картки здійснюється через систему WEB-банкінг «Ощад 24/7» та/або Mobile– банкінг «Ощад 24/7». В результаті здійснення вдалої операції випуску Віртуальної картки Клієнт в системі WEB-банкінг «Ощад 24/7» та/або Mobile–банкінг «Ощад 24/7» отримує інформацію щодо номеру Віртуальної картки. CVV-код та термін дії Віртуальної картки надсилаються на номер мобільного телефону Клієнта.

Віртуальна картка випускається на термін дії Картки.

Після закінчення терміну дії Картки, термін дії Віртуальної картки автоматично закінчується. У разі здійснення перевипуску Картки на новий строк, Клієнт може ініціювати перевипуск Віртуальної картки. У разі закриття Рахунку Віртуальна картка припиняє свою дію. У разі блокування та перевипуску Картки (наприклад по причині її компрометації або втрати) Віртуальна картка залишається діяти до закінчення терміну її дії або до закриття Рахунку Клієнтом (якщо закриття Рахунку відбувається раніше закінчення терміну дії Віртуальної картки).

Операції з готівкою з використанням Віртуальної картки не здійснюються, відповідно ПІН-код до Віртуальної картки не видається.

Клієнт визначає частину коштів, що знаходяться на Рахунку, для розрахунків за товари та послуги в мережі Інтернет з використанням реквізитів Віртуальної картки, та частину коштів для інших операцій.

Визначення суми коштів для здійснення розрахунків за товари та послуги в мережі Інтернет з використанням реквізитів Віртуальної картки можливо лише в межах суми, що знаходиться на Рахунку. Клієнт може здійснювати оплату за товари та послуги в мережі Інтернет з використанням реквізитів Віртуальної картки лише за рахунок коштів, що визначені для розрахунків за товари та послуги в мережі Інтернет.

Визначення суми коштів для здійснення розрахунків за товари та послуги в мережі Інтернет з використанням реквізитів Віртуальної картки здійснюється Клієнтом одним із шляхів:

- через системи WEB-банкінг «Ощад 24/7» та/або Mobile– банкінг «Ощад 24/7»,
- через Контакт-центр.

Клієнт може достроково відмовитися від Віртуальної картки шляхом здійснення відповідної операції в системі WEB-банкінг «Ощад 24/7» та/або Mobile– банкінг «Ощад 24/7». У разі припинення дії Віртуальної картки з будь-яких причин залишок коштів, що визначений

Клієнтом для здійснення розрахунків за товари та послуги в мережі Інтернет з використанням реквізитів Віртуальної картки стає доступним для всіх розрахунків з Рахунку Клієнта.